AV 1987/12/14
معاريف

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום ראשון, י"ז בסיוון תשמ"ז, 14 ביוני 1987 ● גליון 19143

היום 12 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

היום בדבר

● ריגול גלוי בסאלון האווירי / אריה ארד, פאריס
● בחירות: מצביעים חדשים, נושאים חדשים / ח"כ שבח וייס
● מה היה קורה, אילו... / אלוף (מיל') עוזי נרקיס
הסקס משגע את אמריקה / יורם פרי, בוסטון
תיירות ותעופה (עמ' 4); דבר פתוח (5)
● ספורט (עמ' 9–10); בריאות ומדע (11); בידור (12)

מזג האוויר

נאה. גובה הגלים מ־40 עד 80 ס"מ. הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 17־28, רמת־הגולן: 16־30, נהריה: 20־26, חיפה: 20־30, טבריה: 20־35, נצרת: 19־30, עפולה: 18־32, שומרון: 20־30, תל־אביב: 20־28, נתב"ג: 18־30, יריחו: 20־38, עזה: 20־28, באר־שבע: 17־33, אילת: 24־38.

פרס מחדש הפעילות בנושא הוועידה הבי"ל: יוצא למסע שיחות עם תאצ'ר, קוהל ומיטראן

נת־מזכ"ל או"ם מארק גולדינג ייפגש היום עם שמיר ופרס במסגרת שליחותו לבדיקתן של העמדות באיזור

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר", ומרים מוקם, סופרת „דבר" בניו־יורק

ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, מתכנן לערוך בשבוע הבא, בניגוד לעמדת ראש הממשלה, ביקורים בבריטניה, בגרמניה ובצרפת, לשם שיחות שנועדו לקדם את תהליך השלום ורעיון הוועידה הבינלאומית.

שמעון פרס ייפגש עם ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר, ועם הנשיאים הלמוט קוהל ופרנסואה מיטראן. בדברו בסוף השבוע בלשכת תנועת העבודה הציונית הסביר פרס, כי הוא מבקש להשיג מצרפת ובריטניה אותן ההבנות שהושגו מארה"ב בקשר לרעיון הוועידה הבינלאומית. אלו כוללות את ההבנה, שהוועידה הבינלאומית תשמש פתיחה למשא־ומתן ישיר בין ישראל לירדן ותמיכה בתנאיה של ישראל: יחסים דיפלומאטיים ועליית יהודים כתנאי להשתתפות ברה"מ בוועידה.

(המשך בעמ' 2)

שלושה מנאשמי ההתפרעות בדהיישה מוחזרים למעצר. מימין לשמאל: יעקב בר־דוד, מושע משכן ואנדרי ג'יבסקי. (צילום: יצחק הררי)

שינוי הציעה לל"ע מקומות 3 ו־7 ברשימת גוש המרכז

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

בעקבות החלטתה של ועידת המפלגה הליברלית העצמאית, בסוף השבוע שעבר, להינתק ממפלגת העבודה וללכת לבחירות הבאות בגוש מרכזי, יחודש הדיאלוג עם „שינוי" כבר בימים הקרובים.

בשיחות שקיימו עם נציגי „שינוי" עד כה הובהר לנציגי ל"ע שברשימה המשותפת שבה ישתלב גם „המרכז הליברלי", מיועדים לל"ע המקום השלישי והשביעי ברשימה לכנסת. שני המקומות הראשונים יסודרו לנציגי „שינוי" ואילו המקום השישי ל„מרכז הליברלי".

נציגי ל"ע הביעו את מורת־רוחם מהמיקום, ואם לא יצליחו לשכנע

(המשך בעמ' 2)

מאסר 20 שנה – העונש המקסימאלי הצפוי לראשי העצורים מקריית־ארבע

(עז). – כתב־אישום נגד 13 תושבי קריית־ארבע וחברון, המואשמים בהתפרעות במחנה הפליטים דהיישה שליד בית־לחם במוצאי שבת שעברה, הוגשו ביום ו' לבית־המשפט המחוזי בירושלים.

בית־המשפט גם התבקש להאריך עד תום ההליכים את מעצרם של שישה מהנאשמים. בקשה זו הוגשה על־ידי פרקליטם של שלושה מהם, עו"ד אליקים העצני, ובהסכמת שלושה אחרים, אשר אינם מיוצגים על־ידי פרקליט. העצני ביקש את הדחייה כדי שיוכל ללמוד את חומר הראיות שבתיק. השופט ד"ר צבי כהן נענה לבקשה והורה להשאיר את התשעה במעצר עד הדיון.

שבעה הנאשמים האחרים שוחררו ביום ו' בבוקר בבית־משפט השלום בירושלים בערבות אישית על־סך 500 ש"ח כל אחד ובערבות צד ג' על־סך 10,000 ש"ח כל אחד. כן הפקידו הנאשמים את דרכוניהם בבית המשפט.

שישה הנאשמים שנשארו במעצר הם: מרדכי פולק, בן 20, יעקב בן דוד, בן 24, אבנר גלבוע, בן 34, מישע מישכן, בן 33, שמואל מירז, בן 27 ואנדריי ג'יבסקי, בן 37. הם מואשמים בהתפרעות שסופה נזק, בהמשך התפרעות לאחר הוראת התפזרות וחבלה בכוונה מחמירה.

הנאשמים ששוחררו בערבות הם: נצח כהן, בן 20, אהרון גרנות, בן 24, מתניה ליאור, בן 19, ישוב רוק, בן 20, אבנר אלמליח, בן 23, ציון צדוק, בן 36 וחנן כהן, בן 28. הללו מואשמים בהתפרעות שסופה נזק ובהמשך התפרעות לאחר הוראת התפזרות.

העונש המקסימאלי

עונש המאסר המקסימאלי בעבירות שבהם מואשמים שישה מבין 13 תושבי קריית־ארבע וחברון הוא 20 שנות מאסר.

לגבי האשמה של חבלה בכוונה מחמירה, קובע חוק העונשין: „העושה בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה, או להתנגד למעצר או לעיכוב כדין, שלו או של זולתו, או למנוע מעצר או עיכוב כאמור – דינו מאסר 20 שנה".

העונש המקסימאלי הקבוע בחוק לעבירות שבהם מואשמים יתר שבעת הנאשמים הוא חמש שנות מאסר. הם מואשמים בהתפרעות ובהמשך התפרעות לאחר הוראת התפזרות. הסעיף המתאים בחוק העונשין קובע: „ניתנה הודעה והוראת התפזרות למתפרעים או למתקהלים כדי להתפרע ועבר זמן סביר לאחר מתן ההודעה וההוראה, כל המשתתף או ממשיך להשתתף באותה התקהלות או התפרעות דינו מאסר חמש שנים".

(המשך בעמ' 2)

לקראת החקירה בוועדה

קו ההגנה של השב"כ: הדרג המדיני אחראי

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

שירות הבטחון הכללי נערך בימים אלו בקדחתנות לקראת הופעת עובדיו לפני ועדת החקירה הממלכתית שהוקמה לחקור נוהלי העבודה של השירות.

לסופרת „דבר" נודע, כי העובדים מתכוונים לדרוש מהוועדה לזמן את ראשי הממשלות בעבר ובהווה, שמעון פרס ויצחק שמיר.

קו ההגנה המסתמן של השב"כ הוא לגלגל אחריות רבה על הדרג המדיני בכל הקשור לנהלי העבודה של השירות והסכמת הדרג לאופן זה של נהלים. לשם כך יוזמנו להעיד גם ראשי השירות בעבר – עמוס מנור, אברהם אחיטוב ואברהם שלום.

בשלב זה נעזר השב"כ בשלושה עורכי דין: שניים מהם מרצים מהפקולטה למשפטים בת"א, הפרופסורים גלברד ולוי, וכן בעורך הדין דב וייסגלס.

גורמים משפטיים מעריכים

לשריר לא תהיה ברירה אלא להסגיר את נקש

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

גורמים משפטיים בכירים העריכו אתמול, כי לאור חוות הדעת של הצוות המקצועי במשרד המשפטים והאוצר הרב שאספי בעניין ויליאם נקש לאחר הבג"צ, לא תהיה לשר המשפטים אברהם שריר ברירה אלא להסגירו.

כפי שנודע הודיע המשנה ליועץ המשפטי לממשלה שלמה גוברמן לשריר לאחר שובו מצרפת, שבדק את תנאי המעצר האפשריים של נקש, וכי לא נשקפת לחייו סכנה בבית כלא צרפתי יותר מאשר בבית כלא ישראלי.

שריר הבטיח השבוע כי עד ה־7 ביולי, המועד בו תסתיים הערכה לפי החלטת בג"צ בעניינו של נקש, יוכרע ענין הסגרתו.

מיטראן: נסייע באיתור הנעדרים; ז'ירו ורבין דנו בשיתוף טכנולוגי

מאת אריה ארד, שליח „דבר" בפאריס

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – שר הבטחון יצחק רבין העלה ביום ו' בפגישתו עם הנשיא מיטראן את בעיית הנעדרים של ישראל, והנשיא הבטיח לסייע בכל יכולתו. כן שוחחו מיטראן ורבין על תהליך השלום, ונשיא צרפת הסביר את עמדתו בעניין צמצום החימוש באירופה.

השר רבין גילה, כי הנשיא מיטראן כבר העלה את בעיית הנעדרים בפגישתו עם הנשיא אסד, כאשר ביקר בדמשק. עכשיו חזר שר הבטחון על בקשתו שהנשיא יוסיף לסייע והוא אכן הבטיח לעשות זאת. השר רבין הבחין בשיחה בין קבוצות שונות של נעדרים תוך הדגשים שונים.

אשר לתהליך השלום הדגיש השר, כי הוא רואה את הלחימה בטרור כמרכיב בתהליך השלום, שכן זה אמצעי להראות לערבים שאין להם ברירה אלא לעשות שלום, כדבריו. עוד אמר, כי ישראל מוכנה לנהל מו"מ עם פלשתינים שאינם אש"ף, „אבל עם אש"ף לא נשב". כן

(המשך בעמ' 2)

שר הבטחון יצחק רבין משיב לשאלת עתונאים במהלך מסיבת עתונאים שזימן ביום ו' בשגרירות ישראל בפאריס. (צילום: א.פ.)

ציר תנועה מהיר חדש ייפתח ביום א' הבא, 21 ביוני, ברחוב בן־יהודה (מדרום לצפון) בין השעות 16.00 – 19.00. החנייה והעצירה בציר יהיו אסורות, וכל רכב שיחנה או יעצור בציר זה, כולל רכב נכים, יינעל ב„סנדלי דנוור". הציר יאפשר זרימה נוחה יותר לתנועה היוצאת מהעיר בשעות אחר הצהרים, כפי שקיים בצירים המהירים ברחוב אבן גבירול. (צילום: יוסף ליאור)

בעקבות פגישתו עם קיסר והברפלד

נסים הורה לצוות האוצר לחדש הדיונים על השכר

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

האווירה העכורה שהשתררה בעקבות הקיפאון במשא־ומתן על חידוש הסכם השכר במגזר הציבורי השתפרה מעט בעקבות פגישתם של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד עם שר האוצר משה נסים.

בעקבות הפגישה, שבה השתתף גם הממונה על השכר באוצר הלל דוראי, יחודשו כבר השבוע הדיונים בין צוותי ההסתדרות והאוצר, בראשות הברפלד ודוראי.

השר נסים לא חזר בו, אמנם, מעמדתו הרשמית השוללת תשלום של תוספת שכר גלובלית בשנה הקרובה. עם זאת ציין כי מאחר שתוקפו של הסכם השכר פג כבר לפני חודשיים וחצי, „יש להגיע בהקדם להסכם חדש לשנה או שנתיים, כפי שיוסכם. אני מנחה את דוראי להמשיך במשא ומתן עם

(המשך בעמ' 2)

צבן: הממשלה מפירה חוק שכר המינימום

מאת אמנון אטד, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

חבר ועדת הכספים יאיר צבן (מפ"ם) יצא אתמול בהאשמות חמורות, שלפיהן מפירה הממשלה את חוק שכר המינימום ומנסה לרוקן אותו מתוכנו.

לדברי צבן, הגיעו לידיו לפני כחודש תלושי שכר של עובדי מדינה שהשתכרו שכר הנמוך משכר המינימום הקבוע בחוק. בתשובה על שאילתה שהגיש צבן בתאריך 13.5 הודיע סגן שר האוצר לכנסת, כי מיד עם קבלת החוק הועברו ההוראות המתאימות להתאמת המשכורות לחוק.

לטענת צבן, נושא המסמך המכיל הוראות אלו את התאריך 17.5, דהיינו ארבעה ימים לאחר הודעת סגן שר האוצר בכנסת. לדברי צבן, מדובר בהטעיית הכנסת על־ידי משרד האוצר, והוא אף פנה בתלונה על כך ליו"ר הכנסת שלמה הלל.

גם התיקונים שהוכנסו בתלושי השכר של חודש מאי, טוען צבן, נעשו בניגוד לחוק. לטענתו, הפרה חברת „מל"ם

(המשך בעמ' 2)

200 מודטים מרחפים – התרופה לכל אסון – מבטיחים המאמינים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

אילו היינו מסוגלים לרכז מדי יום ביומו יותר מ־200 מודטים במסגרת אחת – היו הבעיות המרכזיות במדינה: מלחמה, מוות בתאונות דרכים, פשע וכיו"ב נעלמות כלא היו – כך לפחות טוען יו"ר האגודה הבין־לאומית למדיטאציה בישראל גד תיק.

ד"ר מרים ברמן־קוסאי, רופאה נוירולוגית בבית־החולים „הדסה" בתל־אביב, טוענת, כי מחקרים מצביעים על כך, שטכניקת המדיטאציה הטראנסצנדנטאלית יוצרת שטח השפעה של שיפור החברה, הכולל הפחתת שיעור הפשע, התקריות והאלימות, הפחתה בשיעור המחלות ואפילו שיפור בשוק המניות.

עמי רוקח, מומחה למחשבים ממצפה הררית שבגוש שגב, הביא, אתמול במסיבת עתונאים, שנערכה בקיבוץ יחד לרגל התחרות השנתית השנייה לתעופה יוגית, תוצאות מחקר

(המשך בעמ' 2)

מודט מרחף בתחרות. (צילום: י. ליבוביץ)

עוד גל התייקרויות

מאת אמנון אטד, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

גל התייקרויות נוסף ייכנס לתוקפו הבוקר. סדרת ההתייקרויות החדשה היא השנייה שמבצע משרד התעשייה והמסחר בתוך עשרה ימים.

במסגרת ההתייקרויות החדשות יעלו מחירי המרגרינה ב־5.5 אחוזים, דברי מאפה ארוזים ב־7 אחוזים, סיר ושרפים ב־4־7 אחוזים, כלי־קיבול מפוליאסטרון – 13 אחוז ודרייעות עשויות מפוליאסטרון – 15 אחוז.

על־פי הערכות כלכלני משרד התעשייה יביאו ההתייקרויות האחרונות לעלייה של פחות מעשירית האחוז במדד.

מאמץ לכלול בביקור שמיר גם חוף־השנהב

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

מאמצים של הרגע האחרון נעשים כדי לכלול גם את חוף השנהב בסיור של ראש הממשלה באפריקה.

לאחר שהביקור בזאיר ירד מן הפרק, בשל העדרותו של הנשיא מובוטו מהמדינה, עושים במשרד החוץ ובמשרד ראש הממשלה ניסיונות לשכנע את חוף השנהב לארח את שמיר.

יצחק שמיר מלווה בארבעה עוזרים, שני פקידים של משרד החוץ ועתונאים יוצא היום במטוס מיוחד של חיל האוויר לביקור רשמי של שבוע בטוגו, שהודיעה זה עתה על חידוש קשריה הדיפלומטיים עם ישראל, וכן בקמרון ובליבריה.

שליט הקיסרות המרכז־אפריקאית לשעבר ז'אן בדל בוקאסה מחייך ומנפף בידו לעתונאים במהלך משפטו בבירה באנגי. ביום ו', בתום שישה חודשי דיונים נגזר דינו למוות. (צילום: א.פ.)

בוקאסה נידון למוות על פשעיו בעת שלטונו

באנגי (ע"ד וע"י). – שליט הקיסרות המרכז־אפריקאית לשעבר, הקיסר ז'אן בדל בוקאסה, נידון ביום ו' למוות על־ידי בית־משפט בבאנגי, בגין הפשעים שביצע במהלך 13 שנות שלטונו הרודני.

גזר הדין ניתן בתום שישה חודשי דיונים של משפט חוזר. משפטו הקודם של בוקאסה נערך בהעדרו וגם בו הוא נמצא אשם ונידון למוות. בוקאסה חזר מגלותו בשנה שעברה מרצונו, על אף שידע כי נדון למוות שלא בפניו.

בית־המשפט מצא את בוקאסה אשם בקשירת קשר לרצח, במעצרם הבלתי־חוקי של רבים מנתיניו ובגניבת כספי מדינה, אך הוא זוכה מהאשמות חמורות יותר לרבות קניבאליזם, מחוסר הוכחות.

בשנת 1972 הכריז בוקאסה על עצמו כנשיא לכל ימי חייו.

(המשך בעמ' 2)

צוות משפטי להוכחת אמיתות מפות טאבה

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

ישראל מכחישה בתוקף את טענותיה של מצרים כאילו המפות שבידיה בקשר לטאבה הן מזויפות.

כדי להוכיח את מקוריותן של המפות הישנות, מתכנס היום בירושלים צוות בכיר של משפטנים בישראל ובחו"ל. בהתייעצות ישתתפו בין השאר היועץ המשפטי של משרד החוץ רובי סייביל, נציגת ישראל בוועדת הבוררות הבינלאומית רות לפידות, המשפטנים שבתאי רוזן, נסים בר יעקב וכן המשפטן הבריטי אילי לאוטרפכט והעתונאי הוותיק ג'ון קמחי.

מטרת ההתייעצות להכין את עמדת הנגד של ישראל לעמדתה של מצרים, כפי שהוגשה לוועדת הבוררות הבינלאומית הפועלת בז'נבה. לאחרונה טענו פקידים מצרים שהמפות מראשית המאה, עליהן מבססת ישראל את תביעתה לריבונות על טאבה, הן מזויפות.

ישראל גורסת שהמפות הן אמיתיות ומקוריות. יצויין, כי ועדת הבוררות רשאית להציע במהלך הבירור שיימשך כשנתיים גם הצעה של פשרה כלכלית, משפטית או מדינית לצדדים המתדיינים.

זיהום במי־השתייה של ישובים בהרי ירושלים

זיהום מים נתגלה בישובים רוגלית, נתיב הל"ה, אדרת, גבעת־ישעיהו ואבי־עזר בהרי ירושלים. ישובים אלה נמצאים על אותו קו אספקת מים בדרום־מערב מטה יהודה.

משרד הבריאות ביקש מהתושבים להרתיח את מי השתייה עד שיימצא מקור הזיהום. כן הורה לחברת „מקורות" להגביר את החיטוי בקו אספקה זה, כדי להבטיח את טיב המים.

בבדיקות שגרתיות שערך המשרד בישובי בקעת הירדן נמצא זיהום מים בישובים פצאל, נעמה, תומר, מעלה אפרים ונתיב הגדוד. משרד הבריאות פנה לחברת „מקורות" והיא מכינה להוסיף כלור למערכת המים באיזור.

הישראלי נתי וייסמן יוסגר מבלגיה לשוודיה

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

לאחר שהוסרה התנגדותו של שר החוץ שמעון פרס, החליט שר המשפטים אברהם שריר בימים אלו על הסגרתו של העבריין נתי־וייסמן מבלגיה לשוודיה. וייסמן הבריח 20 ק"ג סמים מבלגיה לשוודיה וזו דרשה את הסגרתו אליה לשם עריכת משפט.

למרות המלצת היועץ המשפטי של משרד החוץ להסגיר את וייסמן סרב פרס לעשות כן בטענה שוייסמן בעודו בגפה ויש להתחשב בכך. הוא המליץ להביאו לישראל ולהשפט כאן.

פרקליט המדינה יונה בלטמן הודיע שאין אפשרות לשפוט אותו בישראל והמליץ לפני שר המשפטים אברהם שריר להסגירו לאלתר לשוודיה.

בני משפחתו של וייסמן הודיעו, כי הם מבקשים שלא יוסגר לשוודיה ומוכנים שירצה את עונשו בבלגיה או בבית כלא ישראלי.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

עם מינוי כונס ל"יריב הספקה וחקלאות"

קציני צה"ל בצפון נרתמו לסייע לישובי העימות בשמירה בלילות

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

קצינים ואנשי צבא קבע בכל רחבי פיקוד הצפון נרתמו בימים האחרונים לסייע לישובי קו העימות בנטל השמירה בלילות. את ההוראה נתן אלוף פיקוד הצפון שבעצמו התנדב לתפקיד עוד לפני מספר חודשים באורח עצמאי.

ההחלטה נתקבלה לנוכח העומס הרב הנופל על כתפי הישובים בתקופה כלכלית קשה ועל רקע קובלנותיהם של הישובים בשיחותיהם עם צמרת הפיקוד, כי צה"ל מסייע באנשי מילואים רק לחלק מהישובים בעוד האחרים יוצאים מקופחים.

על רקע הבעיות הכלכליות ומיעוט כוח האדם בישובים, החליט האלוף יוסי פלד להוציא פקודה, לפיה יסייעו קציני צה"ל המשרתים ביחידות פיקוד צפון בשמירה על הישובים.

בימים האחרונים כבר החלו קצינים מדרגת רס"ל ועד אלוף, כולל כל הצמרת הבכירה של פיקוד הצפון, לשמור בישובים ושני הצדדים הביעו תקווה כי יהיה בכך כדי לקרב את צה"ל לישובים.

עם מינוי כונס ל"יריב הספקה וחקלאות"

בחוגים בנקאיים תמהים על אשראי בל"ל לאחים הורביץ

מאת מוריה אבנימלך ומאיר תרמור, סופרי "דבר"

בית המשפט המחוזי בתל־אביב מינה ביום ו', לבקשת הבנק הבינלאומי, כונסי נכסים ומנהלים זמניים לחברת "יריב הספקה וחקלאות", הנמצאת בשליטת האחים יוני ויואב הורביץ.

חובה של החברה לבנק הבינלאומי מסתכם ב־6.5 מיליון דולר, והוא מובטח בשיעבוד נכסים. עו"ד אבי פילוסוף ורו"ח יגאל ברייטמן מונו לכונסים מנהלים זמניים, שישתדלו להפעיל את החברה כעסק חי.

החברה מעסיקה כ־100 עובדים ולה 11 סניפים בכל הארץ. החברה היא בעלת זיכיון לייבא 11 אחוז מגרעיני המספוא ומשווקת דשנים, וכלים כימיים ותומרי הדברה.

חברת הספקה שהיתה בשליטת האיחוד החקלאי, פשטה לפני כשנה את הרגל ונקנתה על ידי חברת יריב של האחים הורביץ ב־4.25 מיליון דולר, באמצעות הלוואה של 4 מיליון דולר שקיבלו מארגון מושבי הצפון, בעת שאברהם בן מאיר, מי שהיה מנכ"ל משרד החקלאות, היה מנכ"ל הארגון ועבר לשמש כמנכ"ל "יריב הספקה וחקלאות" לאחר קנייתה מכונס הנכסים.

סופר "דבר" מעיר, כי בקשת הבנק הבינלאומי למינוי כונסים מפעילים לחברת "יריב הספקה וחקלאות", באה למנוע בריחת נכסים מהחברה כדי שהכונסים יוכלו להמשיך להפעילה כעסק חי, עבור הנושה המובטח במלואו.

כזכור, מונו ביום חמישי שעבר כונסי נכסים לחברות אחרות של האחים הורביץ על פי בקשת בנק לאומי, הנושה העיקרי בסכום של יותר מ־20 מיליון דולר. חוגים בנקאיים הביעו תמיהה על גובה האשראי שהעניק בנק לאומי לחברות של האחים הורביץ ללא ערבויות מתאימות.

אלביט רוצה למכור לציבור האמריקאי 2.2 מיליון מניות

מאת דני גוב, סופרו הכלכלי של "דבר"

חברת אלביט מחשבים הפקידה ברשות לניירות־ערך של ארה"ב טיוטת תשקיף למכירת 2.2 מיליון מניות רגילות. מחצית המניות שיימכרו לציבור האמריקאי יהיו מניות חדשות שהחברה תנפיק, והשאר 1.1 מיליון מניות – יהיו מניות קיימות שיוצעו על־ידי "אלרון", החברה־האם של "אלביט".

מחיר המניות ייקבע סמוך ליום ההנפקה לפי תנאי השוק. "אלביט" מבקשת להשתמש בתמורה מההנפקה למימון פרוייקטים של מחקר ופיתוח, למימון הרחבה עתידית ולהבטחת תוכניות להמשך צמיחת החברה בשנים הקרובות.

הכסף שתקבל "אלרון" ממכירת המניות ישמש למימון פרוייקטים תעשייתיים ולהחזר חלק מההלוואות שנטלה. אם יימכרו 1.1 מיליון המניות שהיא מציעה, יישארו בידיה 53.3 אחוזים מהון המניות של "אלביט". היום יש לאלרון 66 אחוזים מהון המניות.

במסגרת טיוטת התשקיף נתונה ל"אלביט" לחתמים אופציה להקצאה נוספת של 330,000 מניות חדשות נוספות. החתמים הם "יהיובר", "סטרנס ושות'" ו"שירסון־להמן בראדרס אינק".

בר־לב משיב לטענות הליכוד: חקירות המשטרה ללא אפליה

מאת סופר "דבר" לענייני משטרה

"לטענות הליכוד על ניצול משרד המשטרה למטרות פוליטיות אין כל שחר", אמר שר המשטרה חיים בר־לב על טענות הליכוד כי משרדו מנוצל פוליטית.

השר הגיב: "כשהמשטרה מקבלת תלונה היא חייבת לבדוק ומוזר שאנשי הליכוד נזעקים כל אימת שמדובר באיש ליכוד ומאשימים האשמות חסרות שחר. המשטרה חוקרת גם אנשים המזוהים עם המפלגות האחרות ומפלגת העבודה בתוכם. גורמים במפלגת העבודה לא אמרו מאום בעת שנחקרו אישים המקורבים למפלגת העבודה".

גורמים המקורבים לשר המשטרה אמרו אתמול על־טענות שהועלו על ידי אנשי ליכוד כי הטענות מגוחכות והן הועלו לא בתום לב. "יש גורמים מסויימים בליכוד המתמחים בהכפשות ושידיהם לא נקיות. אותם גורמים מעוניינים ליצור אווירה וללחוץ על המשטרה כדי שחקירות מסויימות לא תתנהלנה על ידי משטרת ישראל. המשטרה חוקרת בכל מקרה בו יש חשדות פליליים וללא כל קשר פוליטי והראיה שנבדקו חשודים שנים הקשורים למערך", אמרו.

סופר "דבר" לענייני משטרה מציין, כי החשדות הנוגעים לאנשי מערך נבדקו בעת שבר־לב שימש שר המשטרה וביניהם נבדקו חשדות הנוגעים לראש עיריית אשדוד, ראש עיריית ירושלים וראש מועצת מעלות־תרשיחא.

2 הרוגים ו־12 פצועים לצד"ל בשורת תקריות באיזור הבטחון

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

שני חיילי צד"ל נהרגו ו־12 נפצעו, חלקם קשה, בשורה של התקפות מחבלים שאירעו אתמול על מוצב של צד"ל ועל משאית שהסיעה חיילים לגזרה המרכזית. כל הפצועים הועברו לבית חולים ישראלי בצפון הארץ.

בתקרית הראשונה שאירעה אתמול לפנה"צ הפגיזו מחבלים את מוצב צד"ל ליד יעטר. זהו המוצב הקדמי ביותר של צד"ל והוא מהווה יעד לנסיונות פיגוע והרג של המחבלים. זהו המוצב שהותקף לראשונה בשיטת ההתקפה המסיבית של ה"חיזבאללה", שבו תוקפים מאות חיילים את מוצבי צד"ל.

בשעות הצהריים הותקפה מן המארב משאית של צד"ל שהסיעה חיילים למוצב המופגז. המחבלים ירו מהמארב פצצות אר.פי.ג'. ואש מנשק קל. כתוצאה מכך נהרגו במקום שני חיילים של צד"ל ותשעה אחרים נפצעו, שלושה מהם קשה, שלושה בינוני ושלושה קל. המארב הוצב כק"מ מהמוצב.

בשעות הצהריים הפגיזו מחבלים במרגמות מוצבים של צד"ל, ובעיקר את המוצב ליד יעטר. כתוצאה מההפגזה, שהיתה השלישית אתמול על המוצב, נפצעו שלושה חיילים באורח בינוני וקל. כוחות צד"ל השיבו באש לעבר מקורות הירי וערכו מרדף אחרי חוליית המחבלים שהציבה את המארב למשאית. כן ערכו סריקות באזור יעטר והמוצב. משעות הצהריים המאוחרות שורר שקט באזור, אך המתח ניכר בכוחות באזור וחיילי צד"ל נמצאים בכוננות גבוהה.

דן אבידן סופר "דבר" לענייני ערבים מוסיף:

ארגון החיזבאללה נטל אתמול את האחריות לתקיפת מוצב צד"ל ליד הכפר יעטר בקצה הגזרה המרכזית ברצועת הבטחון.

בהודעה שפירסם הארגון בביירות נאמר שחוליה על שם סמיר ג'ואד תקפה בשעות הצהרים את מוצב "תלת אל־ח'זאר", העלתה אותו באש ונמלטה אל מחוץ לאיזור רצועת הבטחון. כן נאמר בהודעה ששניים מאנשי החוליה נפצעו בפעולה ואושפזו בבית חולים בעיירה תיבנין.

יצויין, שעמדת "תלת אל־ח'זאר" שוכנת ליד מוצב "אל־חוקבאן" של צבא דרום לבנון שממנו שולטים אנשי הגנראל לחד על הכפרים השיעיים השוכנים מצפון לרצועת הבטחון בגיזרה המרכזית. מקורות לבנוניים מסרו, כי בעקבות תקיפת המוצב הפגיזו תותחני צד"ל את הכפרים השיעיים חרים, כפרה, יעטר וצדיקין. חיילים מהיחידה הנפאלית בכוח יוניפי"ל הערוכים בישוב כפרה השיבו בירי ארטילרי לעבר עמדות צד"ל.

תנועת "אמל" פירסמה אף היא אתמול הודעה, ובה נאמר, שאנשיה תקפו מספר מוצבים של צד"ל בגזרה המערכית בדרום לבנון.

דבר DAVAR

מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך "דבר השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

מאסר 20 שנה

(סוף מעמוד 1)

בכתב־האישום נאמר, כי במוצאי שבת שעברה התארגנה קבוצה של כ־50 תושבי חברון וקריית־ארבע כדי לצאת למחנה הפליטים דהיישה ולהעניש את תושבי המחנה על פגיעתם באמצעות אבנים בתושבת קריית־ארבע. אחדים מן ה־50 היו חמושים ברובים ובאקדחים, וכולם יצאו למחנה במכוניות פרטיות ובאוטובוס, והגיעו אליו זמן קצר לאחר שעה 10.00 בלילה. הם החלו להתפרע והציבו שני מחסומים לרוחב הכביש.

התביעה טוענת, כי המתפרעים החלו לירות לעבר תושבי המחנה, המאוכלס בצפיפות, וכן ידו אבנים וגרמו נזקים תוך כדי קריאות: "דם יהודי לא יהיה הפקר", "רבין התפטר". עוד נאמר בכתב האישום, כי המתפרעים בחרו כלי־רכב מקומיים, אשר נעצרו מאחורי המחסומים שהוקמו, ניפצו את שמשותיהם, היכו את יושביהם ושרפו מכונית אחת.

המתפרעים נאשמים בכך, שלא נענו לקריאת מפקד גדוד המילואים שהגיע למקום להתפזר, גם לאחר שהמפקד הכריז על השטח כעל שטח צבאי סגור.

הנאשמים מרדכי פולק, יעקב בן־דוד ואבנר גלבוע, נאמר בכתב האישום, ירו לעבר מחנה הפליטים, ואילו מישע מישכן שלהב את המתפרעים בקריאות: "בואו לנקום", תקף את מפקד הגדוד, שחסם את פתח המחנה כדי למנוע את כניסת המתגהלים למקום, קילל אותו, דחפו ונשכב עליו בגופו, כדי לאפשר למתנהלים להכנס למחנה, להתפרע ולירות מקרוב על יושביו.

"שינוי"

(סוף מעמוד 1)

את "שינוי" שתקדם את נציגם הראשון למקום השני, ייאבקו על קידומו של הנציג השני למקום השישי.

ההחלטה על הפרידה ממפלגת העבודה התקבלה בניגוד לדעתם של צירי מושבי העובד הציוני בוועידה. יצחק בר־לבב, מזכיר מושבי העובד הציוני, הודיע כי ינסה לשכנע את מרכז המפלגה לחזור בו מההחלטה ולהמשיך את השותפות הפרלמנטארית עם מפלגת העבודה.

לעומת זאת, לא מן הנמנע שגם ההחלטה לסור למרות סיעת המערך בנושא הקדמת הבחירות, אם תוגש הצעה כזאת לכנסת, אינה סופית. בל"ע גוברים הקולות להתנגד להקדמת הבחירות מתוך חשש שבבחירות שיתמקדו סביב קידום יוזמת השלום, יישחק כוחו של הגוש המרכזי המתארגן.

נסים

(סוף מעמוד 1)

ההסתדרות".

מזכ"ל ההסתדרות אמר בתגובה כי הודעתו של נסים מתפרשת כהגמשה של עמדת האוצר הדוחה כל העלאה בשכר. קיסר הציג את שלוש התביעות העיקריות של ההסתדרות: העלאת השכר, בעיקר של העובדים ברמות השכר הנמוכות (ההסתדרות אינה נוקבת באחוזי התוספת, אך מדובר ב־10–12 אחוז); קיצור שבוע העבודה ל־40 שעות וכן פיצוי לגמלאים שפרשו משירות המדינה והמועצות המקומיות עקב שחיקת הפנסיות.

ראשי המועצה המוסלמית:

אין כל כוונה להפוך אורוות שלמה למסגד

מאת ירום לוי, סופר "דבר" בירושלים

אין כוונה להפוך את אורוות שלמה בהר הבית למסגד. כך מסר בסוף השבוע אחד מראשי המועצה המוסלמית העליונה לפקידים בכירים בעיריית ירושלים, בעקבות השמועות שהופצו בעת ביקור חברי ועדת הפנים של הכנסת בהר הבית בשבוע שעבר לפיהן עבודות השיפוצים באורוות שלמה נועדו להפוך את המקום למסגד.

אותו מקור מסר, כי אורוות שלמה לא יכולות לשמש כמסגד משום שהכניסה אליהן צרה ואין בהן כמעט חלונות.

לדבריו, עבודות השיפוצים נועדו להכשיר את המקום לביקורי תיירים בעתיד.

אנשי השמאל החוזרים מבודפשט – לחקירה

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

ראש אגף החקירות במשטרת ישראל הורה למפקד מחוז המרכז במשטרת ישראל, ניצב אנוש גבעתי, לזמן לחקירה את חברי משלחת השמאל הישראלית שנפגשו עם אנשי אש"ף בבודפשט בסוף השבוע שעבר. בראש המשלחת הישראלית, האמורה לשוב היום לישראל, עמד ח"כ צ'ארלי ביטון מחד"ש.

לפני צאת המשלחת לבודפשט, ב־9 ביוני, הזהיר ח"כ צ'ארלי ביטון, כי חברי המשלחת עומדים להיפגש ולשוחח עם אנשי אש"ף. בהגיע המשלחת לבודפשט התפרסמה מטעמה הודעה, המגנה את החוק לאיסור פגישות עם אנשי אש"ף. חברי המשלחת תבעו לבטל את החוק.

עם התפרסם תמונות מהפגישה עם אבו־מאזן (מחמוד עבאס), אחד מראשי "פתח" וממייסדיו והיום חבר הוועד הפועל של אש"ף, הורה היועץ המשפטי לממשלה, השופט יוסף חריש, למפכ"ל המשטרה לפתוח בחקירה נגד חברי המשלחת עם שובם לישראל. חברי המשלחת, העומדים לנחות היום בישראל, יקבלו הזמנות לחקירה.

במשלחת יצאו 15 בני עיירות פיתוח ושכונות, פעילי חד"ש מירוחם, שדרות, מוסררה, הקטמונים וחברי קיבוצים.

אמיר דרורי יתמנה למנהל אגף העתיקות

מאת סופרי "דבר"

שר החינוך והתרבות מתכוון למנות את אלוף (מיל') אמיר דרורי למנהל אגף העתיקות והמוזיאונים שבמשרדו. הוא עתיד לבוא במקומו של אברהם איתן, אשר ניהל את המוזיאון ב־11 השנים האחרונות.

דובר משרד החינוך והתרבות מסר אתמול בתשובה לשאלת סופרת "דבר", כי אכן מתנהל משא ומתן עם המעורבים בקשר למינוי החדש, אך הפרטים לא סוכמו עדיין.

החילופים הצפויים באים על רקע של דרישת אנשים באגף ומחוץ לו להחלפת המנהל הנוכחי. עובדים באגף דורשים שהחילופים ייעשו בהקדם. דרורי סיים בהצטיינות לימודי תואר ראשון באוניברסיטה בירושלים, וזכה לשבחים רבים מפי פרופ' ידין על חלקו בחפירת מערות מדבר יהודה ומצדה.

לימודי המוסמך שלו בארכיאולוגיה נקטעו לאחר שמונה לסמג"ד בגולני. במשך כל השנים מאז השתדל להיות מעודכן בכל מה שנעשה בתחום העתיקות בארץ.

בוקאסה נידון למוות

(סוף מעמוד 1)

וארבע שנים לאחר מכן הוא נבחר על־ידי "מפלגת השלטון", המפלגה היחידה שקיומה הותר בשנות שלטונו, ל"קיסר". בתקופה זו ריכז בוקאסה בידיו עושר רב, אך הוא, במקביל עם זאת לקבל את תשלומי הפנסיה שלו מן הצבא הצרפתי.

עדי ראייה שהכירו את בוקאסה בתקופת שלטונו סיפרו כי אכל בשר אדם, אך במהלך משפטו לא נמצאו הוכחות לביסוס האשמה זאת.

בין הסיפורים על בוקאסה שנגולו במהלך המשפט סופר, כי ביום האם של שנת 1971 הוא ציווה שכל הגברים שהורשעו בתקיפת נשים יוצאו להורג. באותה השנה נמתחה עליו ביקורת מחוץ לארצו כאשר העביר חוק לחיתוך איברים למורשעים בגניבה: אוזן בגין גניבה ראשונה, שתי אוזניים על גניבה שניה ויד ימין על גניבה שלישית. אותו החוק גם קבע עונש מוות למי שייתפס בגניבה רביעית.

על בוקאסה הוטל גם תשלום קנס בסך 20 אלף דולאר. ניתנה לו ארכה של שלושה ימים לערער על פסק הדין, ופרקליטיו כבר הודיעו שבדעתו לממש את זכותו זו.

צבן: הממשלה מפירה

(סוף מעמוד 1)

מערכות", המבצעת את התשלומים, את החוק וכללה בחישוב השכר גם את תוספת הוותק. בנוסף לכך לא שולבה התוספת ששולמה בשכר עצמו אלא הוגדרה תוספת ביוזמת בשם "השלמת הכנסה", כאשר החשש הוא שהגדרה זו תפגע בזכויות הסוציאליות של העובדים בשכר המינימום.

כן נודע לצבן כי שירות התעסוקה ממשיך להפנות עובדים למפעלים המעסיקים אותם בשכר נמוך משכר המינימום. בתביעה ששיגר אתמול לשרי האוצר והעבודה תובע ח"כ צבן לכלול את התוספת המתבקשת בשכר עצמו, לא לכלול בחישוב שכר המינימום את תוספת היוקר ולהגביר את הפיקוח על ביצוע חוק שכר המינימום.

200 מודטים מרחפים

(סוף מעמוד 1)

שנערך בארץ בחודשים אוגוסט־ספטמבר 1983. לדבריו, קיבצו עורכי המחקר, מדענים מאוניברסיטאות מיו והארוואד בארה"ב, יותר מ־500 מודטים, וביניים שהמודטים עסקו כולם יחד, במדיטאציה לא נרשם אף הרוג אחד בלבנון מכל הצדדים שנלחמו שם, וכן לא היה אף בתאונות דרכים בארץ.

אב־טיפוס של מטוס הקרב הבריטי החדש "אירוספייס" חולף מעל שטח יריד התעופה הבין־לאומי בלה־בורז'ה שליד פאריס. (צילום: א.פ.)

התעניינות רבה ב"פאנטום" המשופר של ישראל – בסלון האווירי בפאריס

מאת אריה אורן, שליח "דבר" בפאריס

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – מפקדי חילות־האוויר של נורווגיה ושל גרמניה וכן אישים בכירים מיוגוסלוויה, פולין, בלגיה, הולנד, ספרד ואיטליה ביקרו אתמול בביתן הישראלי בסלון האווירי ה־37 בפאריס.

מפקד חיל האוויר הנורווגי בא לביתן בבגדים אזרחיים וזוהה רק במקרה על ידי ראש חטיבת האלקטרוניקה בתעשייה האווירית משה אור־טס, שביקש להדגים לאנשיו המוצבים בביתן כיצד להתיחס למבקרים. אור־טס ליווה את האורח הנורווגי לכל אורך הביקור ורק בסיומו גילה להפתעתו, כי היה זה מפקד חיל האוויר בכבודו ובעצמו.

המפקד הנורווגי גילה עניין ב"לביא" ובמערכותיו, ב"פאנטום" המשופר, במזל"ט וכן בסוגים שונים של פצצות וטילים, ביניהם ה"עופר" מתוצרת "אלביט" וה"ברק" מתוצרת "רפאל".

בביתן הישראלי ביקר אתמול גם יו"ר בנק לאומי מאיר חת. גם הוא זוהה במקרה והוזמן לשיחה עם מנכ"ל התעשייה האווירית משה קרת. התעניינות רבה הורגשה בסוף השבוע ב"פאנטום" המשופר בעקבות טיסת ראווה ראשונה של המטוס ביום ו' לפני הצהריים. במטס שלשום השתתף גם מטוס המנהלים הישראלי "אסטרה".

ה"פאנטום" ביצע להטוטי ארובטיקה עוצרי נשימה שהפתיעו מומחים זרים המכירים מטוס בן 30 זה. במטוס הותקן צמד מנועי "לביא", פתחה לו מערכת בקרה חדשה וכן מערכת אוויוניקה חדשה. ממלא מקום מנהל חטיבת בדק בתעשייה האווירית עמנואל ליכן, אמר לסופר "דבר", כי בעקבות דרוגו מחדש, המטוס יוכל לבצע משימות, "שעד עכשיו לא חלם עליהם בכלל". בין היתר יוכל לשגר חימוש ממרחק ולתקוף מטרות שעד כה לא יכול היה להתקרב אליהן.

גם ביצועי המטוס עצמו שופרו בעשרות אחוזים תוך חסכון ניכר בדלק. כתוצאה מכך הוגדל הטווח שלו והזמן בו יכול לשהות באוויר והוא מסוגל לחדור לאזורים שקודם לא היה לו סיכוי להישרד בהם.

חשב שירות בתי־הסוהר טוהר על־ידי ועדת הבדיקה שמינה משרד האוצר

אולם שניים מפקודיו – שהתלוננו נגדו על אי־סדרים הועברו מתפקידיהם בשב"ס

מאת נתן רועי ואמנון אבנר, סופרי "דבר"

שניים מפקודיו של חשב שירות בתי הסוהר ומשרד המשטרה, הרצל עמר, הועברו מתפקידיהם לאחר שקבלו נגדו על אי־סדרים. הפרשה לא הועברה לידיעת מבקר משרד המשטרה אברהם אורן, והתלונות נבדקו על־ידי ועדה בראשותו של סגן החשב הכללי במשרד האוצר, מיכאל אליצור.

תחילת הפרשה לפני כמה שבועות. רב־כלאי משה חיון ורב כלאי דינה שכטר, קצינים במשרד המשטרה, מסרו כי הרצל עמר, חשב שירות בתי הסוהר ומשרד המשטרה, אחראי לרבות תשלומי־אש"ל שלא כדין לשניים מבכירי שירות בתי הסוהר, שתיקם תלוי ועומד אצל היועץ המשפטי לממשלה בעניין אחר לגמרי. הקבילה הועברה לגונדר רוד מיימון – נציב שירות בתי הסוהר וזה העבירה למשרד המשטרה. על פי הודעה רשמית של דובר שירות בתי הסוהר, הוחלט על דעת משרד המשטרה והחשב הכללי של משרד האוצר, למנות ועדה מקצועית לבדיקת התלונות שהועברו על ידי שני עובדיו של חשב שירות בתי הסוהר ומשרד המשטרה.

אולם נודע, כי החשב הכללי באוצר עמד על כך שהבדיקה תיערך על ידו. משרד המשטרה הסכים לכך מבלי להתייעץ במבקר המשרד, האלוף (מיל.) אברהם אורן. בעקבות כך מונתה ועדה מקצועית לבדיקת התלונות. ליו"ר הוועדה מונה סגן החשב הכללי, מיכאל אליצור, המופקד בתוקף תפקידו על מערכת החשבות של משרד המשטרה ושירות בתי הסוהר, דבר שעורר תמיהה על אופי הבדיקה כולה. לחברי הוועדה מונו חשב של גוף ממלכתי וקצין בכיר בשירות בתי הסוהר, תת־גונדר משה יפה.

הוועדה המיוחדת קבעה, כי לתלונות שהועלו לא היה כל יסוד.

לאחר שורה של בדיקות וגביית עדויות הגישה הוועדה בשבוע שעבר את מסקנותיה לחשב הכללי. מהדו"ח עולה, מעל לכל ספק, כי לתלונות שהוגשו לא היה כל יסוד וכי לא היה מקום להעבירן לחקירה משטרתית.

בסוף השבוע שעבר העביר החשב הכללי את דו"ח הוועדה לנציב שירות בתי הסוהר וביקשו לפרסם את מסקנות הוועדה בין אנשי השירות, כדי להפריך את השמועות שהופצו.

בנוסף לכך, תבע החשב הכללי לברר את מקור ההדלפות, המגמתיות לדבריו, שגרמו לדריו לפרסם ידיעה על הקמת ועדת הבדיקה, אחרי שזו כבר סיימה את עבודתה וקבעה את תפקודו של החשב.

ואולם, מתברר כי במהלך הבדיקה עוד לפני מינוי הוועדה, הועברו שני המתלוננים מתפקידיהם. רב־כלאי דינה שכטר הועברה מתפקידה במשרדי החשב של שירות בתי הסוהר ואילו רב־כלאי משה חיון הוצא לגימלאות במהירות.

תגובת משרד המשטרה

דובר משרד המשטרה, נחום מנגל, אמר אתמול בתגובה לשאלה של סופר "דבר" על אי־מעורבותו של מבקר משרד המשטרה, האלוף (מיל.) אברהם אורן בבדיקת פרשת החשב של משרד המשטרה ושירות בתי הסוהר:

"אין כל סיבה מיוחדת לאי־מעורבותו של מבקר המשרד. מה הוא חוקר? אני לא בטוח שהוא בקי בענייני חשבות וכספים. הוועדה שכוננה כללה שני אנשי כספים שמבינים בתחום זה. בתחילה, כשהיו טענות על עבירות פליליות, הועבר החומר למשטרה וזו לא מצאה בסיס לבדיקה פלילית של הטענות ואז החזיר הנציב את החומר לשר המשטרה וזה ביקש שהחומר ייבדק על ידי אנשי האוצר". טענה זו מנוגדת לטענת גונדר רוד מיימון.

פרס מחדש הפעילות בנושא

(סוף מעמוד 1)

פרס תקף את מדיניותם של ראש הממשלה יצחק שמיר הליכוד ואמר: "הם יצאו למלחמת לבנון בלי קונצנזוס לאומי ועתה הם מבקשים קונצנזוס בלי שלום. המערכה על השלום תימשך ותגיע להכרעת העם".

היום מגיע לביקור בישראל שר החוץ של הולנד האנס ואן דן־ברוק, והוא ייפגש עם שמעון פרס לדיון על חידוש תהליך השלום באיזור.

גולדינג ייפגש עם שמיר ופרס

תת מזכ"ל או"ם מארק גולדינג, ייפגש היום עם ראש הממשלה יצחק שמיר ועם ממלא־מקומו שמעון פרס, כדי לדון בסיכויי כינוסה של ועידה בין־לאומית לשלום במזרח התיכון. הוא בא אתמול לישראל במסגרת מאמציו של מזכ"ל או"ם לברר אצל חמש המעצמות הקבועות של מועצת הבטחון את הסיכויים לכך.

גולדינג ישמע את העמדות הסותרות של ראש הממשלה, המתנגד לכינוס ועידה בין־לאומית, ושל ממלא־מקומו, התומך בה. מישראל הוא ימשיך לביקור בירדן, סוריה, מצרים, לבנון, וייפגש גם עם ראש אש"ף יאסר ערפאת.

פקידים בירושלים הדגישו, כי בשיחותיו בארץ לא ידון מארק גולדינג בחידוש המנדט של יוניפי"ל, שיפוג בחודש הבא, ואף לא בבעיות הדרום־לבנון. לשם כך ישוב תת מזכ"ל או"ם לביקור נוסף באיזור בעוד כמה שבועות.

ביילין נפגש עם קיסינג'ר

ניו־יורק (מיוחד ל"דבר"). – מנכ"ל משרד החוץ ד"ר יוסי ביילין נפגש ביום ו' עם מזכיר המדינה לשעבר, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לשם הצגת עמדת המצדדים בוועידה הבין־לאומית ולשם הבהרת רעיונותיו של ד"ר קיסינג'ר בנושא זה. לאחר הפגישה, שהתקיימה בארבע עיניים, אמר ד"ר ביילין, כי היא התנהלה באווירה טובה וידידותית. ד"ר קיסינג'ר הדגיש בפניו, שרעיונותיו לפני חברי ועידת הנשיאים היו בגדר הרהורים והצגת שאלות בנושא הוועידה, ובשום אופן לא נאמרו כקביעת דעה נחרצת בנושא זה. ד"ר ביילין עדכן את ד"ר קיסינג'ר והציג בפניו את עמדת המצדדים בוועידה ואת פרטי התוכנית הכוללת על־ידם.

בעת שהותו בניו־יורק נפגש ד"ר ביילין גם עם נציגי ועידת הנשיאים. גם בפגישה זו הועלה נושא הוועידה הבין־לאומית. לדברי ד"ר ביילין, נראה, שנציגי יהדות ארה"ב חלוקים בדעותיהם בנושא זה, בדומה לציבור בארץ.

מיטראן: נסייע באיתור

(סוף מעמוד 1)

דן באפשרויות שונות ביחס לסוריה, אך סירב למסור פרטים לכתבים.

הנשיא מיטראן אמר בשיחה, כי צרפת רואה בחיוב כינוסה של ועידה בין־לאומית כמסגרת למשא ומתן ישיר. הוא אינו רואה בוועידה סמכות שתכפה פתרונות ואינו רואה טעם בכינוס ועידה אם הצדדים אינם מוכנים להשתתף בה. "כל עוד ממשלת ישראל לא תחליט להשתתף בוועידה, אין למהלך זה כל סיכוי", אמר הנשיא.

שר הבטחון אמר אחרי הפגישה בתשובה על שאלות כתבים, כי גם בהליכה לוועידה בינלאומית יש סיכונים כפי שבמלחמה יש סיכונים. עם זאת הביע דעתו, כי "המציאות הבינלאומית השתנתה ואיש אינו מדבר עוד על כפיית פתרונות".

שר הבטחון אמר לנשיא, שיש כיום שתי נקודות התלקחות פוטנציאליות במזרח התיכון. אחת היא במפרץ הפרסי סביב נושא חופש השיט. האחרת נובעת מהגברת הסיוע האיראני לחיזבאללה, כאשר בלבנון עשרות אלפים לוחמים המופעים על ידי סוריה ואיראן נגד ישראל. "זה עלול להביא לידי התלקחות", אמר השר.

הנשיא מיטראן הסביר לשר הבטחון את התנגדות צרפת להצעה להחיל את כל מלאי הטילים לטווחים בינוניים באירופה. הוא אמר, כי מה שנראה לאמריקאים היושבים אלפי מיילין מאירופה כנשק טאקטי – בעיני צרפת ויתר מדינות אירופה זהו נשק אסטרטגי. נרמז, שהשר רבין גילה הבנה לעמדת צרפת.

בפגישה עם שר ההגנה הצרפתי אנדרה ז'ירו נדונה האפשרות להגביר את שיתוף הפעולה בתחום הטכנולוגי והתעשייתי.

כן נפגש השר עם ראשי התעשייה הבטחונית הצרפתית. בפגישה הוחלפו דעות על המגמות השונות בפיתוח מערכות נשק, במיוחד בתחום הלוחמה האווירית ובתחום הפיתוח והשיווק במסוקים.

בצער ובכאב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
סבא צבי חורזו
אביו של חברנו אורי חורזו ז"ל
בדבר מועד ההלוויה נא להתקשר
לקיבוץ יטבתה טלפונית 7–059-74151
המשפחה
ובית יטבתה

אנו מודיעים בצער על פטירת חברתנו
שולמית אבני
ההלוויה היום, יום ראשון י"ז בסיוון תשמ"ז
14.6.87 בשעה 16.30 בגבעת ברנר
המשפחה
ובית גבעת ברנר

במלאת חמש שנים לנפילתו של יקירנו
דני הלפרין ז"ל
במלחמת לבנון
נתייחד עם זכרו ביום שלישי י"ט סיוון תשמ"ז 16.6.87
בשעה 15.30 בבית העלמין בכפר החורש.
המשפחה
ובית כפר החורש

אנו מודיעים בצער רב על פטירת חברתנו
צפורה יעקבי
ההלוויה היום, יום א' 14.6.87 י"ז סיוון תשמ"ז
בשעה 15:30
המשפחה
וקבוצת רמת דוד

ביום השנה לאהובינו
אסתר ויעקב זיניוק ז"ל
נעלה לקברם ונתייחד עם זכרם
ביום שני י"ח בסיוון תשמ"ז (15.6.87) בשעה 5 אחה"צ.
נפגשים בשער הכניסה לבית העלמין
בכפר סמיר, חיפה.
המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירתו של
יצחק (איזו) שרון (סקורצה)
נפטר ב־8.6.87
המשפחה המתאבלת

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו הנכבד
חיים מאיר פלד
במות אשתו ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מחוז חיפה
והתאגיד הפנסיונרים בחברת החשמל

ערבים העצורים באיטליה הודו בפיגוע בית־הכנסת באיסטנבול

איסטנבול (ע"ד). – שני ערבים העצורים באיטליה הודו כי השתייכו לקבוצה שהיתה אחראית להתקפה על בית־הכנסת „נוה שלום" באיסטנבול בספטמבר 1986, התקפה שבה נהרגו 21 בני אדם – נכתב אתמול בעתון „הורייט".

לדברי העתון, נעצרו השניים כשנסעו ברכבת מטורינו למילאנו לפני כחודש וחצי. עתה הם הודו כי נמנו עם חוליה בת שמונה אנשים, שיצאה לאיסטנבול כדי לתקוף את בית־הכנסת.

צוות של הבולשת האיטלקית ביקר בתורכיה בשבוע שעבר כדי לקיים התייעצויות בעניין השניים עם בכירים בצמרת המשטרה התורכית ובמוסדות הבטחון התורכיים. משטרת תורכיה הודיעה לאחר ההתקפה, כי רק שני גברים היו מעורבים בהתקפה וכי שניהם מצאו את מותם בהתפוצצות רימוני־היד שלהם במהלכה.

התרסקות מטוס איטלקי ב־1980 פעולת־נקם בפקודתו של קדאפי

רומא (רויטר).– מטוס איטלקי שהתפוצץ באוויר ב־1980 פוצץ על־פי הוראות מנהיג לוב מועמר קדאפי – בהאשמה זו יצא אחד ממתנגדיו של קדאפי עבד אל חמיד באקוש, שדבריו פורסמו בכתב־העת האיטלקי „אגי".

באקוש, ראש ממשלת לוב לשעבר המתגורר עתה כגולה במצרים, סיפר כי קדאפי הורה למטוס לובי מדגם „מיג 23" לפתוח באש לעבר המטוס בפעולת נקם על מעצרם של מחסלים ששלח לאיטליה כדי להרוג גולים ממתנגדי משטרו.

שרידי המטוס מדגם „ד.ס. 9" של חברת התעופה הפנים־ארצית „איטאוויה", שהפסיקה בינתיים את פעילותה, נתגלו לאחרונה על קרקעית הים צפונית לסיציליה. ממקורות רשמיים נמסר כי הקופסה השחורה של המטוס נשלחה לארה"ב לשם פענוח תוכנה, וכי דו"ח איטלקי רשמי קבע שהתפוצצות אכן קדמה להתרסקות המטוס. עם זאת לא קבע הדו"ח את סיבת ההתפוצצות, שבמהלך השנים הועלו סברות שונות לגביה, לרבות פגיעת טיל לובי או טיל ששוגר מאניית מלחמה של ברית נאט"ו שערכה באותה העת תמרונים באיזור.

באקוש סיפר בראיון, כי שמע על הפרשה ממקורות בשירות החשאי הלובי בשבוע לאחר ההתפוצצות. הוא טען כי סוכנות הביון האיטלקית וכן סוכנויות ביון מערביות אחרות ידעו על המעורבות של לוב בפיצוץ כבר באותה העת.

מנהיג „סולידאריות" לך ואלנסה מקבל מידי האפיפיור יוחנן פאולוס השני את לחם הקודש ביום ו', במיסה בעיר הנמל גדאנסק, מעוזה של תנועת „סולידאריות". (צילום: א.פ.)

20,000 איש הפגינו בגדאנסק אחרי מיסה שערך שם האפיפיור

מאת גדעון קרן, שליח „דבר" בפולין

גדאנסק (מיוחד ל„דבר"). – 20,000 איש הפגינו אתמול בגדאנסק לאחר מיסה שערך האפיפיור יוחנן פאולוס השני לכ־1 מיליון איש בשכונת הפועלים זאספה. המפגינים הצליחו לצעוד לאורך כמה קילומטרים כשהם נושאים כרזות של ארגון „סולידאריות" בטרם עלה בידי המשטרה לפזרם על־ידי ניתוק מרביתם מקבוצת החלוץ שמנתה אלפיים איש ושבראשה עמדו שלושה ממנהיגי „סולידאריות", ליס, בוריאק וליטנסקי.

ממקומו שמעל מזבח ענקי דמוי ספינה, שנבנה עבורו על־ידי הפועלים האמנים של גדאנסק, קרא האפיפיור למשטר לקיים את הסכמי גדאנסק משנת 1980. הוא הכריז כי לעובדים זכות להקמת איגודים עצמאיים ואוטונומיים. הוא חזר פעמים רבות על המלה „סולידאריות".

משתתפי המיסה ובהם פעילים רבים של „סולידאריות" מכל רחבי פולין קראו קריאות והניפו מאות כרזות של הארגון הלא חוקי. אחת הקבוצות הניפה כרזה שבה נאמר „לקחו לנו הכל ברורך". הפעם הרחיק האפיפיור לכת בהתבטאויותיו ותקף אפילו את מלחמת המעמדות משום שהיא מציגה את הזולת כאויב.

בשעות אחר הצהרים הגיע האפיפיור למצבת שלושת הצלבים לזכר הפועלים שנהרגו על־ידי הצבא ב־1970. הוא התפלל בבריכת בדך והניח זר פרחים. המשטרה סגרה את הגישה למקום שבו ניצבו רק סוכני בטחון מוסווים ואנשי משמרת הכבוד, שלאחר מכן הסתלקו לתת לקהל לפנות לוח.

גדאנסק היתה ביום ו' עיר במצור. מרבית הרחובות נסגרו למעבר הולכי רגל. כוחות משטרה עצומים פרוסים בעיר וכוחות צבא הקיפו אותה. בלילה הקודם קיבל האפיפיור בבית השגריר בעיר הקיט סופוט את לך ואלנסה עם אשתו ושמונת ילדיהם. ואלנסה אמר אחר כך על פגישתם: „אני מאושר. האפיפיור מילא לי את המצברים. מצאתי אותו בכושר מצוין, יש לקרוא את דבריו בעיון. הוא בעד פתרון בדרכי שלום ומתנגד לאלימות, ויש לנהוג כבקשתו".

בטקס היה לך ואלנסה אחד ממאה אנשים שזכו בהסבלה אישית מידי האפיפיור. היה בכך משום הפגנה נוספת של הזדהות עם האופוזיציה. המיסה נוהלה על־ידי „הכומר של סולידאריות" האב יאנקובסקי. „זו היתה חגיגה משפחתית", אמר אחד מן הפעילים. אולי זו לידתה מחדש של התנועה.

משאיות בוערות במערב ברלין. כ־250 איש נעצרו במרכז העיר ביומיים שקדמו לביקור רייגן במהלך הפגנות אלימות במחאה על הביקור. למרות המהומות התקיים ביקורו של רייגן ליד החומה המפרידה בין שני חלקי העיר כמתוכנן, והוא נשא שם נאום מדיני שבו תקף את דיכוי זכויות הפרט במזרח־גרמניה. (צילום: א.פ.)

כמה מבני־הערובה האמריקאים הועברו לאיראן וצפויים למשפט

ביירות (א.פ.). – אחדים משמונה בני־הערובה האמריקאים בלבנון הועברו לאיראן, שם מבקשת סיעה רבת השפעה בשלטון להעמידם למשפט – נכתב אתמול בשבועון הלבנוני „אלשיראע".

השבועון, שחשף בשעתו את עסקות הנשק בין איראן לארה"ב, כתב כי סיעה אחרת באיראן, המבקשת לשלח את בני הערובה להפשי מתנה את שחרורם בהעברות נשק אמריקאי שתמורתו כבר שולמה אך שטרם נשלח לאיראן.

לדברי השבועון עומד בראש הדורשים להעמיד את בני הערובה למשפט יורשו המיועד של האייאתולה חומייני, חוסיין עלי מונטאזארי. השבועון מציין כי קיבל את המידע ממקור המקורב למונטאזארי.

העתון מוסר עוד כי בני הערובה נתונים לחקירה יסודית על־ידי המודיעין האיראני תחת פיקוחו האישי של שר הבטחון והמודיעין שיזה מוחמד מוחמדי ריי שארי.

אתמול נכתב גם בעתון „אל איתיהאד" היוצא לאור באבו דאבי, כי שליח הכנסיה האנגליקנית טרי וייט בלקח פעמים לאיראן לשיחות עם פקידי ממשל. העתון לא ציין אם וייט עוד שוהה באיראן גם עתה.

לדברי העתון, הוטס וייט לאיראן בשעה שהתנהלו מגעים אינטנסיביים בין הכנסיה האנגליקנית לבין איראן בנוגע לשחרורם של בני הערובה הבריטים בלבנון. הוא ציטט מקורות המקורבים למשפחתו של וייט כמי שאמרו, כי יו"ר הפרלמנט האיראני האשמי רפסנג'ני „עשה צעדים חיוביים" לשחרורו של וייט, אלא שהוא ניתק את המגעים לפתע בטרם הושגו תוצאות. כזכור, לא נטל כל ארגון על עצמו את האחריות להיעלמו של וייט.

לפני כשבוע טען עורכו הראשי והמוציא לאור של העתון חסן סבּרה, כי חומייני מינה ועדה בת חמישה חברים שעליה הוטל „לעקוב אחר התיק של בני הערובה המערביים העצורים בלבנון". בין חברי הוועדה גם נשיא איראן עלי חומייני, יו"ר הפרלמנט האיראני האשמי רפסנג'ני ובנו של חומייני, אחמד. סברה הביע את דעתו, כי בידי טהראן להכריע בגורלם של שני האמריקאים טרי אנדרסון ותומאס סאתרלנד.

רפסנג'אני הכריז מספר פעמים בחודשים האחרונים, כי טהראן תהיה מוכנה להתערב כדי לסייע לשחרורם של בני הערובה אם ארה"ב תפשיר את נכסיה של איראן בתמורה.

כוח של שוטרים מן היחידה המיוחדת לפיזור הפגנות של משטרת הבירה סיאול (למעלה) מתקדם לעבר סטודנטים מפגינים שנתפסו כביש מהיר במרכז העיר. בסוף השבוע התגברה בקוריאה התמיכה הציבורית במאבק האופוזיציה השמאלנית בשלטון ואל הסטודנטים והכמרים הבודהיסטים הצטרפו גם הכמרים הנוצרים בקריאה להתפטרות הנשיא צ'ון דה־הואן ולעריכת בחירות כלליות חשאיות. (צילום: א.פ.)

היום ומחר בחירות באיטליה – צפויה קואליציה שמאלנית של הקומוניסטים

רומא (רויטר). – אזרחי איטליה הולכים היום ומחר לבחירות כלליות, והכל צופים, כי בחירות אלו ייכנסו לתולדות המדינה כנקודת־מפנה פוליטית.

אתמול הביעו גם דוברים במפלגה הנוצרית־דמוקראטית את הדעה, כי מקומם בממשלה ייתפס מעתה על־ידי המפלגה הקומוניסטית וכי סביב מפלגה זו תוקם קואליציה שמאלנית שתנהיג את המדינה.

הנוצרים־דמוקראטים ישבו בכל אחת מ־46 ממשלות איטליה מאז מלחמת העולם השניה, ועתה נראה, על־פי תוצאות סקר דעת הקהל האחרון שפורסם ביום ד', כי הם יזכו רק ב־26.4 אחוזים מן הקולות, לעומת 27.9 אחוזים שבהם יזכו הקומוניסטים. „נשקפת הסכנה שיחול מפנה, שמפלגתנו תחלש ותמצא עצמה באופוזיציה", אמר אתמול יו"ר המפלגה הסוציאל־דמוקראטית צ'יראקו דהמיטה בראיון לעתון הקאתולי „אבינירה". „האלטרנטיבה השמאלנית מעולם לא היתה קרובה כל כך".

הבחירות, שיימשכו, כאמור, יומיים, נערכות כשנה טרם זמנן בגלל התפטרות הממשלה עקב משבר בקואליציה. סקרי דעת הקהל וכל עתוני איטליה צופים אחוז הצבעה נמוך עקב עייפות הציבור האיטלקי מהמשבר הפוליטי המתמשך, שהתפתח למערכת בחירות שהתאפיינה באלימות מילולית ובהעדרם של נושאי עימות עניינים בין המפלגות.

הן הנוצרים־דמוקראטים והן הקומוניסטים הוציאו מכלל אפשרות בהתבטאויותיהם הפומביות את האפשרות של ישיבה משותפת בקואליציה ממשלתית. עובדה זו מותירה את המפלגה הסוציאליסטית בראשות בטינו קראקסי כגורם היחיד שסביבו ניתן יהיה להקים את הקואליציה הבאה.

קראקסי נמנע עד כה מלומר אם יסכים להצטרף לקואליציה בהשתתפות הקומוניסטים, אך הוא הצהיר שבשום פנים לא יהיה מוכן לכך שבראש הממשלה הבאה יישב איש המפלגה הנוצרית־דמוקראטית. פרשנים רבים הביעו את הדעה שהקרע בין שתי המפלגות, שאף עמד ביסוד המשבר הממשלתי האחרון, לא יאפשר כל שיתוף פעולה ביניהן במהלך המשא־ומתן המשוך הצפוי עם תום הבחירות להקמת קואליציה.

תאצ'ר בחרה את הקבינט החדש: השינוי העיקרי – הדחתו של טביט

ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר מסמנת סימן וי משולש עם היוודע תוצאות הבחירות, שעשו אותה לראש הממשלה הבריטי הראשון במאה הזו שנבחר לתקופת כהונה שלישית. (צילום: א.פ.)

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר הודיעה אתמול על השינויים הפרסונאליים שהכניסה בממשלתה. כצפוי לא היו אלה משמעותיים, והאישים הבולטים בקבינט ובהם שר החוץ ג'פרי האו ושר האוצר נייג'ל לאוסון יוסיפו לשמש בתפקידיהם.

עם זאת הכניסה תאצ'ר מספר שינויים בהרכב הקבינט, הנובעים, בין היתר מהסתייגויותיה מאופן ניהול מסע הבחירות על ידי מטה השמרנים. הבולט שבהם הוא פרישתו של „אדריכל הנצחון בבחירות" נורמן טביט, שישאר עם זאת יו"ר המפלגה. בכך הקיץ הקץ על תקוותו של טביט לזכות בהנהגת המפלגה.

שינוי בולט אחר הוא החזרתו לקבינט של ססיל פארקינסון, שר המסחר והתעשיה לשעבר, שנאלץ להתפטר ב־1983 בעקבות פרסום פרשיית אהבים שניהל עם מזכירתו, שאף ילדה את ילדו.

דיוויד יאנג יהיה מעתה שר המסחר והתעשיה במקום שר התעסוקה.

השמרנים יצאו מהבחירות עם רוב מוחלט של 101 מושבים בפרלמנט. הם זכו ב־357 מקומות לאחר שהפסידו ב־29 מחוזות שבהם היתה להם שליטה קודם לכן וזכו ב־12 מחוזות חדשים. הלייבור זכתה ב־229 מקומות (לאחר שהיא זכתה ב־27 מחוזות חדשים והפסידה ב־6 שבהם היתה לה שליטה לפני הבחירות). הליברלים זכו ב־17 מושבים והסוציאל־דמוקראטים בחמישה. כל יתר המפלגות זכו יחד ב־24 מושבים. בתוך מפלגת הלייבור יש עליה ניכרת למספר צירי השמאל – 135 בסך הכל.

דוד אוון הוא היחיד מבין „כנופיית הארבעה" – רוי ג'נקינס, שרלי ויליאמס, דיוויד אוון וביל רוג'רס, פורשי הלייבור שהקימו את המפלגה הסוציאל־דמוקראטית, אשר שמר על מקומו בפרלמנט. איגוק פראל מן המפלגה היוניוניסטית של אירלנד הצפונית, גוף הקשור בשמרנים, לא נבחר מחדש לאחר 37 שנים בפרלמנט.

רבין: פיתוח ה„לביא" זול בהרבה מפיתוח מטוסי „רפאל" ו„טורנאדו"

מאת אריה ארד, שליח „דבר" בפאריס

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – שר הבטחון יצחק רבין אישר בסוף השבוע, כי עמדתו בעניין ה„לביא" שונה מעמדת הרמטכ"ל דן שומרון, ואמר, כי הוא יתמוך בהמשך הפרוייקט, אם הממשלה תגדיל את תקציב הבטחון ב־200 מיליון דולאר.

שר הבטחון אמר, שה„לביא" הוא הישג מרשים לכל מי שעסק בפיתוחו וכי הוא תעודת כבוד לישראל ולתעשייה שלה.

בנתחו את הבעיות הניצבות בפני המשך הפרוייקט אמר רבין, כי עלות הפיתוח גדלה מ־2.2 מיליארד דולאר, כפי שנאמד לפני שנתיים, ל־2.8 מיליארד דולאר, אולם הוא הדגיש, כי זה גידול סבעי, במיוחד נוכח האינפלציה בארה"ב וקיבוע שער הדולאר בישראל.

רבין ציין, שארה"ב הסירה את התניית השימוש בכספי הסיוע לצרכי ה„לביא" בלבד. בו בזמן קוצץ תקציב הבטחון בשנתיים האחרונות ב־650 מיליון דולאר ולא גדל מאז.

שר הבטחון ציין בהקשר זה, שהצרפתים משקיעים בפיתוח מטוס־הקרב החדש שלהם „רפאל" כ־5 מיליארד דולאר, ואילו בפיתוח מטוס־הקרב האירופי „טורנאדו", המשותף לבריטניה, גרמניה, איטליה וספרד, הושקע סכום של 15 מיליארד דולאר.

רבין הדגיש, כי אסור להביט על פרוייקט ה„לביא" בכבט הצבאי הצר, ומשום כך ההחלטה על עתידו „אינה אוטומאטית בידי הצבא, אלא בידי שר הבטחון והדרג המדיני". לדבריו, תקציב הבטחון המקוצץ אינו יכול לשאת לבדו בנטל כזה של השקעה, ולכן הוא דורש הקצבה 200 מיליון דולאר נוספים לצרכי הפרוייקט.

רבין דחה את הטענות על התמסכות קבלת ההחלטה בעת. מדובר בהשקעה של 6־7 מיליארד דולאר בהמש־עשרה שנה, וזו השקעה שאי אפשר להפסיק – הסביר.

מנכ"ל „תדיראן" יגאל נאמן, שנודע בהתנגדותו הנחרצת לפרוייקט, סירב אתמול להשיב על שאלות בעניין זה.

הרופאים מאיימים בתגובה חריפה אם תותר שלילת רשיון בלי משפט

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

הרופאים יתקבו מרה של צעדי מחאה חמורים אם לא תתוקן הצעת החוק, המצאת עתה על שולחנה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, שלפיה יותר למנכ"ל משרד הבריאות להחליט לבדו על שלילת רשיונו של הרופא לשישה חודשים, ללא בירור בוועדה המשמעתית וללא משפט.

ההחלטה על נקיטת צעדי מחאה נתקבלה בסוף השבוע על־ידי הוועד המרכזי של ההסתדרות הרפואית. הוועד קבע, כי ההסתדרות הרפואית לא תוכל להשלים עם נוסח כזה „בהיותו חריג לגבי כל המקצועות האחרים וללא תקדים בחומרתו, תוך ניגוד מוחלט לכללי המשפט הצדק".

לפי הוראות פקודת הרופאים כיום, אין כל אפשרות להתלות רשיונו של רופא מורשה או להגביל את תחומי עיסוקו, אם הוא חשוד בגרימת פגיעה חמורה או בגרימת מוות למטופל במהלך עיסוקו, או בביצוע עבירה שיש עמה קלון. כדי לשנות את המצב, הגיש משרד הבריאות הצעת חוק בעניין שלילת הרשיון לעסוק ברפואה, הכוללת סעיף שמסמיך את מנכ"ל המשרד לשלול את הרשיון בבקרה שקיים חשד לרשלנות – שלדעת הרופאים היא לעתים רק טעות אנוש – ובמקרה שנפתחה חקירה משפטית בחשד לעבירה שיש עמה קלון.

במגעים שקיימו נציגי הרופאים עם שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו סוכם לשנות את הסעיף השני במחלוקת ולהתיר לוועדה המשמעתית הקבועה בחוק לשלול ומנית רשיונו של הרופא רק אם הוגש כתב אישום או אם קיים חשש לרשלנות חמורה כך שבהמשך עבודתו של הרופא יש משום סכנה לציבור. אולם הצעת החוק לא תוקנה בהתאם לנוסח שסוכם עם שרת הבריאות, בהעדר תיאום בין משרד הבריאות לבין משרד המשפטים.

לדברי יו"ר ההסתדרות הרפואית, ד"ר רם ישי, אין משרד המשפטים מוכן להגיש את ההצעה המתוקנת לוועדת העבודה והרווחה בכנסת. כל זאת בשל שיקולים של אי תאום מוקדם בין המשרדים. ד"ר ישי אמר, „ההסתדרות הרפואית פנתה לשרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו בבקשה להתערבותה הביידית במשרד המשפטים כדי להביא לכך שההצעה המוסכמת תהיה גם על דעתם". עד להשגת תאום זה בבקשת ההסתדרות הרפואית משרת הבריאות להפעיל את סמכותה ולדחות את הדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת וזאת „כדי למנוע תגובת מחאה חריפה שתכוון נגד משרד הבריאות ומשרד המשפטים", לדברי ד"ר רם ישי.

סופרים ואמנים יקימו ועד למאבק בכיבוש

המשורר מחמוד דרוויש יוזמן לישראל

מאת סופרת „דבר" לענייני תרבות

כמאה סופרים ואמנים ישראלים ופלשתינים שהתכנסו אתמול בתיאטרון נווה־צדק בסיסמה „יוצרים ישראלים ופלשתינים נגד הכיבוש, למען שלום חופש יצירה", החליטו להקים ועד פעולה נגד הכיבוש.

ליד הוועד, שחבריו ייבחרו, יפעל צוות משפטנים שיסייע בבדיקה ובעצה של התנכלויות והתנהגות חריגה כלפי תושבי השטחים. הוחלט שהיוצרים הפלשתינים יעדכנו את עמיתיהם הישראלים במידע הקשור בנושאים אלה. הסופרים הישראלים ידאגו להביא עניינים אלה לאמצעי התקשורת.

משתתפי קבוצת הדיון בהנחיית אמיל חביבי ויורם קניוק קיבלו הצעה של המשתתפים להזמין את המשורר הפלשתיני מחמוד דרוויש למפגש של אנשי רוח ישראלים ופלשתינים בישראל.

בתחילת המפגש הוקרא מכתבו של מחמוד דרוויש שהופנה לאמיל חביבי. במכתבו כתב דרוויש, בין השאר, „הפסטיבל הגדול תחת הסיסמה 'נגד הכיבוש ובעד השלום' מתקבל בברכה. זה מעורר אצלנו את הרצון לצמצם את הפער ביננו לבין כוחות השלום בישראל ולפתוח את הדף הראשון בדיאלוג בין ישראלים ופלשתינים. אנחנו עוקבים אחרי התהליך המבורך שבו מצטרפים יותר ויותר סופרים ואינטלקטואלים ישראלים להכרה בזכותו של העם הפלשתיני להקמת המדינה ולסלילת הדרך לשלום שהם התנאים הדרושים ליצירה".

מחמוד דרוויש הדגיש, כי אש"ף הוא „נציגו הלגיטימי של עמנו". הוא סיים את מכתבו באיחולי הצלחה „במאבקכם האוונגארדיים".

המפגש החל אתמול בשעה 4:00 אחה"צ כשמשתתפיו התחלקו לשלוש קבוצות דיון, סופרים משוררים ועתונאים, ציירים ופסלים, אנשי תיאטרון וקולנוע.

רן כהן, דראושה וסניורה ישתתפו בכינוס הלובי הערבי – בוואשינגטון

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

ח"כ רן כהן (ר"צ), חנא סניורה, עורך "אל פאג'ר" וח"כ מחמוד עבד אל־והאב דראושה (מערך) ישתתפו בכינוס השנתי של הלובי הערבי, שייפתח בסוף השבוע בוושינגטון.

ההזמנה לכינוס התקבלה בעקבות מפגשים מוצלחים שבהם השתתפו יהודים וערבים.

בכינוס הקודם הצליח ח"כ רן כהן, להפגיש בין חברי הלובי הערבי־פלשתיני בארה"ב ובין חברי הלובי היהודי. המפגש נשא פרי וחברי הלובי נפגשים כאז באורח מסודר.

משלחת סעודית רמת־דרג הגיעה לשיחות בקאהיר

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

משלחת סעודית רמת דרג בראשותו של האמיר סלמאן בן עבד אל־עזיז, אחיו של המלך פאהד. הגיעה אתמול לקאהיר חברי המשלחת יפתחו ביום ד', יחד עם הנשיא מובארק, את הידיד הסעודי השנתי, שהמלך פאהד מצא לנכון לקיימו השנה במצרים. היום יקיימו חברי המשלחת הסעודית שיחות מכיניות עם הנשיא מובארק.

יצויין שזו היא המשלחת הסעודית הבכירה ביותר המבקרת בקאהיר מאז השלכתה מעל המדינות ערביות על מצרים בעקבות חתימה על הסכם השלום עם ישראל. לאחרונה חל שיפור ניכר ביחסים בין מצרים ומדינות המפרץ על רקע חששן של נסיכויות הנפט מהאיום האיראני. במסגרת זו ביקרה לפני כמה חודשים משלחת צבאית סעודית בקאהיר. לא מכבר העניקו מדינות המפרץ סיוע כלכלי למצרים בסך מיליוני דולארים כדי לסייע לנשיא מובארק להתמודד עם המשבר הכלכלי בארצו.

נבדקי האייד"ס מבקשים „תעודות נקיון" רפואיות

מאת אמיר רוזנבליט, כתב „דבר"

המחלקה למחלות זיהומיות בבית־החולים „סורוקה" בבאר שבע מנפיקה אישורים בכתב, ובהם נאמר כי הנבדקים אינם נושאים נגיפים של מחלת ה"אייד"ס".

מנהל המחלקה, פרופ' מיכאל אלקן, הממונה על הטיפול במחלת האייד"ס מטעם קופ"ח באזור הנגב, גילה כי האישורים ניתנים לבקשת הפציינטים, שהבדיקות בגופם העלו תוצאות שליליות. „המעניין בתופעה הזו", ציין פרופ' אלקן, „שרוב מבקשי האישורים הם נשים. מרביתן משתמשות בנימוק שנשמע כמו: 'אני רוצה שהאישור יהיה בתיק שלי ברפואה', או 'זה בשביל הרופא המטפל', כאשר ברור בלי צל של ספק, שהן רוצות להחזיק את האישור ברשותן הפרטית".

בבית־החולים "סורוקה" טופלו בשנים האחרונות שבעה חולי "אייד"ס" ושניים מהם מתו. בארץ כולה, עד כה, כ־20 חולי אייד"ס. נתונים אלה נמסרו על ידי גורמים רפואיים בכירים בבית־החולים. פרופ' אלקן עצמו סירב למסור פרטים כלשהם לגבי מספר הלוקים במחלה בנגב. לדבריו, נבדקים מדי חודש בין 20 ל־30 פציינטים. כלומר – כ־300 איש בשנה. הוא ציין, כי לאחרונה מורגשת עליה במספר הפציינטים המגיעים לרפואה ביוזמתם כדי להיבדק, אולם לדבריו, התחושה היא שאלה המגיעים למרפאה אינם נכנים עם בעלי קבוצת הסיכון הגבוהה: הומוסקסואלים או מכורים לסמים. אלא דווקא אותם אנשים האחרים עם כדי להתייצב בבקום ולהיבדק. „ההרגשה היא שאנו רואים את האנשים הלא נכונים, ולמעשה זהו 'קצה הקרחון' בלבד. בעניין הזה יש לי חששות כבדים", אמר פרופ' אלקן.

פרופ' אלקן נוהג לבקר קהילות הומוסקסואליות בדרום הארץ ולהרצות לפניהם על המחלה וסיכוניה, במטרה לשכנע אותם לבוא ולהיבדק במרפאה. אולם, לדבריו, ההיענות עד כה היתה מיזערית.

חסן מלך מארוקו חושש מחוליות רצח של אש"ף

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – יועציו של המלך חסן במארוקו העומד לבקר בלונדון בחודש הבא, חוששים כי חוליות רצח של אש"ף עלולות לנסות להתנקש בחייו, בעקבות הודעת אש"ף, כי הוא תומך במחתרת ה„פוליסאריו" – כך מדווח עלון הידיעות „מבור".

לדברי העלון, הגיב המלך באמרו, כי אש"ף הופך כל בציה לאסון בכל מקום שהוא נמצא בו, והורה לנציגיו להחרים את אנשי הארגון בכל הוועידות הבין־לאומיות.

באחרונה השלימה מארוקו בנית חומת מגן המצויידת במערכות אלקטרוניות מתקדמות לאורך הגבול עם סהרה המערבית באורך של כ־2,000 ק"מ. מארוקו טוענת לחזקה על סהרה המערבית העשירה בפוספטים, ואילו תושבי האיזור טוענים לעצמאות כרפובליקה הדמוקראטית של סהרה המערבית.

ממשלת מאוריטניה חוששת עתה, כי עם השלמת החומה ינסו אנשי ה„פוליסאריו", הפועלים בתמיכה אלג'ירית, לפעול נגד נמלי הדייגים שלאורך החוף המארוקאי. הבלהבה ב„פוליסאריו" עולה לממשלת מארוקו סכום של 1.7 מיליון דולאר ליום, כסף הנגיע מסעודיה. זו הסיבה לכך, שהמלך פהד מנסה לתווך בין הצדדים ולדחוף את מארוקו ליתר גמישות במציאת פתרון.

صكنا من الاهل

כל כוכבי הקבוצה שעד 1,600 סמ"ק מצטופפים במיקצה השני בחצי־הגמר. בתצלום (משמאל לימין): מישל גדז', אהוד לביא, ורמי לנדס.

אלי זלק בפיורינו מוריד מהמסלול את זאב רזוב בגמר קבוצת המכוניות שעד 1,300 סמ"ק.

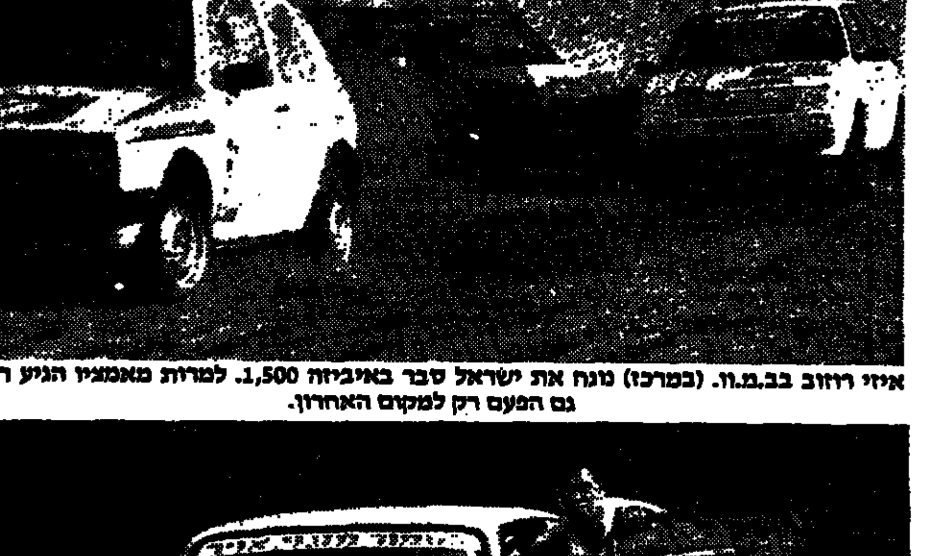
איזי רזוב בב.מ.וו. (במרכז) נוגח את ישראל סבר באיביזה 1,500. למרות מאמציו הגיע רזוב גם הפעם רק למקום האחרון.

כוכב המירוץ הראשון רמי שוכטוביץ דוחף את מכוניתו מהמסלול, לאחר שעשה צלחות ולא הגיע כלל לגמר.

מישל גדז' שוב ראשון למרות להטוטי התקנון

כתב: אריה ארד
צילם: חנוך גוטמן

להטוטי שינוי התקנון לא הצליחו לעצור את מישל גדז' ב"ויזה 4*4" והוא שוב תפס את המקום הראשון בקבוצה שעד 1,600 סמ"ק במירוץ המכוניות השני העונה, שנערך למחרת חג השבועות. בקבוצה שעד 1,000 סמ"ק זכה במקום הראשון ללא קושי אלון קידר ב"פולו". חיים רווה זכה במקום הראשון בקבוצה שעד 1,300 סמ"ק, גם הוא ב"פולו". אלון ורווה נמנים עם קבוצת "צ'מפיון מוטורספורט".

מתח רב שרר במירוץ דווקא בחצי־הגמר של הקבוצה שעד 1,600 סמ"ק, כאשר במיקצה השני שובצו כל כוכבי הקבוצה: רוני סמודרסמן, רמי לנדס, אהוד לביא, יצחק זית ומישל גדז'. זית, שהופיע לראשונה ב"ויזה 4*4" בחסות יבואן "פורדסיטרואן", חברת לובינסקי, פרש במהלך המירוץ, לטענתו בשל אורות הכסאות. פעמיים נפסל וינוקו של מיקצה זה והשופט אף נאלץ להזהיר את סמודרסמן ואת לנדס על התנהגותם. לבסוף עלו לגמר ממיקצה זה רק גדז', לנדס וסמודרסמן. אולם בגמר הגיע למקום השני יאיר לוי ב"שירוקו" וסמודרסמן ב"גולף" הגיע למקום השלישי, בעוד גדז' קוטף את המקום הראשון, למרות התנאים המחמירים שהוטלו עליו בלחץ עמיתיו.

בקבוצה שעד 1,300 סמ"ק זכה במקום השני דורון גלנט ב"טלבוט־סמבה־ראלי" ובשלישי בילי לוי ב"אלפאסוד". כוכב המירוץ הקודם רמי שוכטוביץ עשה צלחות בחצי־הגמר ולא עלה כלל לגמר.

בקבוצה שעד 1,000 סמ"ק זכה במקום השני דוד פרייס ב"אן.אס.או." ובמקום השלישי זכתה שרון אבר ב"פיאט 127".

מרכז מידע ממוחשב

תייר הרוצה לדעת אם בישראל מופעלים חופי רחצה מיוחדים לנודיסטים או מה החוקים בדבר הכנסת בעלי חיים או כיצד לבנות מסלול טיול לנכים או אם אפשר לקיים קונגרס רפואי בינלאומי או כל מידע אחר בנושאי התיירות – יוכל לקבל תשובה מוסמכת מחודש אוקטובר, לאחר שיופעל מרכז המידע הממוחשב, מעין מדריך חדשני לתיירות בארץ, "ישראל טהבל גייד".

החומר האצור במרכז יעמוד לרשות כל גורמי התיירות בארץ ובעולם ללא תשלום והוא ייצא לאור כל שנה במדריך מודפס. בין הנושאים בהם יעסוק המדריך – שירותי תעופה ותחבורה יבשתית וימית, שירותי הארחה, אכסון ובתי־מלון, שירותי ליווי, טיולים, אתרים, ארכיאולוגיה, סוכני־נסיעות, השכרת־רכב ועוד פרטים רבים. מאגר הנתונים והמדריך המודפס יימצאו בכל לשכות התיירות של ישראל בארץ וברחבי תבל.

בראש החברה עומד יום פרטי, מאיר אתר.

מלון חדש בדרך לנצרת

בימים אלה נפתח מלון "נוף העמק" בכביש חיפה־נצרת בפאתי יער בלפור בדרגת 4 כוכבים.

במלון החדש 60 חדרים ומתכננים הקמת 60 חדרים נוספים. מתחילת החודש יפעל במלון "קאונטרי קלאב" ומתכננים גם פתיחת מועדון בריאות וכושר. כן מתכננים הקמת מסעדה מסתובבת בראשו של מגדל־המים הצמוד. במלון נפתחה גלריה בה מתקיימת תצוגה מתמדת של אמני הסביבה.

דירות־פאר ב"המלך שלמה" באילת

במלון "המלך שלמה" באילת משלימים הכנתן של 20 דירות־פאר לקראת פתיחת עונת הקיץ בחודש הבא. הדירות ההרשות מצוידות בחדרי ג'קוזי, במיני־באר, במקלטי טלוויזיה עם שלט־רחוק ובריהוט־גן במרפסות.

מחיר השהיה בדירה כזאת, הכוללת שני חדרי שינה ומרפסת המשקיפה לים: 166 דולר ללילה לזוג בסוף שבוע ו־152 דולר לזוג באמצע השבוע.

"הבננה הצהובה" היא הלהיט האחרון בשעשועי המים הקיץ. בימים אלה נכנסה לפעולה במלון "סונסטה" באילת. המיתקן דמוי הבננה מאפשר לחמישה אנשים לשבת עליו לבושים אפודי הצלה, להיאחז בתפסים מיוחדים ולהתמסר לחסדי הים. סירת מנוע גוררת את "הבננה הצהובה" ומטלטלת את יושביה אנה ואנה.

תיירות המרפא טעונה טיפוח

מאת דוד מושיוב

ביקורת על הממשלה, על שאינה מעודדת השקעות מחו"ל בענף התיירות מתח, באחרונה יו"ר מועצת המנהלים של "חברת־ישראל להשקעות" שלמה גרופמן, בהדגישו שהממשלה לא קיימה התחייבויותיה לתת הלוואות ומענקים להרחבת מלון "גני חמת" בטבריה, השייך לפרוייקט חמי טבריה שבבעלותה מרחצאות־מרפא ושירותי־חוף. לדבריו, הבטיח שר־התיירות אברהם שריר לחברה, שבה שותפים איגודים מקצועיים מגרמניה, תמיכה בשיעור של 40־45 אחוז מערך ההשקעה, שהגיעה ל־10 מיליון דולר בשלוש השנים האחרונות. אולם בפועל קיבלה החברה מענק של 200 אלף דולר בלבד וכן אושרה לה הלוואה של 2 מיליון דולר - כלומר 22 אחוז, רק מחצית ממה שהובטח. הגורמים הממשלתיים גם לא עמדו בהתחייבויותיהם לפיתוח תשתית באיזור.

באחרונה התקיים בישראל כנס לעידוד תיירות מרפא בהשתתפות 125 נציגים מ־17 מדינות, ביניהן יפאן, דרום־קוריאה, ארצות דרום־אמריקה, ארה"ב, גרמניה, שוודיה, צרפת, בריטניה, הולנד. ישראל מבורכת באתרי מרפא יחודיים, הפעלים כל ימות השנה, שלא כבארצות אחרות. בכל זאת אין תיירות־המרפא תופסת מקום חשוב, משום שאין משווקים היטב את האתרים, אף על פי שמבחינת ההכנסה היא הטובה ביותר, שכן כל תייר כזה שוהה בארץ לפחות שבועיים, לעתים אף יותר. הבעיה היא, שרק חלק קטן מקופות־החולים האירופיות משתתפות בהוצאות התיירים הבאים לאתרי מרפא בישראל. המרחק מאירופה ומארה"ב עוד מגדיל את ההוצאות. כאשר הטיפול זול יותר בארץ אירופית והממשלות המקומיות עוד מסבסדות תיירות זו, סיכויי האתרים הישראליים להיאחז בשוק זה נמוכים. נראה איפוא, שעל הממשלה למצוא פתרון לבעיה זו.

נוסף למעיינות המינרליים, שהטבילה בהם טובה לכל אלה הסובלים ממחלות ראומטיות שונות, ידוע איזור ים־המלח כאתר מרפא לספחת. לאיזור חולים רבים מרחבי תבל. מחקר בקרב 1,340 חולי ספחת שטופלו בשנים 1983־1986 הראה, כי 60 אחוז סיימו את הטיפול ללא סימני המחלה. בקרב 29 אחוז מהמטופלים היה שיפור של 50 אחוז ויותר.

באיזור ים המלח יש שבעה מלונות מומלצים לתיירים, בהם 1,200 חדרים. עתה נבנים עוד שני בתי־מלון, בהם 400 חדרים. בעין גדי יש גם חניון קמפינג ובית־ספר שדה. אשתקד ביקרו באיזור 558 אלף איש. בטבריה יש 2,700 חדרים וגם שם נמשכת תנופת הבניה.

תיירות־המרפא, המהווה מיגזר חשוב ביותר בתיירות לישראל, הוזנח בשנים האחרונות. הגורמים הנוגעים בדבר אינם מבינים כנראה את המשמעות הכלכלית העצומה של התיירות הזאת. לא די בכנסים, החשובים לעצמם. יתכן שיש להקים רשות ציבורית לנושא זה בהשתתפות כל האיזורים הקשורים בו ובשיתוף משרדי התיירות והבריאות כדי לקדם את שיווקם של אתרי המרפא. יש גם למצוא דרכים להתמודד עם התחרות המסחרית מצד מדינות אירופה המסבסדות את אתרי המרפא שלהן. התיירות מכניסה מאות מיליוני דולרים. תיירות המרפא יכולה להוות מרכיב חשוב בענף והיא זכאית לסיוע ממשלתי.

דרושה רשות כבישים עליונה

מאת ח"כ אוריאל לין

בשנים האחרונות חל "פיגור חמור" בכל הקשור בפיתוח ובתחזוקת הכבישים בישראל. פיגור זה גובה מחיר כלכלי כבד מאוד מן המשק בבזבוז דלק, בבלאי מואץ על כלי־רכב, במחיר גבוה יותר לשינוע סחורות, בהפסד שעות עבודה ובמחיר הכספי של תאונות־הדרכים.

לתשתית הלקויה גם השפעות ישירות על איכות־החיים, על היקף תאונות־הדרכים, על ההתפתחות האורגנית וצירוף עובדים נוספים למעגל העבודה. הכל תמימי־דעים, כי הפיגור שחל בשמונה השנים האחרונות, מסוכן ביותר למשק ולחברה והשפעתו על צמיחת המשק שלילית ביותר.

אין ספק, שיש לשנות את סדרי עדיפויות התקציביים. אולם לא כל הבעיות מקורן בהיעדר תקציב. הטיפול בתשתית מתפצל בין רשויות שונות, הכנה, בנוי, מע"צ, ביצוע משרד התחבורה והמשטרה ביניהן הרשויות המקומיות ותחיבי איילון. פיצול זה גורם לכך, שאין די תיאום בין הרשויות השונות, אין ניצול מלא של המשאבים הקיימים, סדרי עדיפויות לא תמיד נקבעים בראייה כוללת, קטעים חשובים בתשתית התעבורה אינם נופלים בתחום האחריות אף של אחת מן הרשויות.

אני מציע, שממשלה תדון בהקמת רשות כבישים עליונה, שעליה תוטל מלוא האחריות לפיתוח כל רשת הכבישים בישראל, עירוניים ובין־עירוניים, למעט כבישים שכונתיים, שהאחריות עליהם תישאר בידי הרשויות המקומיות.

הקמת רשות זאת תעניק תנופה של ממש לפיתוח רשת התעבורה ותאפשר יישום רעיונות חדשניים, כבכבישי אגרה ורכבות פרבריים.

לדבורה ברטונוב
ובני המשפחה

אבלים על מותו של

עמנואל בן־גריון ז"ל

חיים שרון
מ"מ ראש העיר
וחברי מועצת העיריה

קרן קימת לישראל
מכרז 36/87
לעבודות גידור בשמורת שיזף
קרן קימת לישראל מבקשת לקבל הצעות מקבלנים מורשים לביצוע עבודות גידור בשמורת שיזף שבערבה.
סיור קבלנים יערך ביום ב' 25.6.87, המפגש: בשעה 11.00 בבי"ס שדה חצבה.
את התוכניות ניתן לקבל במשרדנו בירושלים במשרדו של מר ע. גוטליב תמורת 25 ש"ח.
את ההצעות עם הצירופים הנדרשים יש להגיש במשרדי הקק"ל (מול משטרת קרית־חיים) ת.ד. 45 קרית־חיים עד 30.6.87.
אין הקק"ל מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

שטיחים פרסיים
(במיוחד גדולים)
במחירים נוחים
קניה • החלפה
ניקוי • תיקון
לפנות שילוני
ת"א, לילינבלום 28, טל' 657084

רכוש ספר ספרית דבר

בנק ישראל
חדש
הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד

ביום 17.6.1987 תונפקנה סדרות מלווה קצר מועד לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפדיון	ימים לפדיון
0737 א'	10	15.7.87	28
0827 ב'	40	12.8.87	56
0927 ג'	50	9.9.87	84

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג', 16.6.1987 (ערך יום ד', 17.6.1987).
ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.
הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.
התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד (סדרות בסוג א', ב' ג') התשמ"ד – 1984 – קובץ תקנות מספר 4615.
פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי מבואות נצרת
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה כתוה הצפון שבנית המבעלה נצרת עילית ונצרת, שבעירית נצרת מופקד שינוי תכנית בפרסה הנקרא תכנית מס' 4070 שינוי לתכנית מפורטת מס' 1807 – מלונאות, נופש ובנורים, נצרת ביחד עם תשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
חלקי גושים: 16561, 16564, 16565.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: פיתוח השטח לצרכי מלונאות, נופש, בנורים, שטחים צבוריים פתוחים הדרכים.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
ז' באדר התשמ"ז
11.3.1987
שמריה קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – צפון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי לוד
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה לוד הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' לד/729" ביחד עם התשריט המצורף אליה.
עיקרי הוראות התכנית: שינוי יעוד שטח חקלאי לאזור מגורים ג' בצפיפות ברוטו של 4 יח"ד לדונם ולש.צ. הדרכים הדרושים לכ"ל. שינוי הבינוים המסומנים על גבי התשריט להריסה 1 או כלולים בתכנון לתכנית המפורטת המלאה בינוי.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3967 חלקי חלקה 53; גוש 4029 חלקי חלקות 12, 13, 15, 18, 19, 11, 16.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל בעל ענין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. ועליה לכלול פרוט הנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
דב רזיאל
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה – מחוז המרכז
20.5.1987

הלוח הכללי – הלוח הנפוץ ביותר – דבר בבוקר

וילות ובתים
• מודעות בכלבוה בויה, ישראבוס והיינעס 03-221550 03-221896 (30568)

דירות למכירה
• בכרמיה 2+ הל' צור מבוק של מו 03-456713, 03-826104 (30586)

עסקים

חנויות
• בלונסקי לבניה 400 כ"ר מצויד דים ושירים (מרכז בתא+ בשוק), ומירנה צבעית, חניה ופריקה (9723) 03-452224

משרדים
• בלונסקי לבניה 450 כ"ר חושים ומדרגים ...תות ותחנה וחניה, כלי פנים, תנה הקה (9755) 03-452224

הצעות עבודה
• לחברה לשיווק רכיבי אלקטרוניקה דרושה מזכיר/ה, יוצאת צבא לבגרות מלאה, ידיעת הדפסה אנגלית עברית. חובה, 5 ימים בשבוע 8.00-16.30 לק ביקה ראיון (30559) 03-374625
• $100 לשעה משכורת בעיתוני ה מסורניקים...
• למפעלי "אחדות" ...
(30553) 052-534446

מכוניות
• אופל קדט אשטשם 4 דלתות 1972 במצב טוב (30544) 03-392953

רוצים לקנות
• קונים ציוד למספרות ולמסבדים גדולים 03-814584 03-831494 (30540)

הלוואות
• הלוואות לסוכרים עד 2000 דולר תל־אביב 03-622842 03-623278 חיפה 04-535795 (30575)

מזגני אויר
• בבצע: מזגנים מטופצים +חיום +אחריות +התקנה "מרום־קור" (30567) 03-434505

מי מצא?
• אבד גור כלבלב ... (30533) 03-5562258

ריפוי והרזיה
• חדש: "25 ש"ח עיסוי לספת ע"י מאחז אלנבי 117, (30596) 03-624212
• "20 ש"ח ..." (30595) 03-7515001
• (30594) 03-658594
• "15 ש"ח בכלאכית +סקסוית" (30593)
• ליווי ופינוק בצעירה ... (30592) 03-376626
• (30591) 03-824006
• (30590) 03-657890
• (30589) 03-5206181
• (30588)
• (30587) 03-236527
• (30586) 03-860969
• (30584) 03-232965
• (30585) 03-454020 03-222004
• (30583)
• (30582) 03-244659
• (30581) 03-203683
• (30580) 03-821617
• (30579) 03-234596
• (30577) 03-296415

• (30576) 03-594116
• (30574) 03-5460666
• (30575) 03-223725
• (30573) 03-241853
• (30571) 03-228994 03-243868
• (30570) 03-296416
• (30569) 03-454713
• (30566) 03-241229
• (30565) 03-376127
• (30564) 03-621461 03-611196
• (30563) 03-288618
• (30562) 03-222891
• (30561) 03-5440137
• (30558) 03-659213 03-653477
• (30556) 03-380154 03-381443
• (30555) 03-625431
• (30557) 03-5050122
• (30555) 03-625624
• (30550) 03-7512289
• (30548) 03-245995
• (30546) 03-915178
• (30545) 03-723913
• (30542) 03-259654 03-236753
• (30539) 03-861946
• (30538) 03-519069
• (30537) 03-614042
• (30536) 03-614042
• (30535) 03-750104

• (30531) 03-723913
• (30538) 03-612950 03-625574
• (30527) 03-370558
• (30526) 03-652270
• (30525)

פוליש וניקיון
• (30578) 03-315734

נרשמו לנישואין
• (30554)
• (30552)
• (30551)
• (30549)
• (30547)

שרותים
• (30560) 03-733994 04-446025

הכרויות
• (30543) 03-723913
• (30541) 03-259654 03-236753

ירושלים

ריפוי והרזיה
• (30529) 02-252083
• (30528) 02-422405

מורים
דרושים לתיכון בתל־אביב
תנך, ספרות, היסטוריה, אנגלית, מתמטיקה והתעמלות
בבוקר 03-339817
בערב 03-449335

קריירה
שרותי כח אדם
במודעת קריירה שהופיעה ביום ששי ה־12.6.87 ב"שקל שלך" עמוד 17 – השמטו כתובות סניפינו:
תל־אביב, דיזנגוף 155, 03-240291/2
נתניה, שמואל הנציב 17, 053-338901
קריירה הכח שלנו.
קריירה. הכוח שלנו הוא כוח אדם

מרדכי רוחמים
אפוד מגן אבטחה בע"מ
דרושים שומרים
גילאים 35-55 לעבודה קבועה ורצינה באזורים רמת־גן, כפר־סבא, חולון ובני ברק. תנאים טובים למתאימים.
נא להצטייד בתעודת זהות ופנקס מילואים.
שעות קבלה בכל יום 8.30-16.30,
רח' בן יהודה 167 תל־אביב.

להחזיר את החקיקה למחוקק

מאת אמנון לורך

עם קום המדינה היה צורך לקבוע במהירות מערכות חוקים ונורמות בכל תחומי החיים, כדי למנוע אנרכיה. לשם כך נעשה שימוש נרחב בכמה כלים: הראשון, אימוץ חקיקה זרה (בעיקר אנגלית מאנדטורית ותורכית); השני, קביעת תקנות וצווים מכוח פקודת סדרי שלטון ומשפט וצווים לשעת חירום והשלישי – הסבת מלאכת החקיקה לידי הרשות המבצעת, באמצעות התקנת תקנות.

במשך השנים הופסק לגמרי השימוש בכלי הראשון ואט־אט נעלמות הפקודות מנוף חוקי מדינת ישראל; השימוש בכלי השני הוגבל באמצעות פיקוח של הכנסת והשימוש בו הוא מועט; אשר לכלי השלישי, הוא נהפך במשך הזמן לכלי החקיקה המשמעותי ביותר, עד כדי טשטוש תחומים מוחלט ופגיעה ממשית בתפקודה של הכנסת.

מצב זה נוח, כמובן, לרשות המבצעת, הקובעת לעצמה ולאזרחים את הנורמות ואת דפוסי ההתנהגות. רק לעיתים, כמחווה למחוקק, מכריזים על חובת התייעצות עם ועדה זו או אחרת של הכנסת. האם יש לכך הצדקה?

ברוב הארצות המתוקנות סמכותו של מחוקק־המשנה (והיינו, הרשות המבצעת) מוגבלת ביותר. במדינות כדוגמת ארה"ב סמכות זו אינה קיימת כלל, וכל עניין טעון אישור הקונגרס ולעיתים אף הסנאט.

אין ספק, יש צורך ממשי בקיצוץ סמכויותיו של מחוקק־המשנה מחד גיסא ובהגברת הפיקוח עליו מאידך גיסא. אפשר להווכח בכך אם סוקרים את יבול החקיקה של אלה ואלה בשנת תשמ"ו. הכנסת קיבלה 72 חוקים, כמחציתם חוקים פיסקאליים (הנוגעים לתכנית הכלכלית ותיקונים לחוקי מס הכנסה, מע"מ, עידוד השקעות הון, ביטוח לאומי וכו'). בעשירית מתוכם הם חוקים להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום ורוב האחרים עוסקים בנושאים כגון בחירות, תכנון ובניה, בזק והדואר; מחזית אחרת – הכנסת חוקקה אחד־עשר חוקים חדשים בלבד; כל היתר הם תיקונים לחוקים קיימים (תיקונים שאינם בסמכות מחוקק המשנה). מעניין לעיין ברשימת אותם חוקים. הצמד הראשון (חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) וחוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה) נובע מהתכנית הכלכלית. חוק עיגול סכומים, חוק העבירות המנהליות, חוק רשות הדואר, חוק הגנב, חוק כרטיסי חיוב, חוק איסור הכחשת השואה, חוק חג המצות (איסורי חמץ), חוק הנצחת זכרם של נשיאי ישראל וראשי ממשלותיה וחוק אמנת החברה הבין־אמריקאית להשקעות.

מול אלה עבר מחוקק־המשנה במרץ ראוי לציון: כ־1520 עמודים (לעומת כ־280), למעט חוקי עזר עירוניים ומכס, בכל התחומים: שינויים מהותיים הוכנסו בנושאים רבים ונוצק תוכן באותם חוקים שחוקקה הכנסת. הכנסת קבעה את המסגרת ואילו מחוקק־המשנה קבע את המהות. המגוון הוא עצום, החל בעניני מס הכנסה דרך קביעת המבחנים לדירוג נכים וכלה במכסות יצור ברוב תחומי החקלאות, ואפילו בתחום הבחירות. להלן כמה דוגמאות להמחשת הכוח הנדיר שבידי מחוקק־המשנה שלנו.

תחילה בתחום הרגיש של בחירות (במועצות אזוריות): שר הפנים התקין תקנה המסמיכה אותו, בכל מקרה שהוא סבור שוועדת בחירות אינה פועלת כראוי או בכל מקרה שקיים חשש שבחירות לא יתקיימו במועדן, להטיל על פקיד הבחירות (שהוא עובד משרד־הפנים) לבצע או לתקן את פעולות הוועדה הנבחרת או לפטר את הוועדה, אם רצונו בכך, או למנות ועדה חדשה. ועוד מתחום משרד הפנים: שר הפנים קובע את גבולות מרחבי התכנון המקומי של כל איזור ואיזור בארץ, ואפילו הוא החליט שכרמיאל ויבנה יהיו לעיר ואם בישראל. שר האוצר, לעומתו, קובע אם יש או אין להטיל מס על קיצבאות זקנה או על קיצבת שארים, או כיצד יש לנהל קופת־גמל, כיצד מפקחים על עסקי ביטוח. כלומר, השר קובע את שיעורי המס בכל סוגי המסים הנהוגים בארץ, את הפטורים לגביהם וכדומה. הוא קובע את הכללים למתן מלוות המדינה, תכניות חסכון וכו' (יצויין, כי בתחום זה, ברוב המקרים, נדרש אישור ועדת הכספים של הכנסת). שר הבטחון קובע איזה עולה חייב בגיוס לצה"ל ואיזה יהיה בשירות מילואים; שר המשפטים קובע את דרכי הדיון בבתי־המשפט, את סמכותם המקומית, את סמכויות ראש ההוצאה לפועל וכדומה.

וכך, כל שר – חלק מהמנכ"לים הממונים – יש לו חלקה משלו, והם עוסקים באותם פרטים רגישים הנוגעים לכל אזרח אישית (הדוגמאות שלעיל הן מקריות לחלוטין). חובה על המחוקק לטפל בנושאים האלה ולא להשאירם בידי שר מקרי או מנכ"ל זה או אחר, שכן רובם ככולם הם עניינים של מהות.

על הכנסת להחזיר לעצמה את סמכויותיה ומיד. מאחר שאין זה מעשי לעבור ולבדוק כל חוק וחוק לגופו, על הכנסת לקבוע, בשלב ראשון, כי לא תותקן תקנה כלשהי ללא אישורה המוקדם של ועדת הכנסת הנוגעת לעניין. לוועדה ינתן שיקול הדעת, אם להעביר נושא זה או אחר להצבעה במליאה ובמקביל לקבוע, שכל תקנה המקנה סמכויות לבעל שררה חייבת באישור המליאה.

עשרים שנה של כיבוש

מאת מושקה יחזקאלי

ברצוני לעודד רעות בנגוד הגור ורשימתו „עשרים שנה" (31.5). ולא משום שהגור הוא מושחר־המקור שבין הניצים. גם ב„דבר" אמצא תוקפנים ממנו, בוטים יותר – אך הוא בעיני מסוכן מאחרים. זאת דווקא משום היותו מנסיכי ארץ־ישראל העובדת ומאצולת הפלמ"ח. הוא, ביופיו, נותן לגיטימציה לכיעור. שכמותו משמשים סוכנים־אורקסיבים המעבירים אותנו מארץ־ישראל העובדת, לארץ־ישראל האובדת, מדרך הישועה לדרך יש"ע. הגור כבר הוכיח כשרונו זה בסבסטיה. הנה, ברשימתו, הוא מתגגר לכנות את הגדה המערבית „שטחים כבושים" ועומד על שמותיהם ההיסטוריים: יהודה, שומרון, עזה. ואני רוצה להגיד: נכון, שמם ההיסטורי הוא יש"ע אבל היום הם שטחים כבושים. אם לא היה הגור איש אגין כל כך בעיני, ו„דבר" אכסניה סטרילית כל כך, הייתי מספר על השופט שהפסיק עד בשהלה תאר „איך הנאשם דופק אותה" וכפה עליו לשון נקיה: „ראיתי איך הוא מקיים איתה יחסים", נתרצה העד וחזר על עדותו: „כבוד אדוני השופט, ראיתי איך הנאשם מקיים איתה יחסים, אבל אח"כ דפק אותה".

הוא שעלה בהיסטוריה שלנו עם יהודה ושומרון: פעם קיימנו עמם יחסים אבל עכשיו... אך אין זה סיפור ראוי. מוטב לזמר: תחת נוצותיו הבהירות של „הגור" מתבקעות ביצים שחורות ומגיחים מתוכן לא נשים היסטוריות המנגנות בסבוכי 'טעם החיים' אל קירות, ולא רק אברכים פרועי קצוות המנדסים אל את הר הבית – אלא גם הניבינו, הגור... בוגרי תנועות הנוער, אנשי האחוזות, כשהם מקיימים התעמלות בוקר לערבים במחסום. אני מסכים לקרוא למקום שומרון – אם לא תשכיח מאיתנו את אשמת שומרון.

אי־אפשר יותר לטמון את הראש בחול של „שנת תר"ס, תרפ"א ותרצ"ו" שאתה כה אוהב להזכיר. פשוט מפני שכבר אין חול במקום הזה. הוא רוצף, כביש, בעבודה ערבית. לבוא היום ולהסכיר את הויתנו בסיפורי שנת תרפ"ט – יש בזה נסיון מאולץ לטמון ראש בשטח מרוצף מתוך יצר למצוא את החול שמתחתיו: מה שהפך משטר ראוי לתאור „כיבוש" היא הויתו, לשון הווה, וכל צידקת העבר אין בה כדי להעביר תאר זה מן העולם. אתה עצמך מתאר: „החיפושים והסריקות והגליות והעוצר ואטימת הבתים ופיזור ההפגנות והמעצרים. וישנה עבודת הגבעונים הערבית ומערכת חוקים נפרדת וכו'". ברשותך אני רוצה להמשיך במקום בו כתבת זכו': דמות אדם המאבד צלמו מפני שהוא שולט ונוגש ורודף ומכה ויורה והורג ומוכה רוצחים וחונן קוטעי רגליים... ואילו אתה מוסיף וכותב: „אך אין זה כיבוש במובן המקובל..." מה שרצית לומר: טוב יותר נאורה המשפט הנבון היחידי שמשתמע מדבריך הוא שהמלחמה שהולידה כיבוש זה היתה מוצדקת. אבל זה לא הופך את משטר הכיבוש ליפה יותר. הוא נשאר בכרועים שבהם. יש לך בעיות – בצדק – עם המונח „כיבוש" ואתה כותב: „זה שלטון זמני על אוכלוסיה אחרת". אך מיד מהלך עלינו אימים אם חלילה נפסיק שלטון זה ומתאר תאור מאיים על מה שיקרה לנו „כבר למחרת" הפסקת „שלטון זמני" זה. ממה נפשך, הגור: גם שלטון זמני וגם חלילה לנו מלהפסיקו?

אתה מזכיר לנו, שאש"ף הוקם כבר ב־1964 ולא הכיבוש הולידו. מה אמרת בזה? האם הכיבוש מנע/הקטין/צימצם את הטרור? או שמא אדרבאה הגור, כמו חבריו לדיעה, אף הוא משתמש ברשימה הבאה על מנת לשכנענו: „מעלות, נהריה, רזבב, שוק מחנה יהודה..." כל הנוראות האלה קרו בזמן הכיבוש, ולכן, במקרה הטוב מבחינת הגור, איזכורם בהקשר לכיבוש – לא רלוונטי! ולכן, במסגרת אירלוונטיות זו, התפלאתי שהגור לא איזכר גם את ועידת חרטום ואת ארבעת הלאווים ואת האמנה הפלשתינאית. חבריו לדעה מרבים לעשות זאת בהקשר לא קשור זה.

ואני דווקא לא שש לפרידה מיהודה ושומרון. עדיף בעיני פתרון פדרטיבי או פונקציונאלי אבל שישחרר את אסון הכיבוש. אינני נבהל גם מהקמת מדינה פלשתינאית ובקלות יכולתי להתמודד עם פחדיו של הגור: מדינה פלשתינאית תוסיף בטחון לישראל. אני יכול להרחיב ולהעמיק בכך אבל זהו סיפור לויכוח אחר, ומכל מקום אינני שמח להינתק משטחי ארץ־ישראל. אם לא תהיה ברירה אתמוך במדינה פלשתינאית ואעשה זאת למען הבטחון, השלום ו... צלם האנוש של הישראלי.

כי לא מדובר כאן באשמתם של הערבים ואף לא בהשוואת שתי התנועות לשחרור לאומי. אני יודע שאין סימטריה. הציונות נולדה על מצע של ערכי אנוש, ושאפה לתיקון עולם – תנועת השחרור הפלשתינאית רצופה שנאה ודם. אך השוואה זו אינה מנין העניין. כאן מדובר בצדק שלנו היום: עלינו נגזר להיות צדיקים כדי להמשיך ולעמוד בתביעותיה של ארץ קשוחה זו.

מלחמת לבנון היתה מכה אנושה לציונות. המשך הכיבוש יכול להיות מכת מוות. למרות הפתגם, הגור, חיים ומוות אינם ביד הלשון. לא תמיד ולא לרוב. גם אם תחליף את המונח כיבוש – לא תפיח חיים במשטר הזה.

קיבוץ ראש הנקרה

גם החופשיות אוניברסלית היא

מאת ד"ר דן סראן

בפרק הפתיחה של ספרו הקלאסי „דת משווה" (COMPARATIVE RELIGION) מבקש ד"ר בוקה (A.C. BOUQUET) מן הקורא לשוות לנגד עיניו אורח לא קרוא מן המאדים, הנקרה לסיור בעולמנו. ברוב הארצות, אומר שם המחבר, יראה האורח מיני בניינים בולטים: [illegible] בתי־תפילה, אף לא משרדים או מרכזי ביזור, אלא אולמות ליטוסים. באולמות הללו מבצעים פעולות, שאין להן [illegible] למהלך החיים.

האורח מן המאדים יתמה: מה היא אותה פעילות בלתי־שמושית שמרוב השונות שלה גדול כליכך ואף־על־פי־כן היא מצויה בכל הפלאנטה שלנו? התשובה על פליאתו של איש המאדים תהיה, כמובן, שאותם בניינים הם בתי תפילה. הדת היא אוניברסלית.

הדת היא אוניברסלית – לאו־דווקא בתקופתנו, אלא לאורך ההיסטוריה האנושית כולה. ככל שהגילויים והחפירות מעמיקים ומרחיבים את הפרספקטיבה ההיסטורית של קיום האדם על הפלאנטה שלנו, כן מתברר שהדת ליוותה אותו משחר ימיו. בעניין זה קיימת תמימות־דעים בין האנתרופולוגים לאנשי מדע הדתות.

שאלת תקופתה של הדת העסיקה בזמנו הרבה גם את האנתרופולוגיה וגם את הסוציולוגיה, בדיוק כפי שהעסיקה אותן שאלת הפונקציה של הדת בחברה. אבל שתי השאלות גם יחד אינן רלוואנטיות בעת לעימות המחריף שבין האורתודוקסיה (ולאו־דווקא זו המכונה „חרדית") לבין הסקטור החילוני בארץ.

בלב המאבק בין שני הסקטורים ניצב סירובה של האורתודוקסיה להכיר בעובדת היסוד, שמול אוניברסליותה של הדת עומדת גם אוניברסליותה של החופשיות. לשון אחר, כשם שהדת היא נכס צאן ברזל בכל התרבויות, לאורך כל ההיסטוריה, כך גם החופשיות אוניברסלית היא. כל התרבויות האנושיות ידעו ויודעות מאמינים וכופרים, אלה כצד אלה, ואף שהפרופורציות בין הראשונים לאחרונים השתנו מתקופה לתקופה ומתרבות לתרבות, הרי הריאליות הזאת היתה קיימת מעולם.

בעיית הבעיות של העימות בין האורתודוקסיה למחנה החופשי מתמקדת איפוא בתפיסתה הכוללת של הראשונה, שבאה לידי ביטוי באותה הנחה אקסיומטית, שטבע מאמין דתי באחד העתונים לאחרונה: „דת ומדע חד הם. תורת ישראל מקיפה את כל ההוויה האנושית ואף קדמה לה". עם תפיסה כזו לא ניתן כלל להגיע לכלל פשרה. יש פה ויכוח ערכי מהותי בין שני צדדים, וכדרך שגרס פרופסור לייבוביץ' בזמנו, „ערכים של ממש... מפלגים את האומה" („דת, הומאניזם ופיצול האומה", בספרו „אמונה, היסטוריה וערכים", הוצאת „אקדמון", תשמ"ב). למצער יש להוסיף כאשר אין לגביהם תמימות־דעים.

הדיבורים על פלוראליזם תרבותי ודתי הם בעיקרו של דבר הרהורי־לב, אם לא מרוחי־שווא, שכן למרבה הצער הם משאת־נפשו של צד אחד בלבד, הצד החופשי, המנהל כיום מערכת מגננה. לגבי הצד השני, פלוראליזם זה חשוב כקליפת השום. לא ייפלא איפוא, שבין גישה בסיסית זו לבין המציאות של בין־הצדדים מפריד רק כפסע.

הסדר שאינו ניתן לביטול חד צדדי

מאת יוסף כ"ץ

בימים אלה ניתן פסק־דין מהפכני בתחום יחסי העבודה בישראל. בית־המשפט העליון ביטל פסיקה עקרונית של בית הדין הארצי לעבודה וקבע כמה כללים חשובים בכל מה שנוגע למעמדו של הסדר קיבוצי, כלומר, הסדר בין מעביד לעובדיו שלא נעשה על־פי חוק הסכמים קיבוציים. עוד קבע בית־המשפט העליון בראשות השופט אהרון ברק, כי למעביד אסור לבטל באופן חד־צדדי תנאים שנקבעו בהסדר קיבוצי כזה ואם שיגר המעביד הודעת „ביטול" – ההודעה בטלה ומבוטלת והוא נחשב כמי שמפר את הסכם העבודה.

מהו הסדר קיבוצי? כידוע קבע המחוקק דרכים לעשיית הסכם קיבוצי בין ארגון העובדים היציג (בדרך כלל ההסתדרות הכללית על שלוחותיה) לבין מעביד או ארגון מעבידים. המחוקק קבע כי הסכם כזה צריך לעשות בכתב ולהגיש לרישום אצל הממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה.

בעבר נקבע כי כל הסכם שאינו ממלא אחר כל התנאים הנ"ל איננו בגדר הסכם קיבוצי. כך, למשל, הסכם שלא הוגש לרישום אינו בגדר הסכם קיבוצי ואותו הדין לגבי הסכם שלא נחתם על־ידי ההסתדרות אלא על־ידי ועד העובדים בלבד. והדוגמאות רבות.

למעשה, כאשר נקבעים תנאי עבודה – זכויות וחובות – שלא על־פי הסכם קיבוצי, כהגדרתו בחוק הסכמים קיבוציים – מדובר בהסדר קיבוצי ולא בהסכם קיבוצי. לאבחנה זו כמה תוצאות. ראשית, אם רוצים לפנות לבית־הדין לעבודה בקשר לזכויות שנקבעו בהסכם כזה, הרי שבהסכם קיבוצי יש סדר דין מהיר ומקוצר, בעוד שאם מדובר רק בהסדר קיבוצי, אין לארגון העובדים כל מעמד משפטי והדרך היחידה היא לתבוע, בשם העובדים כפרטים, בתביעה רגילה שעלולה להימשך גם שנתיים־שלוש.

שנית, על זכות שמוקנית לעובד בהסכם קיבוצי אין הוא יכול לוותר ואם ויתר – הויתור איננו תופס. לעומת זאת, אם בהסדר קיבוצי עסקינן – מותר לעובד לוותר על [illegible].

והמכשול השלישי והחשוב ביותר, לפי פסיקת בית־הדין הארצי לעבודה (עד לפסיקה של בג"צ), שזכות המוקנית לעובדים, מכוח נוהג או הסדר קיבוצי, יכול המעביד לבטל באופן חד־צדדי על־ידי הודעה מוקדמת וזמן סביר מראש.

נדגים זאת במקרה שנדון בפני בית־המשפט העליון:

כבאים, שהיו מועסקים על־ידי איגוד ערים נתניה, עבדו במשמרות ונהגו משנת 1971 ואילך במנוחת־פיצוי, על בסיס מנוחה שבועית בת 36 שעות. באוגוסט 1975 החליטה ועדה פאריטטית, שהשתתפו בה נציגי המרכז לשלטון מקומי ונציגי הסתדרות הפקידים, כי הכבאים זכאים למנוחה שבועית בת 25 שעות בלבד. איגוד הערים לא יישם את ההחלטה והמשיך להעניק להם מנוחת־פיצוי ארוכה ומנוחה שבועית בת 36 שעות. כל זאת עד חודש נובמבר שנת 1980, דהיינו יותר מחמש שנים אחרי החלטת הוועדה הפאריטטית.

באותו מועד הודיע האיגוד לכבאים באופן חד־צדדי על ביטול ההסדר הקיים ועל קיצור המנוחה. בית־הדין האזורי לעבודה פסק, שהאיגוד נמנע מליישם את החלטת הוועדה הפאריטטית, כיוון שחשש מזעזועים ביחסי העבודה ולא מתוך הסכמה אמיתית, ולכן דחה את תביעת הכבאים.

בית־הדין הארצי לעבודה קבע, כי מנוחת הפיצוי, על בסיס של 36 שעות מנוחה שבועיות, לא היה מתת חסד אלא נוהג, שהפך לתנאי מכללא ביחסים החוזיים שבין כל אחד מן הכבאים לאיגוד. תנאי מכללא כזה, [illegible], קיים כל עוד לא בוטל על־ידי אחד הצדדים. לדעת בית־הדין הארצי ניתן גם ניתן לבטל באופן חד־צדדי תנאי בהסדר קיבוצי, ואם לעובד שולמו תוספות מסוימות או ניתנו תנאים מסוימים מכוח נוהג ולא מכוח הסכם קיבוצי, מותר לבטל אותם על־ידי הודעה חד־צדדית, וזמן סביר מראש.

הכבאים הגישו עתירה לבית־המשפט העליון באמצעות באי־כוחם עו"ד דן לפידות וטענו, שהלכה זו עומדת בניגוד לדיני החוזים הכלליים וכי העובדה שנהגו לשלם להם בדרך מסוימת, משך חמש שנים אחרי החלטת הוועדה הפאריטטית, אומרת דרשני. השופט ברק קיבל את העתירה וביטל את ההלכה שנקבעה בבית־הדין הארצי. בהחלטתו קבע השופט, כי נוהג שהפך להיות תנאי מכללא בתנאי העבודה של העובדים, אינו ניתן לביטול חד־צדדי.

כל עוד המעסיק ממשיך להעסיק את העובדים, אין הוא רשאי לשנות, חד־צדדית, תנאי עבודה שנקבעו על־פי הנוהג במשך שנים. צד אינו רשאי לעשות שינויים חד־צדדיים בהסכם העבודה, גם אם אין מדובר בהסכם קיבוצי. צד, המודיע על ביטול חד־צדדי של הסכם העבודה, מפר את ההסכם וצפוי לתביעת פיצויים.

בית־המשפט העליון משווה את חוזה העבודה לגזע של עץ. „לעתים הוא צומח ממשא־ומתן אישי ולעתים כתוצאה מהסכם קיבוצי, נוהג או הסדר קיבוצי. במשך הזמן עשויים לצמוח לו ענפים חדשים ועלים חדשים וענפים ועלים ישנים נופלים. הכל במסגרת של הגזע הקיים, אך תנאי יסודי הוא, כי התחדשות זו תבוא בדרך ההסכמה. התוכן החדש – כמו התוכן הישן – הוא תוכן הסכמי, והוא מקבל משמעות נורמאטיבית מתוך הסכמתם (המפורשת או המשתמעת) של הצדדים."

שונה הדבר אילו היו הצדדים מסכימים מראש, כי ההסכם ניתן לשינוי חד־צדדי, או אילו נקבע הנוהג בעקבות חוזר חד־צדדי של ההנהלה, שנקבע בו במפורש שהוא ניתן לשינוי חד־צדדי.

סוף דבר, בית־המשפט העליון פסל אפשרות של מעסיק לבטל או לשנות תנאי עבודה באופן חד־צדדי, בלי הסכמת העובדים, ובכך תרם תרומה מכרעת לייצוב יחסי העבודה במשק.

(הכותב הוא יועצה המשפטי של מועצת פועלי חיפה).

דברים להערכת מצבנו

מאת ד"ר חן שיפרים

עתה, משהגיעה לגיל ארבעים, מסוגלת מדינת ישראל לדון בכל מכאוביה מנקודת־ראות של מחזיקת הכוס המלאה הישגים. תקוותיה של המדינה הצעירה היו עליה גדולה, עצמאות כלכלית, שלום ובטחון. המיעוט הערבי בישראל, כך קיוו קברניטיה, ישמש גשר לשלום עם העולם הערבי.

עליה גדולה מהמערב לא הגיעה אלינו מסיבה פשוטה – הציונות גדולה על העם היהודי. ציונות בימינו היא, בין השאר, התמודדות קבועה עם ביורוקראטיה של „עבד כי ימלוך", עם פילוג פנימי, עם שתלטנות חרדית מאוסה ועם עצם הסיכון הפיסי באזורים שונים בארץ. עליה אין, אך ירידה של בני הארץ קיימת. אם נתקן את קביעתו הנושנה של רבין, נראה ביורדים נפולת של המפעל הציוני, אך בוודאי שאין להכלילם כנמושות. את שרשי הירידה יש לחפש בבית הישראלי, שהיורדים גודלו בו. ככלל, העם היהודי בתפוצות יותר משחיזק את המפעל הציוני, הנחיל לו אכזבה.

המיעוט הערבי בישראל לא שימש גשר להבנה עם שכנינו, משום מעמדו הנחות יחסית למעמדם של אזרחי המדינה היהודים. תהיינה הסיבות לקיפוחו של המיעוט אשר תהיינה, האנומליה הבסיסית קיימת כבר בתוכן הזמנון שלנו, הזר לתפיסתם של ערביי ישראל. מדרך הטבע הם רואים עצמם כחלק מהעם הפלשתינאי או הפלשתינאי־ירדני ויש איפוא לצפות מהם לנאמנות למדינה ולחוקיה, אך לא להזדהות עם מטרותיה כמדינת היהודים. אין פלא שציבור זה, הנהנה משיוויון זכויות חלקי בלבד, אינו מסוגל להיות גשר לשלום עם שכנינו. אף כאן נחלנו אכזבה.

לאחר מלחמת ששת־הימים התהווה מצב חדש, אך בהנהגת גולדה מאיר חל אצלנו קפאון מדיני פוליטי שנשבר ב־1973. יורשיה של גולדה לקפאון האינטלקטואלי־מדיני יושבים בהנהגת הליכוד. רעיון הוועידה הבין־לאומית מעורר בשמיר געגועים דווקא לעמדות הבסיסיות של גולדה, המייצגות בעיניו כביכול את תנועת העבודה. הוא פשוט שכח את בן־גוריון, את שרת, את אשכול, את אלון, את לובה אליאב, את שייקה דן ואחרים. בהקשר זה, ולקראת הבחירות שבדרך, חשוב שמפלגת העבודה תגיע להערכה נכונה של תרומת מנהיגיה ההיסטוריים למציאות שאנו חיים בה.

כדי לסכם מציאות זו, השלובה בעשרים שנות שליטה על עם אחר, יש לחזור אל אחד הדגולים שבתוכנו, אל ישעיהו לייבוביץ', ולהודות בצער שהאיש צדק במאבקיו בנושאי דת, מדינה וחברה. הוא פשוט הקדים לחזות את האירועים. בכיבוש המתמשך ראה תהליך שיהרוס את החברה הישראלית ודרש נסיגה חד־צדדית, כדי להציל את הנפש ואת המצפון האמיתי. כאשר הטיח לחלל את הקריאה „הטובים לש"ב", אולי לא ידע עד כמה תהיה קריאה זו אקטואלית ומכאיבה. כשם שהכיבוש משחית לא יתכן שב"כ נאור או בעל „אתיקה מקצועית".

כיום קיימות שתי דרכים בלבד: ארץ ישראל השלמה, קרי מדינה דו־לאומית והמשך הדיכוי וההסתאבות, או העברת הפיקוח על רוב חלקי יהודה ושומרון לגוף ערבי־פלשתינאי. הגיע הזמן להכריע בין שתי אפשרויות אלה ואל לישראל לעסוק בנושא הייצוג הפלשתינאי. זו בעיה ערבית, לא יהודית. יהיו הנציגים שיבחרו הערבים אשר יהיו, גם אם הם נתעבים בדרגות שונות – אלה הם אויבינו ועמם יש להתדיין. יהודים ולא־יהודים, כמו ראול ואלנברג הדגול, ניהלו בעבר משא־ומתן עם אייכמנים למיניהם כדי להציל יהודים.

ארץ־ישראל השלמה היא מלכודת, אסון ברמות מדינה דו־לאומית. יש להסכים לחלוקה של יהודה ושומרון, תוך שמירת יתרונות אסטראטגיים בבקעת־הירדן ופירוז יו"ש. הישובים היהודיים ביו"ש יצרו לראשונה מצב של סימטריה בין מדינת ישראל והגוף הפוליטי הפלשתינאי שיקום שבו מיעוט ערבי בישראל מול מיעוט יהודי היושב חמש או חמישים דקות מכפר־סבא. הציבור הנאור של גוש־אמונים יהיה חייב להתייצב בראש תהליך ההסתגלות למינהל הזה, תוך קיום קשר חי עם מדינת ישראל.

מבחינה יהודית תורנית איני רואה קושי להיות ב„גולת" ארץ־ישראל, חמש או חמישים דקות מכפר־סבא. הרי גדולי היהדות מתגוררים בלונדון, סאטמר, או סולובייצ'יק מגשימים יהדות מלאה, לטעמם, באמריקה. ועוד: טמונה בכך תקוה לפתיחת פרק חדש עם שכנינו הפלשתינאים. תקוה זו יש להעמיד במבחן על־ידי קיום ועידה בין־לאומית, כיוון שאנו ושכנינו איננו מסוגלים להגיע להסדר ללא תיווך זר, לא עתה ולא בעתיד הנראה לעין. רק עם בוא ההסדר נוכל להקדיש את האנרגיה שבנו לבנות חברה מתוקנת, סובלנית פלוראליסטית, הנושאת את עצמה ויש בה אתגר ליהודי התפוצות.

גינוי ושלילת הירידה – כורח לאומי

מאת יוסי קוצ'יק

בעיית הירידה מהארץ אינה יורדת מסדר־היום. הדיון בה מתנהל לרוב בטונים גבוהים. בעתונות מכריזות כותרות על 480,000 ישראלים בארה"ב ועוד מאות־אלפים במקומות אחרים. לאחרונה מתרקם מין פולקלור חברתי מאוחביסטי, המצייר תמונה של הגירה המונית מישראל.

אמת, הירידה מהארץ היא תופעה חברתית חמורה ומכאבת, אך דווקא משום כך מן הראוי שהדיון בה יהיה עניני והנימוקים – מבוססים. בראש וראשונה יש לדעת את הנתונים: מאז 1984 עד 1986 עזבו את הארץ וחיים בחו"ל – לתקופה של יותר משנה – כ־350,000 ישראלים; מתוכם חיים בחו"ל יותר מארבע שנים כ־265,000 ישראלים. בארה"ב חיים 170,000 יורדים, מתוכם 32,000 אקדמאים, כמו כ־8,000 מהנדסים.

נתונים אלה, שנמסרו על־ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משקפים את המציאות לאשורה. גם כך, וללא היסטריה של „מיליון" יורדים כביכול, יש בתופעה ממרכיביו של אסון חברתי. לאחר השואה וקום המדינה סברנו שהוקץ הקץ על תופעת היהודי הנודד. המציאות טפחה על פנינו. לא זו בלבד שהתופעה לא התחסלה, אלא נוספה עליה תופעת הישראלי הנודד, בדרך כלל – צעיר נודד. זו אולי הסיבה שהדיון בירידה מלווה תחושת כשלון: מדוע יוצאי צבא, לעתים מלומדי אוניברסיטאות ולפעמים סתם צעירים טובים, מחליטים לחפש מזלם בארצות רחוקות?

הסיבות לירידה הן רבות ומגוונות, אך מה שמאפיין את התופעה לאחרונה הוא התרופפות האידיאולוגית. בעבר לא היה ספק שירידה היא מעשה לא־לגיטימי, ומי שירד עשה זאת בהסתר. לא כן כיום. למעשה נפרצו רוב הסכרים. הצדקת הירידה מהארץ בנימוקים של מצב כלכלי קשה או מצב בטחוני מתוח היתה והיא עדיין דבר שכיח; השתלמויות ארוכות־טווח היו הסבר מקובל ומסווה אלגנטי לירידה. „החידושים" הם הפסטיבאלים סביב מיליונרים יורדים, התורמים מכספם למוזיאון או לבניית פסל בכיכר דיזנגוף, או תוכניות טלוויזיה עם יורדים למיניהם, כמו „חיים שכאלה" עם יפה ירקוני, שהיתה למצעד של יורדים.

לדעתי, יש כורח לאומי לגנות ברבים, ובנחישות, את הירידה מהארץ. על החברה בישראל ליצור מחדש את אווירת הדה־לגיטימציה לירידה. יש לגנות את היורדים על שהם מעדיפים רמת־חיים גבוהה על פני החיים בישראל; יש לגנותם על שהם בורחים מהמאבק על דמות החברה בישראל; יש לגנותם על שהם קובעים לילדיהם את האנגלית כשפת אמם.

כואב לדבר כך על מיטב הנוער, שנתן את הטובות בשנותיו לצבא; כואב לדבר כך על חברים וידידים, שכישוריהם האישיים אינם מוטלים בספק, אך מן העימות הקשה הזה אסור להתחמק. מדינת ישראל היא היחידה בעולם שאליה „עולים" וממנה „יורדים". השימוש במושגים ערכיים לתיאור תהליכי הגירה לישראל וממנה אינו מקרי – הבסיס לחיים במדינת ישראל הוא ערכי. נכון, לא קל לחיות בישראל: המשכורות מדולדלות, המילואים תכופים, פעולות הטרור מכבידות, הפוליטיקה מסורפת. אלה המבינים, לצערי, ללב היורדים, מרגישים, כי „העולם פתוח", כי אנו חיים „בכפר גלובאלי", כי עדיפים ההגשמה והסיפוק העצמיים, כי יש עליונות לחופש הבחירה. למעשה, מנסים אותם הטוענים כך להוכיח, שהגל אצלנו „נורמאלי". זוהי תפיסה מסוכנת, שיש להיאבק בה. יתכן, שמשפט דמיאניוק ובחירת קורט ואלדהיים כנשיא אוסטריה מבהירים לכולם, שהעולם שבו אנו חיים רחוק מאד מלהיות „נורמאלי".

אינני משלה את עצמי שבכוחן של מלים קשות לשנות תהליכים. אינני חושב, כי אם נהלך אימים על הצעירים בארץ ונזכיר להם בלי הרף את השואה והמלחמות, נשכנע אותם שישראל היא מקומם. לא זו הכוונה. ברור שבמקום כל דיבור וטיפטוף מוטב לעצב כלכלה צומחת, לספק מקומות עבודה מעניינים, שכר ראוי, שיכון, הגנה חברתית. אלה טובים מאלף מאמרים. אלא שכל הפעולות הללו והאחרות, שיש עוד לעשותן, צריכות להסתמך על תוכן מוסרי: איננו עם ככל העמים. התנאים שבהם אנו נאבקים על קיומנו קשים במיוחד. לא התחרינו בעבר וגם לא נתחרה בעתיד ברמת־החיים הקיימת במדינות המערב. הבסיס לרצוננו לחיות בישראל, שהוא גם בסיס קריאתנו ליהודים בגולה לעלות לארץ, הוא באמונה שחרף התנאים הקשים, זה מקומנו וכאן יש לנו עתיד. אם נשכיל בעתיד לבנות חברה מושכת – תגבר העליה ותפחת הירידה. על־כן, בצד הצעדים האופראטיביים, שאינם נושאים פרי בן־לילה, דרושה התייצבות ציבורית חד־משמעית כנגד הירידה. היא דרושה בעיקר מצד הנהגת המדינה, אך גם מצד כל אזרח. אם לא נוותר בקרב האידיאולוגי הזה, נצליח להקטין בעתיד את ממדי הירידה.

הכותב הוא יועץ שר הקליטה וממונה על הפעולות למניעת ירידה ולהחזרת יורדים.

صكنا من الاحل

هكذا من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

עוזרו לשעבר של דקל ייעצר היום ל־12 שעות

(עו). – שופט בית־משפט השלום בפתח תקווה, ראובן גינצי, הורה שלשום לעצור ל־12 שעות את אבי צור, עוזרו לשעבר של סגן שר החקלאות, מיכאל דקל, החשוד בעבירות מירמה ובהפרת אמונים בפרשת הקרקעות ביהודה ושומרון.

אבי צור ייעצר היום בשעה 12 בצהריים, בהתאם להחלטת השופט.

הוראת השופט לעצור את אבי צור באה לאחר שהמשטרה עתרה לבית־המשפט כדי שיוציא פקודת מעצר נגד אבי צור לחוקרו על החשדות המיוחסים לו כביצוע עבירות מירמה והפרת־אמונים. המשטרה פנתה לבית־המשפט בעתירתה זו בגלל סירובו של צור לסור למשטרה לחקירה.

סירובו של צור להיחקר במשטרה אושר על־ידי סניגורו עו"ד זאב ולנר, ששיגר לבית־המשפט שני מכתבים שבהם נאמר: „נדרשתי להופיע לחקירה זמן רב לאחר שהחקירה הסתיימה ומשפטי עומד להתחיל בקרוב בבית המשפט המחוזי בת"א. לראבוני ולצערי הגדול ובהתאם לניסיון העבר, איני רואה הזמנתי לחקירה אלא תכסיס לשיבוש הליכי ההגנה, ולעניות דעתי, דבר זה בניגוד לדין, פוגע בזכויותי ומשבש את קו הגנתי".

נציג היחידה לחקירת פשעים במשטרה רב פקד אבי דוידוביץ אמר בבית־המשפט בבקשה למעצר, כי מדובר בעניינים שאינם קשורים לכתב האישום שהוגש נגד צור בבית־המשפט המחוזי בת"א, וקיימת אפשרות שבעקבות החקירה הזאת יוגש נגד צור כתב אישום נוסף, או שהפרקליטות תתקן את כתב־האישום שהוגש בעבר.

חריגות הגובלות בפלילים – במועצה הדתית יבנאל

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

בימצאים הגובלים בפלילים כלולים בדו"ח שערך בימים האחרונים קצין התקציבים של משרד הדתות, מאיר בימון, על המועצה הדתית ביבנאל והרב הראשי המקומי, הרב סיני פרנקל.

בדו"ח נאמר, בין השאר, כי הרב פרנקל השכיר את רכבו למועצה הדתית כאשר, למעשה, הוא המשתמש הבלעדי ברכב. משרד הדתות לא אישר ולא ידע כלל על הסדר מוזר זה. מתברר כי המסמך המאשר, כביכול, הסדר זה היה מזוייף. גם המסמך שאישר אספקת דלק בין תחנת הדלק במושבה לבין המועצה הדתית היה מזוייף והוא אינו חתום כלל על־ידי נציג המועצה הדתית.

במקרה אחר התברר כי רכב לצורכיה של "חברה קדישא" ביבנאל, מנחמיה וכפר תבור נרכש לפני למעלה משנתיים והוא נועד להובלת נפטרים בלבד. בדיקה העלתה, כי מדי שנה נפטרים בשלושת הישובים הללו כעשרים איש בממוצע ואולם מיום קנית הרכב ועד הבדיקה, לפני מספר שבועות, נסע הרכב 85 אלף ק"מ. ביה"ח הקרוב – "פורייה" – נמצא במרחק של כשמונה ק"מ בלבד מיבנאל וקצת יותר מכך מכפר תבור ומנחמיה. כלומר, במשך שנה אמור היה הרכב לבצע נסיעות למרחק של כ־400 ק"מ בלבד.

בדיקה העלתה שהרכב משמש להסעות ילדים ומבוגרים לשווקים השונים באזור ולהסעות בתשלום להובלת סחורות. ביום הביקורת נסע יו"ר המועצה הדתית ביבנאל ברכב לביקור קרובים בחיפה ומדי יום ביומו נוסע היו"ר עם הרכב למקום עבודתו במטעי עמק־הירדן.

עוד העלתה בדיקת קצין התקציבים, כי הרב פרנקל העביר סכום של קרוב לאלף ש"ח שנותר מתרומות שהועברו להצלת ילד, תושב יבנאל שנפטר בינתיים, להשכבת גמילות חסדים של הרב ע"ש אימו. סכומי קבלות ממשרד התקשורת על הוצאות בולים ודברי דואר בהיקף של עשרות אלפי שקלים וקבלות על הוצאות כיבוד היו מזוייפות.

המזכירה במועצה הדתית ביבנאל הודתה בפני הבודק, כי כל הזיופים והחריגות היו ידועים לרב פרנקל ולאביה המשמש כיו"ר המועצה הדתית.

הרב פרנקל: שופכים את דמי

בתגובה על ההאשמות שהועלו בדו"ח, אמר הרב סיני פרנקל, רבה של יבנאל, כי הדו"ח מודרך על־ידי גורמים ביבנאל ובמשרד הדתות, המבקשים להיפטר ממנו, וכי הוא שקרי ומסולף. „מבקשים לשפוך את דמי בכל הזדמנות", אמר הרב פרנקל.

קצין התקציבים במשרד הדתות שחיבר את הדו"ח, אמר כי כל מה שכתוב בדו"ח – אמת וכי יש בתיק החקירה מסמכים רבים המעידים על אמינות הממצאים החמורים.

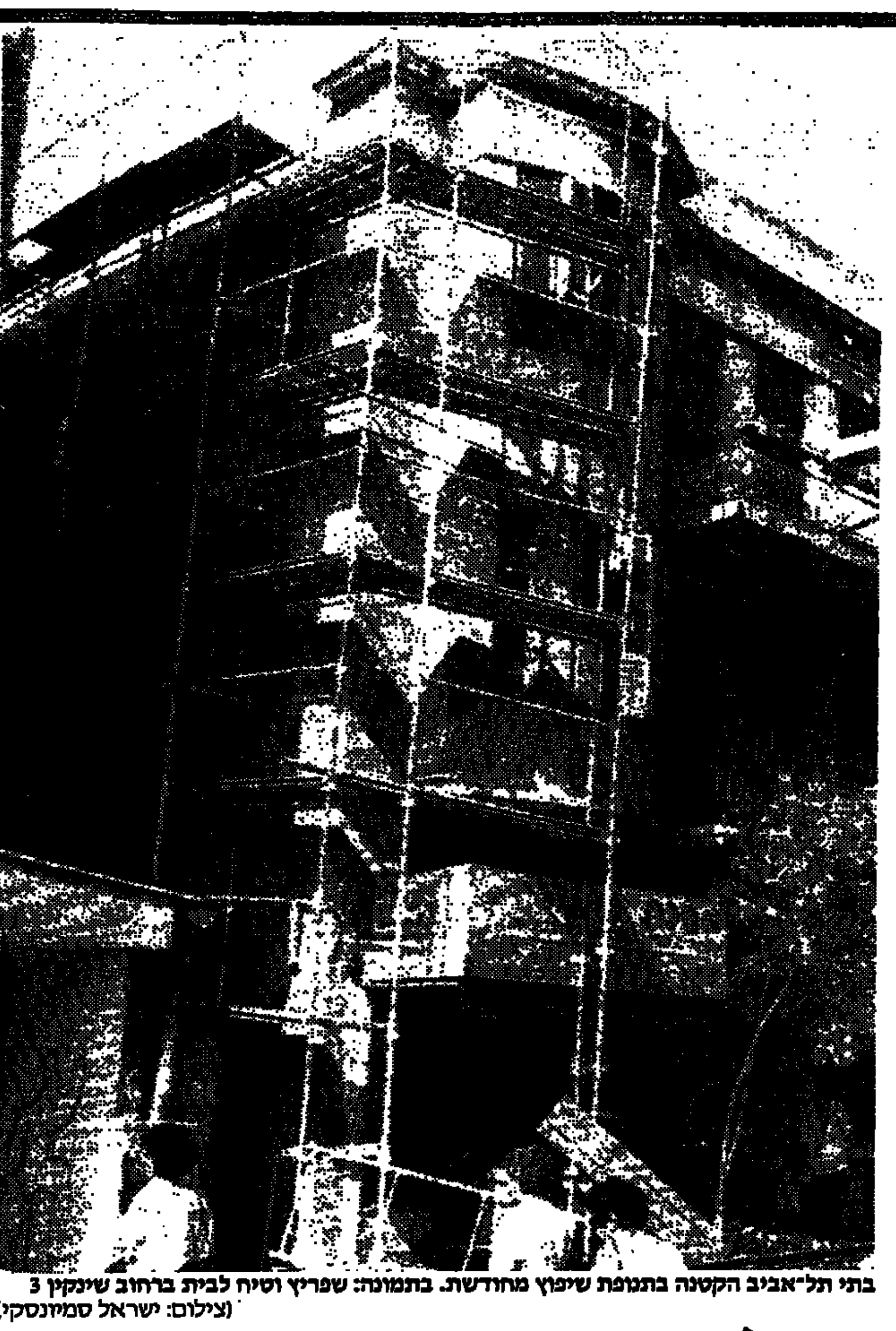

בתי תל־אביב הקטנה בתנופת שיפוץ מחודשת. בתמונה: שפריץ וטיח לבית ברחוב שינקין 3 (צילום: ישראל סמיונסקי)

משקיעים מתעניינים ברכבת

מאת דוד מרשוב, סופר „דבר"

אנשי עסקים מבלגיה וצרפת מעוניינים לבחון השקעות בפיתוחה של רכבת־ישראל. שר התחבורה, חיים קורפו, נועד שלשום עם משלחת אנשי עסקים בלגיים בנושא זה והוא אמור להיפגש השבוע בביקורו בצרפת עם גורמים כלכליים צרפתיים המעוניינים להשקיע ברכבת־ישראל.

קורפו קיבל בלשכתו בירושלים את מזכיר המדינה לתחבורה וסחר־חוץ הבלגי, אסיין קנופ, שהגיע עם שגריר בלגיה בישראל ומשלחת של בנקאים, אנשי כלכלה ומינהל הרכבות הבלגי. בפגישה הביעו אנשי המשלחת הבלגית התעניינות בהשקעות ברכבת הפרברים שמתכננת רכבת־ישראל ובפרויקט הרכבת לאילת.

חילוקי־דעות מעכבים פתיחתו מחדש של „מבט בניה" בשדרות

מאת חיים ביאור, כתב „דבר" לענייני עבודה

חילוקי־דעות בין הנהלת „רסקו" לבין ועד העובדים במפעל „מבט בניה" בשדרות, מונעים את פתיחת המפעל, המושבת כבר שלושה חודשים.

העיכוב בפתיחת המפעל נובע מתביעתם של נציגי העובדים להגדיל את הפיצויים לעובדים שפוטרו מהמפעל, מעבר לסכומים שעליהם הוסכם קודם לכן. לטענתם, התברר להם כי ההנהלה שילמה לעובד מסוים סכום פיצויים גבוה במיוחד על פי הסכם אישי עמו ועתה עליה לשלם לשאר 14 המפוטרים פיצוי דומה.

יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות, עליזה תמיר, אמרה ביום ו' שהוסכם עם ההנהלה ש„מבט בניה" ייפתח מחדש עם 40 עובדים, במקום 17 כפי שהודיעה ההנהלה תחילה. עתה מוכנה „רסקו" להעסיק במפעל רק 32 עובדים. היא פנתה לחברה בדריכה לפתוח את המפעל לאלתר ולשלם מיד את חובותיו לקרנות סבםן הברים העובדים.

הבשורה מלבשי יהלומים

בעלי מפעלים לליטוש ותיקון יהלומים בנתיבות ואופקים ביקשו מעליזה תמיר, יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות, הגבלה בדרישתם לסיוע ממשרד העבודה והרווחה, ומקרן האבטלה, בה היא מייצגת את ההסתדרות, כדי שיוכלו להכשיר עובדים בליטוש יהלומים. הדברים נאמרו בעת שוועדת התעסוקה של ההסתדרות ביקרה בסוף השבוע במפעלים.

דן סגיא, מנהל מפעל „אלישיב" בשדרות, המעסיק 45 עובדים, אמר שהמפעל מוכן להעסיק 150 עובדים בסך הכל, מהם 130 עובדי ליטוש ותיתוך. לשם כך, אמר, עליו להכשיר עובדים, הכשרת כל עובד במשך חצי שנה, עלותה למפעל 6000 שקל. לדבריו, הניסיון מוכיח שמכל ארבעה עובדים הזוכים להכשרה מקצועית בליטוש יהלומים רק אחד נשאר לעבוד במקצוע. לגבי הבהיר, רק סיוע כספי מצד משרד העבודה והרווחה ומקרן האבטלה יכול לאפשר הרחבת המפעל, דבר שבעלי המפעל מאוד מעוניינים בו שכן הרווחיות בעתיד תעלה עם מספר עובדים גדול יותר.

טענות דומות הועלו גם במפעלים לליטוש יהלומים בהם ביקרה ועדת התעסוקה באופקים. בסיור השתתף גם יהודה יעיש, המזכיר הארצי של איגוד עובדי היהלומים שמסר שהמשכורות בענף הן מהטובות בענפי הייצור.

עיריית תל־אביב העבירה את קשישי לב העיר ל... גן־ילדים

מאת נתן רועי, כתב „דבר" בתל־אביב

ועד הקשישים של לב תל־אביב שיגר בסוף השבוע מכתב ובו הוא קובל על כך שראש העירייה, שלמה להט, מעביר את מועדונם לגן־ילדים.

חברי הוועד, המונה כ־200 חברים, המתכנסים במועדון הקשישים ברחוב העבודה 38 א' בתל־אביב, מציינים במכתב ששיגרו ללהט, כי העירייה מעבירה את מועדונם והדבר מקשה עליהם להתכנס יחדיו.

מן העירייה נמסר בתגובה, כי בעת האחרונה נעשה ניסיון לבנות מועדון לקשישי לב תל־אביב בכספי תרומות שהגיעו לקרן תל־אביב לפיתוח, ועל כן הועברו הקשישים לגני־ילדים בסביבה שלא פועלים בשעות הצהריים והערב. אחד מגני הילדים, שאליו הועברו, שוכן ברחוב אסתר המלכה בעיר, אבל הקשישים ממשיכים להתאונן וטוענים, כי אין הם יכולים להיטלטל ממקום למקום. עד סיום בניית מועדון הקשישים בכספי התרומות, ישבו הקשישים בגני־ילדים אך הארוחות החמות ימשיכו להיות מחולקות במועדון הקשישים ברחוב העבודה בתל־אביב.

בית־אורן למשטר חירום

למשך חצי שנה, נוכח המשבר • המזכירות הוסמכה לטפל בקליטה, משק ועבודה

מאת אריגן מגן, סופר „דבר" לענייני התיישבות

מזכירות בית־אורן החליטה בשבוע שעבר להנהיג בקיבוץ, למשך חצי שנה, משטר של חירום לנוכח המשבר החברתי והמשקי את הקיבוץ הזה.

במשך תקופה זו תהיה המזכירות מוסמכת לטפל גם בוועדת קליטה, מזכירות משק וכוועדת עירעורים בענייני עבודה.

משטר החירום כולל יישום תקנון התק"ם לגבי אורך יום העבודה והתגייסות חברים מן הקיבוץ לעבודה במפעל „פלסאון" של מעגן־מיכאל – הקיבוץ שנטל על עצמו להיות מלווה לבית־אורן. כן יוחזרו למשק כל המגויסים והלומדים חוליה כעובדי חוץ.

מזכירות התק"ם, בישיבתה ביום א' השבוע, בירכה את בית־אורן על קבלת תוכנית השיקום שלו ומבטיחה שמחלקת הקליטה של התנועה תיתן לבית־אורן את כל הסיוע הדרוש בקליטת חברים חדשים לקיבוץ: עוד החליטה המזכירות, שכל הפעילים של בית־אורן במוסדות התק"ם יצטרפו בזינוק ובגיוס בוגרים שיצטרפו לקיבוצם.

תחנת־כוח בחיפה תגדיל התמותה – מזהיר הטכניון

מאת דני גוב, סופר הכלכלי של „דבר"

הקמת תחנת־כוח פחמית בחיפה, עליה החליטה מועצת המנהלים של חברת החשמל ביום ה' בתיאום עם משרד האנרגיה – תגדיל את שיעור התמותה באיזור בו תוקם. מספר המתים באיזור יגדל ב־10, כאשר היום מדובר ב־30 מתים.

הערכה זו מסרו לוועדת הכלכלה של הכנסת מומחים של הטכניון.

אם תוקם תחנת כוח פחמית בחיפה תיאלץ חברת החשמל להתקין בה קולטנים שימנעו זיהום של תחמוצת הגופרית. לדברי מנכ"ל משרד האנרגיה לשעבר, ח"כ אוריאל לין, ההשקעה בקולטנים כאלה נאמדת בכ־250 עד 300 מיליון דולר. „חברת החשמל אינה מתלהבת מהרעיון להשקיע סכום כזה", אומר לין. חברת החשמל ומשרד האנרגיה מספרים – אומר לין – שבדעתם להוציא את החברה לבורסה כדי לגייס הון לצורך השקעות, ובינתיים, מזהמים את הארץ כדי לחסוך בהון. חיסכון של 300 מיליון דולר בגלל אי־התקנת קולטנים אינו רלוונטי, מדגיש לין.

צמצום מחלקות ושינוי תיפקוד בסוכנות ובהסתדרות הציונית – בהצעת רה־ארגון שתידון מחר

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

הצעה מהפכנית לשינוי מבני ותפקודי של ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית שגובשה לאחרונה על ידי יו"ר תנועת העבודה הציונית העולמית, יחיאל לקט, תועלה לדיון במושב הוועד הפועל הציוני שייפתח ביום שני הקרוב בירושלים.

הצעתו של לקט מתבססת על צמצום משמעותי במספר מחלקות ההסתדרות הציונית וחברי ההנהלה הציונית ושינוי תפקוד המחלקות מפעולה על פי נושאים לפעולה על פי שיטה גאוגרפית.

הצעתו של לקט מבקשת להגדיר מחדש את תחומי אחריותה של ההסתדרות הציונית העולמית לשלושה תחומים בלבד: עידוד העליה, החינוך הציוני, הסברה ציונית וארגון.

הצעתו של לקט קוראת גם לריאורגניזציה בסוכנות היהודית שתעסוק, על פי הצעתו, בשלושה תחומים: פיתוח אזורי (כולל התיישבות ושיקום שכונות), פיתוח מפעלי חינוך ותרבות בישראל, משאבי אנוש בתחומי המדע והטכנולוגיה וכולל הטיפול בהשכלה הגבוהה. לקט מציע להעביר את האחריות לטיפול בנושאי קליטה וחינוך פנימייתי (עליית הנוער) מידי הסוכנות לממשלה.

כדי להפחית את מידת הפוליטיזציה בסוכנות מבקש לקט לקיים את הבחירות לחבר הנאמנים בהצבעה אישית וחשאית בין כל חברי עצרת הסוכנות.

בדיוני היחידה לחינוך לדמוקרטיה

היחס הדו־משמעי לדמוקרטיה בחינוך הדתי – מיושם בדהיישה

מאת יעל פישבין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

משבצת החינוך מקבלת שתי מערכות מקבילות של חינוך לדמוקרטיה: אחת לחילוניים ושניה לדתיים. בין שתי המערכות אין שום קשר מלבד השם.

המערכת הדתית מוסרת למתחנכיה מושגים מסולפים על ערכי הדמוקרטיה הזדקיום, וכל אימת שיש סתירה בין ערכי הדמוקרטיה לערכי ההלכה, מערכת החינוך הדתית אינה בוחרת בערכי הדמוקרטיה דווקא, ובמקרים רבים מעדיפה את ההלכה. התלמיד הדתי מתחנך באווירה של יחס דו־משמעי לערכי הדמוקרטיה, והתוצאות באות לידי ביטוי במתרחש בדהיישה.

דברים ברוח זו נאמרו בשבוע שעבר בדיוני היחידה לחינוך לדמוקרטיה שהוקמה על־ידי שר החינוך יצחק נבון, במטרה לחזק את החינוך לדמוקרטיה ולדו־קיום במערכת החינוך.

האגף לחינוך דתי הקים במקביל ליחידה שהוקמה על־ידי נבון, יחידה משלו לאותה מטרה, אולם היחידה הדתית לדמוקרטיה אינה מקבלת את ערכי הדמוקרטיה המקובלים ומציגה התייחסות מסובכת לדו־קיום יהודי ערבי ולערכי השוויון האזרחי והאנושי בין יהודים לערבים ולגויים בכלל.

החינוך הדתי אינו מסכים להשתתף במפגשים עם בתי־ספר ערביים למרות שראש החינוך הדתי יעקב הדני הצהיר על נכונתו לשתף פעולה בנושא זה.

הכפילות הזאת הועלתה על־ידי ראש היחידה לדמוקרטיה ה"חילונית" במשרד החינוך, יצחק ספירא, בוועדת החינוך של הכנסת.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

מזכירות הוועד הפועל

ישיבת הוועד הפועל של ההסתדרות הכללית

תתקיים ביום א' 14.6.87 י"ז בסיון תשמ"ז, בשעה 10.00 בבוקר, באולם ישיבות הוועד־הפועל, קומה 7.

חברי הוועד־הפועל והסגנים מוזמנים.

בסדר היום:

א. עיקרי המדיניות המקצועית בשירות הציבורי.
ב. רשויות השיפוט המחוזיות.
ג. תקנון נוהל ישיבות הוועד־הפועל.
ד. שונות.

הזמנות/כרטיסי הצבעה נשלחו בנפרד.

מזכירות הוועד־הפועל

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	10	12 –	מעונן
אמסטרדם	16	17 –	מעונן
באונוס איירס	6	11 –	בהיר
הלסינקי	10	16 –	מעונן
הונג קונג	26	30 –	בהיר
וינה	8	29 –	בהיר
ז'נבה	11	24 –	בהיר
טוקיו	18	24 –	בהיר
טורונטו	28	31 –	מעונן
יוהנסבורג	5	14 –	מעונן
לונדון	10	17 –	מעונן
ליסבון	15	24 –	בהיר
מדריד	12	27 –	בהיר
מונטריאול	17	18 –	גשום
ניו יורק	19	23 –	מעונן
סאן פאולו	13	27 –	מעונן
פאריס	10	21 –	גשום
פרנקפורט	13	22 –	גשום
ציריך לא נמסר			
ריו דה ז'נרו לא נמסר			
סטוקהולם	9	15 –	מעונן
שיקגו	20	34 –	בהיר

תל־אביב: רח' בן־יהודה [illegible]
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282

swissair

חוזרים לעתונות טובה – דבר

רשות שמורות הטבע

זכות קיום לשמורת הר מירון

רשות שמורות הטבע מביאה לידיעת הציבור את החלטת מליאת הרשות מיום 11.6.87

מליאת רשות שמורות הטבע רואה בזעזוע עמוק את ההתייחסות לערכי טבע בכלל ולשמורת הר מירון בפרט כמכשיר לעשיית הון פוליטי, וקלף מיקוח מפלגתי.

המליאה קוראת לשרי הממשלה ולחברי הכנסת לא להפקיר את השמורה ולהביא לחיסולה ולהימנע מלקבל החלטות כלשהן בענין שמורת הר מירון שמשמעותן פגיעה בערכי טבע מיוחדים במינם בעולם, על סמך טענות בלתי מבוססות ובלתי נכונות.

הפגיעה בשמורת טבע ובערכי טבע נדירים לא תועיל לאיש ותלמד את הרוצים ללמוד כי בהפרות חוק, באלימות ובהפעלת לחצים ניתן „לכופף" את רשויות המדינה לוותר על נכסי צאן ברזל אלה, והענין לא ייגמר בשמורת הר מירון.

המליאה מחזקת את ידי הנהלת הרשות לנקוט בכל פעולה למניעת הפרות חוק ופגיעה מכל סוג בשמורת הר מירון.

המליאה קוראת לממשלה ולכנסת לשמור על שמורות הטבע למעננו ולמען הדורות הבאים. פגיעה בשמורות היא בכיה לדורות שאיננה ניתנת לתיקון.

ההסתדרות הציונית העולמית — ברית ראשונים

ביום א' כ"ד בסיון תשמ"ז ה־21 ביוני ש.ז. בשעה 10.00 בבוקר בבנייני האומה בירושלים יתקיים:

מפגש ארצי

של הפעילים בברית ראשונים עם נציגים של התנועה הציונית העולמית

בתכנית

09.00 – 09.45 התכנסות פתיחה של פעילי הברית וכיבוד קל.
10.00 יוסף אלמוגי, נשיא ברית ראשונים – פתיחה.
10.05 כב' השופט משה לנדוי – לשעבר נשיא בית המשפט העליון. דברי ברכה.

דברים — ההנהלה הציונית

א. דולצין – יו"ר ההנהלה הציונית והסוכנות היהודית – התמורות בתנועה הציונית.
פרופ' ורשבסקי – ראש מחלקת הארגון בהנהלה הציונית ויו"ר מועצת ברית ראשונים – לקראת הקונגרס הציוני הקרוב.
עקיבא לוינסקי – גזבר הסוכנות – המכשה הציוני בישראל.
יצחק מאיר – ראש מחלקת החינוך התורני – מערכת החינוך הציונית בגולה.
אפרים אבן – יו"ר הוועד הפועל הציוני – הדיונים וההחלטות במושב המתוכנן של הוועד הפועל הציוני.

בסילדה גן – לשעבר חברת כנסת – תמיעתו לקיום גם בארץ בחזרות לקונגרס הציוני.
שרון הרמן – עלה חדשה מתנועת הנבשיכים – בריח הוזיקט והלוס הציוני של צעירים.
צבי הרמן – סופר – איכות ציונית ועליה לארץ.

דברים

יצחק רבין – שר הבטחון

להקה צבאית

הסיום המשוער – 15.30

ביום ה־30 לפטירת חברנו

מאיר כרמי ז"ל

נפקוד את קברו בבית העלמין ברמת רחל ביום חמישי כ"א סיון תשמ"ז 18.6.87 בשעה 4:00 אחה"צ.

אנו מודים לידידינו וחברינו על הבעת תנחומיהם

אשתו: שרה

בית רמת רחל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

מועצת פועלי ירושלים

המחלקה לתרבות

טקס חלוקת פרס לוועד עובדים מצטיין בנושא תרבות ורווחה במקומות עבודה

ועד עובדי פקיד שומה ירושלים

ועד עובדי תע"ש ירושלים

יתקיים ביום ראשון (י"ז בסיון תשמ"ז) 14.6.87 בשעה 19.30 במועדון „תל־אור" בירושלים.

בהשתתפות:

הח' **ניסן הרפז** — מזכיר ההסתדרות בירושלים
הח' **נחום פסה** — יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך בוועה"פ
הח' **שמעון צוריאלי** — מנהל המחלקה לתרבות במ.פ. י"ם

בתכנית אמנותית: הזמרת **אופירה גלוסקא**

מנת דם חיים לאדם

זכור! תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי למשפחתך ולך.

לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.

לחברנו ברנרד (ברוך) סטולרו אתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ

סניף חולון א' ההנהלה והעובדים

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו

בתיה אנקורי ז"ל

(לבית מגנסקי)

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה מחר יום שני י"ח בסיון תשמ"ז 15.6.87 בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ע"י השער הישן

המשפחה

מרגלים בבקשה

מאת אריה ארד

סוכנים מכל המדינות, עם מצלמות גלויות ונסתרות, מצלמים כל מה שאפשר לצלם. אין זו רק עבודה של שירותי ביון לאומיים המבקשים חומר מעודכן להערכת כושרו הצבאי של אויב פוטנציאלי. זהו גם ריגול תעשייתי בוטה. הסאלון הוא זירה שאפשר לרגל בה בניחותא, והמרגל כמעט מוזמן לעשות זאת להנאתו

ה"לביא" אינו מצוי שם בגופו, אבל נשמתו מרחפת מעל לביתן הישראלי בסאלון האווירי הדו־שנתי ה־37 בפאריס, שנפתח אמש (יום ה') במעמד הנשיא מיטראן. כבר עתה אין ספק, שה"לביא" הוא אחד ממוקדי ההתעניינות אצל המקצוענים, אנשי תעופה צבאית ועתונאים, הכל רוצים לדעת מה יעלה בגורלו ומה תחליט ממשלת ישראל בתום דיוניה בעתידו.

לה־בורז'ה: 11 ימים של יחסי ציבור, ריגול וגאווה לאומית

מיליון איש יבואו לסאלון ב־11 ימי קיומו כדי לחזות במיטב התוצרת של 1,200 מציגים מ־30 מדינות. סין באה לראשונה ללה־בורז'ה, אחרי שאשתקד הציגה לראשונה את תוצרתה בפארנבורו, תצוגת־האחות הבריטית. היא מציגה מטוס תובלה קל, "חרבין Y־12", בצד מטוס היירוט הדו־מנועי "נאנצ'אנג A־5". סין מציגה גם מזל"ט מתוצרתה.

הסאלון הראשון נערך ב־1909 בגראן פאלה ומאז ועד פרוץ מלחמת העולם הראשונה ומדי שנה בשנה נשתקפה בו ההתפתחות עולם התעופה בראשית צעדיו. אחר־כך חלה הפסקה באונס, והסאלון התחדש ב־1920. רק ב־1924 הוחלט לקיימו אחת לשנתיים בלבד. אותה שנה, בסאלון התשיעי, הוצגו שמות מפורסמים כ"קודרון", "ברז'ה", "ניופורט", "דלאז'", "בלריו", "ספאד", "האנריו". ב־1938 התקיים הסאלון האחרון לפני מלחמת העולם השניה וב־1946 החלו שוב בתצוגות. אחרי שבע שנים הועבר הסאלון מהגראן פאלה ללה־בורז'ה. מדינות רבות ניסו לחקות את הסאלון הצרפתי, אולם לה־בורז'ה נותר החשוב שבתצוגות התעופתיות, ופאריס – בירתה של קהילת התעופה העולמית.

ישראל משתתפת בסאלון בקביעות בסוף שנות החמישים, והביתן שלה ממוקם במרכזו ממש. 18 חברות ישראליות משתתפות השנה, בכלל התעשיה האווירית, רפא"ל, תדיראן, חישולי כרמל, אלביט, אלישרא, אל־אופ. הסאלון בלה־בורז'ה אינו ירידי: אין קושרים שם עסקים. מי שינסה לעשות זאת, לא יגורש, אבל בעוד שנתיים הוא עלול להתקשות במציאת מקום לביתנו.

זו תצוגה של יחסי ציבור טהורים, והיא מלווה בזלילה ובשתיה אירסופיים. בביתני החברות אפשר למצוא את הבארים המצויידים ביותר בעולם, את היינות המשובחים ביותר, את הגבינות – כל נסכה שבצרפת אנו מצויים – הטעימות ביותר. והדיילות הן היפות בתבל, מלכות יופי ונסיכות הן אמיתיות. עיתונאי הבא בשערי המקום – ואין כתב תעופה המכבד עצמו שלא יבוא בשעריו – יהלל כל זמן שהותו שם ויתפש אחר־כך מישהו שינהג את מכוניתו חזרה למלון. ואשר לעבודה העיתונאית מן החומר שיאסוף שם יוכל להתפרנס שנה שלמה, עד לתצוגת פארנבורו בשנה הבאה. שכן, מטרת הסאלון היא לקשור קשרים, לפגוש איש־בפתח, ללמוד על אפשרויות שיווק ולעמוד על החידושים האחרונים במקצוע.

רק חמישה ימים פתוח הסאלון לקהל הרחב. ששת הימים הנותרים נועדו למקצוענים. שלושה מטסים נערכים כל יום ושעות אחר־הצהריים המאוחרות הוקצו למטוסים כבדים, שטיסתם מחייבת לסגור את המרחב האווירי.

ה"לביא", כאמור ייעדר. בתעשיה האווירית החליטו, שאין פנאי לפנות לחודש ימים את אחד משני דגמי־האב, כפי שמתחייב מהצגתו בלה־בורז'ה. כמו כן ביצועי ה"לביא" עדיין אינם ביצועים הראויים להטסת טיסות ראווה. לכן ויתרו. במקומו שלחו את ה"פאנטום המשופר", ה"פאנטום 2000", תוצר משותף של התעשיה האווירית וחיל־האוויר. כיאה, הוטס ה"פאנטום" לפאריס בידי הטייס ע., מאנשי התעשיה האווירית, והטייס ח. מחיל־האוויר. שניים אלה יטיסו בטיסות ראווה את המטוס המצוייד בצמד מנועי "לביא". מצפים שיעורר עניין רב. מלבדו יוצגו טילים, מערכות בקרת־אש, מערכות מודיעין ובמרכזן המזל"ט "פיוניר". מטעמי בטיחות אוסרים הצרפתים להטיס מטוסים לא־מאויישים בתחומי הסאלון ובשום כך יצטרכו המבקרים בביתן הישראלי להסתפק בסרט וידיאו מאיר עיניים על יכולתו של המזל"ט העברי, שכבר נמכר לחיל־הים האמריקאי ויוצג במשך השנה לצבא היבשה של ארה"ב, אחרי שכל מתחריו נכשלו במבחן.

האמריקאים יטיסו בסאלון את ה"אף 16 ס־" המתחרה על חסדי צה"ל מול ה"לביא". הצרפתים יציגו את ה"מיראז' 4000", את ה"פאלקון 900" ואת המסוק "פנתר". כן יציגו את טיל ה"ראפאל", שכבר רשם לזכותו הישגים רבים ומכירים במחינתן של ארה"ב ובריטניה. בתצוגה יהיה דגם של החללית הצרפתית "הרמס" בגודל טבעי. המבקרים יוכלו להקיף את החללית ולחזות בכמה ממערכותיה. ליד ה"הרמס" יוצג דגם של תחנת־החלל "קולומבוס". בקירבת מקום ייכבא הטיל הצרפתי "אריאן". הרוסים מציגים שנה מטוסים מן החדישים ביותר שפיתחו.

אך טבעי הוא שהסאלון יסבים זירה לפעילות מודיעינית נמרצת. סוכנים מכל אומה וארץ באים עם מצלמות גלויות ונסתרות ומצלמים מוצגים של מדינות אחרות. אין זו רק עבודה של שירותי ביון לאומיים, המבקשים חומר מעודכן להערכת כושרו הצבאי של אויב פוטנציאלי: זהו גם ריגול תעשייתי פשוט ובוטה ובמעט שאין מסתירים זאת. זו כמעט הזירה היחידה שאפשר לרגל בה בניחותא, והמרגל האומלל כמעט מוזמן לעשות זאת להנאתו. אבל בעידן הטרור הבינלאומי המבוזר אי־אפשר כמובן בלי אמצעי בטחון קפדניים. לרגל? בבקשה. לחבל – לא כאן. אשתקד בפארנבורו בדקו חבלני משטרה לבושי סרבלים חסיני־אש ומצויידים במיטב ציוד־הגילוי כל מכונית שנכנסה לאתר. הצרפתים אינם מסתכנים בפחות מזה. יתרה מזאת. המקצוענים, שבדעתם להגיע לסאלון, צויידו חודשים לפני הפתיחה בכרטיסי פלסטיק, כמו כרטיסי כספומט, שאותם יש לתחוב למחשב כל אימת שמבקשים להיכנס ללה־בורז'ה. מי שלא דאג להצטייד בכרטיס בעוד מועד, לא יהיה בין הנכנסים לסאלון.

התעשיה התעופתית, בצד תעשיית הרכב, היא הסוס המושך כיום במעלה ההר את עגלת הקידום הטכנולוגי כולו. הסאלון בפאריס הוא המקדש, של התעשיה־הטכנולוגית, שאליו עולים לרגל. במשך 11 ימי הסאלון אפשר ליהנות ממראה הביתן הישראלי המצביע על כך שישראל נמצאת בקו הראשון של הקדמה התעשייתית. אחר כך נשוב לשאלת ה"לביא".

בפני מי נתייצב בבחירות הקרובות לכנסת ועם מה?

מאת שבח וייס

תקוות השמאל היא ב־350,000 הבוחרים שנוספו מאז 1984 ובהישגי כהונת פרס

הבחירות לכנסת ה־12 בשער. בעוד חודש או בעוד שנה נלך לקלפי. מי יהיו הבוחרים?

ממשרד הפנים יצאה הודעה על כ־2,800,000 בעלי זכות בחירה, ב־350,000 יותר ממספר בעלי זכות הבחירה לכנסת ה־11. מי הם המצטרפים? בראש וראשונה ארבעה מחזורים של אלה שמלאו להם שמונה־עשרה שנה מאז 1984 וגם מעט עולים חדשים. במקביל יצאו ממעגל המצביעים כמה וכמה רבבות מצביעים, שנפטרו או שעזבו את ישראל.

גם למועד הבחירות תהיה השפעה על הרכב המצביעים. אם הבחירות יתקיימו באחד מחודשי הקיץ (מאמצע יוני עד סוף ספטמבר), הרי שכמה מאות־אלפי ישראלים לא יוכלו ליטול בהן חלק – כידוע נוהגים יותר ממחצית מיליון ישראלים לתור את העולם בימי הקיץ.

עוד גורם משפיע הוא מידת ההשתתפות בהצבעה. בעניין זה דומה שאין לצפות להפתעות. בדרך כלל נוהגים להשתתף בהצבעה כשמונים אחוז מבעלי זכות הבחירה.

האם בעצם שינוי הרכב הבוחרים טמון שינוי במגמות ההצבעה? כל עוד לא עמדנו במבחן אמת נסתפק בהשערות: דומה שבין המצביעים החדשים מקרב הדור הצעיר (גילים 18־21), בולטת מגמת הקיטוב בין „התחיה" לר"צ. מגמות אלה בלטו גם בעבר אך התגברו לאחרונה. בין יותר מ־100,000 המצביעים בצה"ל ב־1984, כ־12 אחוז תמכו ב„תחיה" וכשמונה אחוזים תמכו בר"צ וב„שינוי". אין ספק שהפעם תתחזק בקרב שנתונים אלה ר"צ. גם הופעתה העצמאית של מפ"ם עשויה לחזק את ההצבעה בעד השמאל היוני הקיצוני. יש סימנים לגידול התמיכה במפלגת העבודה בקרב הדור הצעיר. על כן מותר לשער, כי גוש השמאל יגדיל את כוחו בקרב מאות־אלפי המצביעים החדשים. מאידך גיסא, גידול זה יתקזז במידה מסויימת על־ידי אוכלוסיית הנפטרים.

העולים החדשים, לדאבון הלב, הם מעטים מאד. לקבוצת מצביעים זו לא תהיה כל השפעה על האלקטוראט הכללי, אם כי רובם נמנים עם גוש הליכוד, „התחיה" והדתיים. אם אכן נצרף את כל המרכיבים הסוציו־דמוגראפיים בקרב האוכלוסיה היהודית, נוכל לקבוע כי הכל פתוח והרשות לבוחרים נתונה.

יש כמובן להביא בחשבון את הציבור הערבי והדרוזי. מספר המצביעים בקרב המיעוטים גדל מאד. רובם יתמכו ברשימות הערביות (חד"ש והמתקדמת) ובמפלגות השמאל (מפלגת העבודה, ר"צ, מפ"ם). מהיבט זה, לפחות, הימין יינזק. אין פלא שהליכוד עושה מאמץ עליון לפתות את המצביעים הערבים והדרוזים ולהניע אותם לתמוך בליכוד (פעולותיו של השר משה ארנס בסוגיית בית ג'אן, בירעם ואיקרית נועדו, בין היתר, לסייע לליכוד בבחירות הבאות).

נוסף על השאלה מי יהיו הבוחרים, ניצבת השאלה מה ייאמר לבוחרים.

מפלגת העבודה צריכה, לדעתי, להציג לפני הבוחרים את שלל ההישגים שהושגו בשתי שנותיה של ממשלת האחדות: הוצאת צה"ל מלבנון; מיגור האינפלאציה; היחסים עם מצרים; בניית מסופי הידברות נוספים עם ירדן ויצירת סיכויי מסויים לתהליך שלום נוסף. למבקרים מהאגף הראדיקלי יש לומר, שהמעשים האלה נעשו ברוח מצע המערך. האינפלאציה היזיקה בראש וראשונה לשכירים ומיגורה סייע בראש וראשונה לבעלי ההכנסות הנמוכות. הדבר נעשה בלי להרחיב את מעגל האבטלה ובתיאום מרבי עם ההסתדרות. יש להזכיר להם כי חוק שכר מינימום עבר בכנסת בזכות „העבודה" וכי יו"ד ועדת העבודה והרווחה, וח"כ אורה נמיר, הובילה בהצלחה מהלך זה. הח"כים של מפלגת העבודה התייצבו בכל כוחם להגנת נכסי צאן הברזל של הסוציאליזם הישראלי: חברת העובדים, התנועה הקיבוצית, תנועת המושבים וקופת־חולים. לא פעם נאלצו לעשות זאת מול התקפות משותפות של הליכוד ור"צ, אשר נהגה בעניינים אלה כנוהג ד"ש.

למבקרים מהאגף הראדיקלי יש לומר עוד, כי מפלגת העבודה, ושמעון פרס בראשה, נושאת בעול מדיניות השלום וכי רק נצחונה המובהק בבחירות עשוי לקדם תהליכי שלום שאת זרעיהם זרעה. יש לומר להם כי פיצול מחנה השמאל הוא בעוכריו וכי נטל האחריות לפיצול המרסק מוטל על כתפיהם. יש לומר להם כי „העבודה" מנעה, עד כמה שהדבר ניתן, את המשך הכרסום בסטאטוס־קוו וכי דווקא הסיעות הראדיקליות היו מוכנות לכינון קואליציה צרה עם המפלגות הדתיות, שמשמעותה המשך הקלריקליזציה של ישראל. יש לומר להם כי כל פועלם בכנסת ה־11 התבטא בפעלולים פארלמנטריים, במבוקי־הדרשות ובעבודת מחסף מן האלקטוראט של מפלגת העבודה, בבחינת שמאל מכה בשמאל והימין זוכה.

ומה ייאמר לציבור הרחב, לקהל התומכים הפוטנציאלי של הליכוד? להם יש להזכיר את מצב המדינה והחברה עד אוקטובר 1984 בהשוואה למצב כיום. יש להזכיר להם כי רוב הפרשיות הידועות לשימצה התרחשו עד אוקטובר 1984, אף שנתגלו ונחשפו רק אחרי הקמת ממשלת האחדות, וכי להריונות הרעים ההם יש הורים וכולם מן הליכוד: „העבודה" היתה שותפה לכל היותר להפסקת ההריונות הללו. יש לנסות ולהבהיר לציבור, כי מדיניות הליכוד מובילה למבוי סתום ואחרי המבוי תבוא מלחמה; יש לנסות ולהבהיר לו כי „העבודה" היא הכוח הפוליטי האחראי, הרציני והריאליסטי העיקרי שעשוי לחלץ את ישראל מחיים־על־חרב ולהוליכה לשלום יציב.

דבר היום

תאצ'ר בשלישית

נצחונה השלישי ברציפות של מרגרט תאצ'ר כמנהיגת המפלגה השמרנית בבריטניה משקף הצלחה אישית מדהימה של אחת הדמויות הפוליטיות הבולטות בעולם ברבע האחרון של המאה ה־20. נדרשה מידה רבה של תעוזה ותחושות כדי להאמין, לפני קצת למעלה מעשור שנים, כי אשה תתברג לצמרת הפוליטיקה הבריטית – ועוד אצל הטורים (שירלי ויליאמס סיפסה לעמדה בכירה במפלגת הלייבור ואחר־כך התפלגה ממנה עם הסוציאל־דמוקרטים) – ובתוך שנים מעטות תדיח ראש־ממשלה לשעבר (אדוארד הית) ממנהיגותו, תיבחר לראשות הממשלה ותזכה בבחירות עוד פעמיים, ואף כשלונות. שכן, גם כאשר נכשלה במדיניותה החברתית ונצפתה לה תבוסה, הצליחה תאצ'ר להמריא לשיא חדש, בעקבות מלחמת פוקלנד. כעת ניצלה את הזכות המוקנית לראש־ממשלה בבריטניה, להקדים את הבחירות בהתראה קצרה, הלמה ביריביה וקיבלה מנדט מחודש, עד 1992.

אין לטעות לראות בהצלחת תאצ'ר הסכמה לאומית למדיניותה. השמרנים זכו במיעוט קולות הבוחרים: חמישה מכל תשעה בריטים העדיפו מועמדים המשתייכים לליבור, למערך הליברלים עם הסוציאל־דמוקרטים ולמפלגות קטנות, ביניהן לאומיות־מקומיות בוויילס ובסקוטלנד. אלא ששיטת הבחירות ל־650 מושבי בית־הנבחרים מתרגמת את המיעוט הגדול ביותר לרוב מוצק לממשלה. בהיצמדם לשיטה זו, אמרו הבריטים שוב כי הם אוהבים את הטורים לא פחות משתיבים עליהם התורים המסודרים בחנויות ובתחנות הרכבת. המסר הבריטי הוא שלמרות אי־הנחת מתאצ'ר, המוערכת יותר מאהודה, מוטב להימשל מאשר להיקלע לתזזית שבממשלת קואליציה בראשות מנהיג הלייבור ניל קינוק ועם מנהיגי המערך דייוויד אוואן כשר־החוץ ודייוויד סטיל כשר־האוצר. בעקבות מסר זה, ייאלצו המפלגות והאישים שהובסו לחשב מחדש את דרכם בפוליטיקה.

הדמוקרטיה הבריטית מקפחת במודע את המפסידים, אף שהם מייצגים יותר ממחצית ארץ מקוטבת זו, שכרגיל תמכה בסקוטלנד ובצפון המתועש בשמאל, בעוד הימין שומר על מאחזיו בלונדון הבורגנית ובדרום־מזרח אנגליה. הבריטים, גם מתנגדי תאצ'ר, מודים כי ראש־הממשלה חיזקה את מעמד הממלכה המאוחדת בין האומות.

ראוי להרהר בלקחי הנסיון הבריטי וביישומו לישראל, לא בהכרח בחיקוי שיטת־הבחירות אלא בתיגבור הגושים הגדולים ובהכבדת המשקולת שתיתן רוב יציב בכנסת לאחד מהם, באמצעות הגבהת סף־החסימה. הרשימות הקטנות, העסוקות כיום בקניית מקומן לכנסת הבאה בתוך הליכוד או המערך, ייאלצו לבחור בין התאגדות לרשימת־על לבין היעלמות מהמפה הפוליטית, אך לא יהיה בכך יותר קיפוח של ציבורי־בוחרים מאשר בזה שבממשלת מערך־ליכוד התלויה בחסדי רשימות דתיות וקטנות אחרות. מותר ללמוד מהבריטים לא רק את חוקי ההגנה לשעת־חירום שהותירו בארץ כעזבון המנדט.

מה היה קורה, אילו

מאת עוזי ברקיס

אמנם צה"ל הוא שכבש את הגדה המערבית והשתלט על מאות אלפי פלשתינאים אך היתה זו "אין ברירה" אמיתית

זוהי שעתם היפה ביותר. של אלה, שאחרי 20 שנים באה להם קרנה ובחוכמה שלאחר מעשה טוענים: נאצר ריכז במאי 1967 שבע דיוויזיות בסיני בלא כוונת זדון; סוריה הצטרפה למקהלת איומי ההשמדה רק כלפי חוץ בלא להתכוון לכך; חוסיין פתח סתם באש על ירושלים, הפציץ סתם כך את מחנה סן ג'ין ליד עכו, את נתניה ובנותיה ואת כפר סירקין ורמת דוד, כבש סתם כך את ארמון הנציב ותכנן את תפיסת מובלעת הר הצופים שלא על מנת להוציאה לפועל.

מכאן, שישראל לא היתה צפויה להשמדה ביוני 1967, ומלחמת ששת הימים פרצה בגלל היסטריה לאומית.

איזו הנאה אינטלקטואלית היא זו להאשים את המשיב מלחמה שערה על שהצליח, ולדאוב ולהתייסר, בנימה מלווה באנטישמיות מסורתית, משום שהיהודי הסימפאטי הוא היהודי הנרדף, בלעז UNDERDOG, המעורר רחמים, ולכן את החייל הישראלי של 1967 מושיבים על ספסל הנאשמים עד שיודה על חטאו: ניצחתי, משמע, חטאתי.

●●●

תארו לעצמכם, כבוד המבקרים, תסריט שונה [illegible] במלחמת ששת הימים שעלול היה להתרחש:

● 5 ביוני 0600 – חילות האוויר של מדינות ערב תקפו שדות תעופה וריכוזי אוכלוסיה בישראל.
● 0730 – כוחות מצריים חדרו, לאחר הפגזה ארטילרית כבדה, לאיזור אילת ונעו מרפיח לכיוון באר־שבע.
● סוריה פתחה בהפגזה על ישובי אצבע הגליל והחלה בהורדת כוחות מן הרמה לכיוון אל חמה.
● 1100 – צבא ירדן הפגיז את תל־אביב בתותחי לונג טום, חטיבת טנקים פטון שחנתה ביריחו עלתה לירושלים ותפסה את הר הצופים.
● 1200 – הקסטל נתפס בידי כוח ירדני שחסם את כביש ירושלים תל־אביב.
● ארמון הנציב נתפס וכוח שריון ירדני קל החל להתקדם לכיוון קטמון.
● 1600 – צבא עיראק החל צולח את הירדן בגשר דמיה.
● ישראל השיבה מלחמה שערה בתנאים נחותים.
● יהודי העולם אספו כסף למען מדינת ישראל.
● קומפוזיטורים במערב התחרו על חיבור הרקוויאם לישראל.
● מועצת הבטחון דנה בהפסקת אש והגיעה להחלטה מס' 243, המתחשבת בהישגן של צבאות ערב בקרבות.

ישראל ליקקה פצעיה שאינם מגלידים וממשלת ישראל מינתה ועדת חקירה, בראשות שופט בית־הדין העליון, כדי שתבדוק מדוע לא פתח צה"ל במתקפת־מנע יום לפני התקפת צבאות ערב, כאשר היו סימנים כה ברורים שהמתקפה על ישראל עומדת לפרוץ רגע.

מסקנות ועדת החקירה היו מאד נחרצות: א. להדיח את כל חברי המטה הכללי מתפקידם; ב. כלקח לעתיד, להקדים ולתקוף את אויבינו בטרם יתקפו הם אותנו.

●●●

בלית ברירה, טוענים המבקרים, צריך היה לתקוף ב־1967 את סיני ואת רמת־הגולן, אבל מדוע כבש צה"ל את הגדה המערבית והשתלט על מאות־אלפי פלשתינאים? בגינם אנו תקועים עד היום במצב של לא לבלוע ולא להקיא, עם כל הבעיות הנובעות מכך. אך הבה נזכור: ממשלת ישראל התכוונה לתקוף רק בסיני. לוי אשכול, ראש ממשלת ישראל, הפציר בחוסיין לבל יכנס למלחמה לא לו, ואז לא יבולע לו. כל הצעות הפעולה התוקפניות של אלוף פיקוד המרכז בבוקר ה־5 ביוני 1967, נדחו בהחלטיות. פעמיים הסכים המטכ"ל להפסקת אש שהציעו משקיפי או"ם בירושלים, אלא שהאש הופסקה רק על־ידי כוחות צה"ל ולא על־ידי כוחות ירדן.

האישור להתקפת־נגד על ארמון הנציב, שנתפס בידי כוחות ירדניים, ניתן רק לאחר שהיה ברור שאין כל ברירה אחרת. חטיבת שריון הראל, שהחלה יורדת מרמאללה ליריחו בלילה שבין ה־6 ל־7 ביוני, הוחזרה כלעומת שבאה לרמאללה, ויריחו לא־נכבשה בלי אישור ממשלתי מפורש.

הפריצה לעיר העתיקה לא־אושרה אלא לאחר היסוסים רבים של הממשלה ולא כלאחר יד.

מי שזוכר כיצד נישאו הערבים על גלי התלהבותם ושנאתם בדרך להשמדת ישראל ב־1967 ומי שזוכר את דאגתה האמיתית של ישראל להשרדותה, לא יוכל שלא להבין את הדינאמיקה אשר הביאה את צה"ל לנהר הירדן. משימתו העיקרית היתה: להשמיד את האויב בשטחו. את המשימה הזו השלים.

●●●

אינני שייך ל„חזית הסירוב", אינני טומן ראשי בחול ואינני מתייחס בשוויון נפש לשליטתנו על מאות־אלפי ערבים ביהודה, שומרון ורצועת עזה; אינני מתעלם גם מכך שהם, כמאמר יגאל אלון ז"ל, פרים ורבים, בה בשעה שאנו רק רבים, ואני מקווה שיום יבוא והמלך חוסיין ילמד ממלך מארוקו ויאזור עוז ויזמין לרבת־עמון את ראש ממשלת ישראל לשיחות, בכל מסגרת שהיא, ואז אולי נגיע אל השלום המיוחל. אך אל נשייך את המצב שאנו נתונים בו היום אך ורק לאותה מלחמת „אין ברירה" אמיתית, שלחמנו למען קיומנו ב־1967 ושבסיומה רכשנו נכסים אסטראטגיים שניתן יהיה לממשם.

הסקס משגע את אמריקה

מאת יורם פרי

מחיילי מארינס דרך מטיפים דתיים ועד מועמד לנשיאות – והכל בגלל השיטה הכלכלית

זה התחיל בחיילי המארינס בשגרירות ארה"ב במוסקווה. לפתע התברר כי אלה, שתפקידם – בתוקף השתייכותם ליחידת העילית של צבא ארה"ב – להגן על השגרירות שלהם, מקיימים יחסי גומלין מרתקים עם נערות סובייטיות חסודות. אלו חושפות לפניהם את חמוקיהן, הללו חושפים לפניהן את סודות השגרירות. מה שנקרא פייר דיל.

לא עברו ימים הרבה והתברר, כי התשוקה להחטא לא רק בליבם של חיילי מארינס הרחק מגמל הבית, אלא גם בלב מטיפים דתיים. ג'ים בייקר, האוונגליסט הכריזמאטי, החולש על אימפריה עסקית של מאות מיליוני דולארים, אינו חזק עד כדי כך שיוכל לעמוד בפני פיתויין של השטן כדמות אשה. התוצאה ידועה. בייקר ואשתו־שותפתו לעסקים, הנראית, אגב, כמו פוחלץ של עוף טרופי (מה שבהחלט מסביר את ההתפתחות שלו לשטן) סולקו בבושת פנים מן הכנסיה שלהם, ונאלצו לעזוב את הארמון שנרכש בו בחסדי תרומות המאמינים השוטים שלהם. לבסוף באה המכה השלישית. המיאמי ווי'ס. אמנם יפה, אבל בסך־הכל נערה שטרם הגיעה לבשלות, הצליחה להביא לנפילה מדהימה של ה„פרונט ראנר" של הדמוקראטים בבחירות לנשיאות, גרי הארט.

שלושה שבועות לאחר פרישתו מן המירוץ לנשיאות עדיין ממשיכה התקשורת האמריקאית לעסוק בפרשה מכל כיוון חווית אפשריים. הארט ויצר ההרס העצמי שלו. הנשיאות והנשיאים. הפוליטיקה והתקשורת. ובעיקר התשוקה. אח, התשוקה. מובן שבהזדמנויות חגיגיות כאלה מזכירים את כל סיפורי האהבים של הידועים בתולדות אמריקה, כמו הנשיא קנדי ומרלין מונרו או המטיף השחור ולוחם זכויות האזרח („יש לי חלום") קינג והרפתקאותיו.

המקום היחיד שבו לא נמצאו עדיין עקבותיה של בת חווה הוא פרשת אירנגייט־הקונטראס. שם מדובר בקצינים בכירים ברימוס, כמו סיקורד וסינגלוב, בגברים של ממש כאולי נורת' ואפילו באד מקפארל. נסיון ההתאבדות של האחרון נתפס, באורח פראדוקסלי, דווקא כמעשה גברי אמיתי.

מה קורה לה לאמריקה שהסקס מערער את החיים הציבוריים שלה? דווקא לישראלי, המתחקה אחר אורח החיים האמריקאי, קל יותר למצוא את התשובה, אם הוא משווה את ארצו לגולדנע מדינע. ישראל אינה יותר שמרנית ביחסה לסקס מן החברה האמריקאית. יש אפילו רגליים לסברה (אם רגליים זה הביטוי הנכון)

(המשך בעמ' 8)

טוס ט.וו.א בתוך ארה"ב- $99.- לטיסה בלבד.

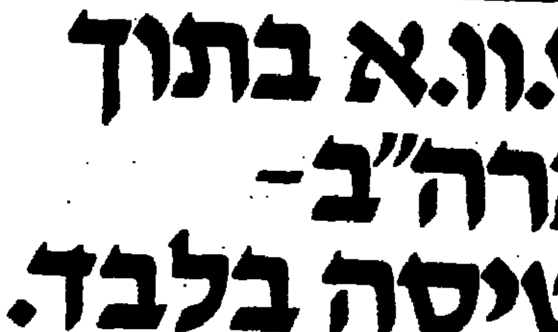

כעת מחירי הטיסות הטרנס-אטלנטיות ב-ט.וו.א – הלוך ושוב – הן ללא תחרות.

כאשר טסים עם ט.וו.א הלוך ושוב לארה"ב ניתן לקנות כל טיסת ט.וו.א בתוך יבשת ארה"ב ב-$99.- לטיסה בלבד.

יש לרכוש לפחות 3 טיסות במחיר של $99.- לטיסה.
ט.וו.א מטיסה אותך לכמעט 100 ערים בכל רחבי ארה"ב.

הטיסה ב-ט.וו.א לארה"ב תמיד כדאית.

לפרטים מלאים על תעריפי הטיסות הטרנס-אטלנטיות וטיסות הפנים ב-$99 לטיסה,
פנה לסוכן הנסיעות או למשרדי ט.וו.א בטל: 03-651212.

בית מלון חינם ומכונית "הרץ" חינם*
* מותנה בתכנית נופש קיץ של ט.וו.א. פרטים בסוכן הנסיעות שלכם

מובילה לאורך כל הדרך לארה"ב

TWA

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת דבר

חסימה נגד עלוקות פוליטיות

ההתרחשויות הבין־מפלגתיות בכנסת, נוכח האפשרות שיוקדמו הבחירות, מעוררות את הצורך החיוני בשינוי שיטת הבחירות או בהעלאה ניכרת של אחוז החסימה.
החוג לשילוב של מפלגת העבודה במחוז חיפה תובע, זה עידן ועידנים, לפעול בכיוון זה, כדי להציל את המשטר החוקתי במדינתנו ולמנוע הפיכת הכנסת מבית המחוקקים ל„בית המיקוחים" הפוליטי.

לא נטעה אם נטען ששינוי שיטת הבחירות והעלאת אחוז החסימה הם סוגיות שלשתי המפלגות הגדולות, המערך והליכוד, יש ענין בקידומן. ביטוי מוחשי יכול להינתן לכך בכנסת זו, בפעולה משותפת להעלאת אחוז החסימה ל־3־4 אחוזים.
כך תימנע חדירתן של עלוקות פוליטיות בעת משבר בין־מפלגתי, כדוגמת המשבר סביב הוועידה הבין־לאומית.
החוג לשילוב במחוז חיפה תובע מהח"כים של ה„עבודה" לפעול בנדון ולמלא אחר התחייבויות המפלגה במצעה.

אלי נחמיאס
מזכיר החוג
נסים שרם
יו"ר החוג לשילוב

האופוזיציה „רעבה" לוועדות

מתוך רצון כן ואחריות לאומית החליטה ממשלת ישראל על הקמת שתי ועדות החקירה בנושא פולארד, אך דו"חות הוועדות אינם מספקים את תאבונה של האופוזיציה, המבקשת להתייצב כשומרת החומות של החוק והמוסר בארץ.
הדרישה להקים ועדת חקירה משפטית בנושא תבנים את המדינה לקלחת של האשמות, תסביכים והכפשות שלא יוסיפו כבוד לארצנו. אל לה, לממשלת ישראל, להישמע לדרישות האופוזיציה, על חכמיה וגיבוריה, שעדיין לא הוכיחו את יתרונם על אנשי הממשלה.
רוב הציבור בארץ יודע להעריך את פועלה ואחריותה של הנהגת המדינה, הנושאת בעול יום יום. בבוא העת יחרוץ העם את דינם – לחיוב או לשלילה.

ישראל פולישצוק
בית־עובד

★ ★ ★

בזמן האחרון „התברכה" ישראל בוועדות חקירה מסוגים שונים. הן רודפות זו אחר זו ומשבשות את חיינו, גוזלות משאבים וגורמות נזקים בכל התחומים והטווחים.
לפם בציון מספרים שהוועדות נחוצות כדי להגיע אל האמת. אך במציאות מאזרחי ישראל יודעים כבר את האמת – משום שהם אחוז „אמת" בידם ושילשלו אותה לקלפי. החיפוש אחר האמת אינו נחוץ להם.
אם נברר אצל האחרים האלה אם לא היתה האמת שבידם במרכאות נוכל לחסוך משאבים גדולים ואת טרחתן של ועדות החקירה.

שפרה איזנשטיין
ירושלים

בגנות מדגם חד־לאומי

ברצוני להתריע על נוהג המכונים לחקר דעת קהל המופיעים מעל דפי העיתונות תחת הכותרת: „המדגמים היציגים של האוכלוסיה היהודית".
ערביי ישראל מהווים, כידוע, כ־18 אחוז מכלל אזרחי המדינה. כיצד מתעלמים מהם? מדוע מודלים בהם כאשר סוקרים את סיכויי המפלגות בהצבעה לכנסת? הרי לא קשה לשאול אותם, רובם גרים לידנו ודוברים עברית. זאת בלי להזכיר את שאלת ערכו של מסקר חד־לאומי אקסקלוסיבי זה, שאינו מתייחס ל־18 אחוז מהבוחרים, שיקבעו עשרות מושבים בכנסת.
אנו מתקרבים למועד הבחירות וסקרים יתפרסמו מדי שבוע כמעט. האם יהיה זה נועז מדי אם נבקש מעיתוני תנועת העבודה להבהיר למכוני מינה צמח ותנוך סמית, כי על סקריהם לשקף את דעת כל אזרחי המדינה?
אם ינהגו כך אפשר שבעקבותיהם תלך כלל העיתונות בארצנו וייעלם המנהג המכוער של „המדגם המייצג של האוכלוסיה היהודית".

יעקב זילבר
תל־אביב

לשבור את הראי

מה רוצים מאורי גולדשטיין? הוא לא המציא דבר. לכל היותר הביא בפנינו בכתבתו בליל־שבת („זמן השבוע") את חצי הכוס הריקה, אבל עלינו להכיר את המן הקודר של המציאות בשטחים שנפלו בחלקנו במלחמת ששת־הימים יחד עם אוכלוסייתן.
האם עלינו להשלות את עצמנו, להעלים עין מהמצב ולמצוא עצמנו שוב, חלילה, בפני מלחמה? הרי זה בדיוק מה שקרה ערב מלחמת יום הכיפורים: לא רצינו לדעת.
עכשיו כועסים על גולדשטיין לפי המרשם הידוע: המציאות אינה יפה? כדאי לשבור את הראי המשקף אותה.

רות רפפורט
חולון

רננה עברית ו„פופ" צורם

איך סובל הישוב, זה שנים רבות, את שירת הפופ הצורמת, מחוסרת הטעם והתוכן, והצעקנית? וזאת כנגד השירה העברית היפה המרנינה.
לאן נעלמה השירה החלוצית, השירה המשירה, שירת היידיש העסיסית? כיצד מאפשרים לאנשי התקשורת לעשות בכל העולה על רוחם, למורת רצון העם (אשר מתשלומיו הם מקבלים את שכרם) – ולשדר רק מוסיקה הצורמת את האוזן?
מלבד התוכניות משמחות־הלב של שרהלה שרון, ושירים ספרדיים ואידיים – אין שומעים את השירה העברית של מלחינינו המחוננים אשר ליוו דורות של חלוצים בעבודתם על הפיגומים, בכבישים ובשדות.
כל זה משוח בעגועים, בהדורים, ונוסטלגיה. החובה מוטלת על כל הנוגעים בדבר: יחידים, מוסדות, ארגוני נוער, בתי ספר ומחנכים להקדיש את תשומת הלב לתופעה השלילית של שירת הפופ ולהתחיל בתנופת התעוררות מחודשת למען השירה העברית בארצנו.
שירה זו, המקרינה הוד והדר על הישוב כולו, מחזקת את רוחו ומגדילה את גאוותו ומשפיעה על דור ההמשך ועל הדורות הבאים, הדיה יגיעו למרחקים ואף ישפיעו על עליה. המנגינות של יהודים מהתפוצות. ולוואי ונזכה שוב לשמוע את השירה העברית המרנינה ברחובותינו.

גד גולדשטיין
תל־אביב

„שנור" או צדקה?

לפעמים מתגנב חיוך למראה תשדירי ההתרמות למיניהם. כפי שיש לדעת לתרום כך יש לדעת להתרים. קופת המלכה „ריקה" והכסף מצוי אצל האזרחים.
יש אומרים שזהו „שנור", שאנו עוסקים באיסוף כספים לכל עניין, בין פרטי ובין ציבורי. יש טוענים שהפיקוח על השימוש בכספים אינו מספק, ואחרים מוסיפים שלא ייתכן שהעניין יהיה אפקטיבי. המתלוצצים, ואלה בעיקר קמוצי היד, אומרים שהתרומות מגיעות ל„משפחות נזקקות" – הן משפחות המתרימים.
אבל מבחינה עקרונית אין זה משנה בסופו של דבר למי וכיצד מחולקות התרומות, כי צצה הרגשה נעימה: „ישראל הם רחמנים בני רחמנים". אנו, שלא נתברכנו בדימוי עצמי חיובי ביותר נוכל לומר „צדקה תציל ממוות" – את המקבל ועוד יותר את הנותן.

אסתר גינזבורג
כפר־סבא

גורבאצ'וב – דמוקרט אחר

בחודשים האחרונים אפילו היטב? – קשה היה לנחש באיזו דרך יבחר המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית בברה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב. מקץ זמן קצר הסתבר שהוא בחר בדרך המבטיחה שינוי ראדיקלי.
במשפט אחד, שהשמיע גורבאצ'וב בפומבי, ניכר השינוי האמור: „בלי דמוקרטיה אין סוציאליזם". מנהיגים קודמים בברה"מ, ובכללם לנין, אמרו שבארצם יש דמוקרטיה, אלא שהיא „דמוקרטיה סובייטית".
לגורבאצ'וב יש מתנגדים, גם בקומסומול וגם בקרב ותיקי המפלגה שחלקם עדיין סטליניסטים. באחד מנאומיו אמר גורבאצ'וב שאם לא יתנו לו לממש את מטרותיו „יישב אחר על מקומו".
לא רק בישראל, אלא אף במדינות אחרות בעולם לא נקלטה עדיין דרכו החדשה של גורבאצ'וב. הטקטיקה שלו נמנעת מחפזון ומ„פוטשים" פוליטיים או צבאיים.
תקווה שדרכו של ג'ורבאצ'וב תצלח, ותוסיף להיות איטית ומחושבת. היא טובה לכל.

יוסף טבצ'ניק
תל־אביב

★ ★ ★

הפילוסוף היהודי מאמסטרדם ברוך שפינוזה, אמר כי יש שתי דרכים להפלת משטר מרכזי: התפרצות מרד מצד העם או הנהגת רפורמות מקילות מצד השלטון.
דומני, שמנהיג ברה"מ מיכאיל גורבאצ'וב בחר בדרך השנייה. נראה ששינוי מהותי מתחולל בארצו, מתוך מגמה לשפר את חיי מיליוני האזרחים החיים בפיגור בהשוואה למערב.
תמורות חברתיות אינן מוגשות על מגש כסף ויש להיאבק עליהן. כוחם של השמרנים ברוסיה עדיין במותניהם, ועל הכוחות המתקדמים במערב לסייע למחוללי השינוי באהדה ובתמיכה מוסרית.
בישראל אין למאבק זה הד, והפסימיות רבה מן התקווה. הרי ליברליזאציה סובייטית תקל גם על היהודים החיים שם, תגביר את ה„רפאנס" בין הגושים ואף תצמצם את סכנת המלחמות באזורנו.
האם מעדיפים בעלי ההשקפות הלאומניות וצרי המוחין בקרבנו המשך הדיכוי הסובייטי לנצח נצחים?

חיים חצורי
אילת־השחר

חגור – מאמר מעולה!

מאמרו של חגור „עשרים שנה" („דבר" 31.5.87) הוא אחד המעולים שקראתי זה שנים בכל העתונות העברית.
המאמר מתייחד בניסוח קצר של האמת כולה, ללא תסביכי צביעות ושקר. זהו מאמר הראוי להתפרסם שנית בכל דרך שהיא.
אני מתכוון לשים אותו במסגרת ולחזור ולקרוא בו בכל פעם שאחוש שגם אני מתדרדר בדרך השקר ושיכחת המציאות והעובדות האמיתיות.

מרדכי בן־חורין
סביון

לפני 60 שנה

נסיון חדש ליצור עבודות מתגמרות

לונדון. נודע כי הממשלה תפרסם בימים הקרובים חוק חדש שלפיו תקח לידיה את הפיקוח המלא על אספקת המים ועל מקורות המים בארץ ישראל. הממשלה נוקטת כנראה פעולות שכוונתן להעמיד את ועדת א"מ בפני עובדות חדשות.

נגד טרוצקי וזינובייב

מוסקבה. הוה"פ של המפלגה הקומוניסטית החליט לדרוש את הוצאת טרוצקי וזינובייב מהמועצה המרכזית של המפלגה.

נחמות מרומניה

לונדון. על מיניסטר ההשכלה החדש ברומניה, לופו, מעידים כי הוא „ידיד היהודים".

לפני 40 שנה

הונחה אבן הפינה לבית „דבר"

לפני ימים אחדים הונחה אבן הפינה לבית „דבר" ברחוב שינקין בתל אביב. מ. בוגרו פתח את טקס הנחת אבן הפינה ואמר בין השאר: „אחדות התנועה, לא אחדות פרופסיונאלית כלבד, אלא אחדות מוסרית־אנושית, קל כבוד ויקר, של יושר לב – זוהי מגילת היסוד של „דבר" שהונחה לפני 22 שנה ביסוד העתון."

ראשיד עלי יוזמן להתישב במצרים

„אי־דיפאצ" מודיע כי דנים בקאהיר על הזמנתו של המורד הידוע ראשיד עלי אל־כילאני העיראקי להתיישב במצרים הואיל והוא לוחם נגד האימפריאליזם, ואם כי הוא נמצא בחסותה של סעודיה, טוב יהיה אם ישכון בקרבתה של הליגה הערבית.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

מאמין

הפרס השנתי לשירה עברית ע"ש מגדל ומקי לה ורטהיים הוענק באוניברסיטת בר־אילן למשורר חיים גורי (בתמונה), על מפעל חייו בשירה העברית. בטקס נטלו חלק אנשי ספר ורוח, נציגי המשפחה ואחרים שהשירה קרובה ללבם. בין המברכים היו פרופ' יהודית דישון, ראש המחלקה לספרות עם ישראל, פרופ' הלל וייס שברך בשם דיקאן הפקולטה למדעי היהדות ונציג משפ' ורטהיים. חיים גורי הודה לכל אלה שכבדוהו בבואם, וסקר בקצרה את ציוני הדרך בחייו. הוא פנה נרגשות אל משה שמיר, שישב באולם, והודה לו על שהסכים להיות הסנדק של שירו הראשון. הוא סיים באמרו שאנו מצויים בצומת הדמים שבין הספרות והפוליטיקה. תהליך הגאולה מתממש ביסורים קשים והוא מאמין באמונה שלמה בכוח העם בארצו.

ג'ון מקנרו (משמאל) כוכב טניס ואשתו טאטום או'ניל (מימין), כוכבת קולנוע, הצטלמו עם בנם קווין לעמוד השער בגליון חודש יולי של הירחון „אסקווייר". השניים, הידועים כחמי־מזג במיוחד, מעידים על עצמם כי יש להם „מריבות נפלאות".

בומרנג

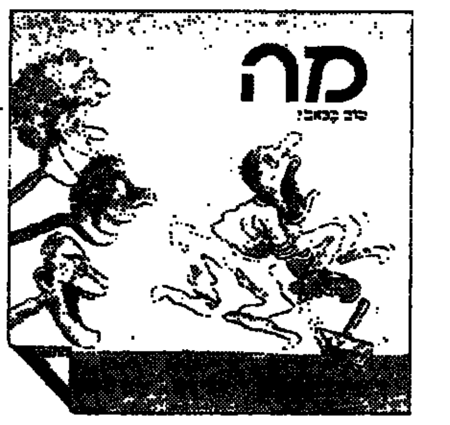

כמו כל דבר שהם עושים, גם את סדרת ספריהם החדשה הם עשו בדרך הפוכה. בדרך כלל מיוצאים מישראל ספרים, אשר פורסמו קודם לכן בעברית ורק אחר־כך תורגמו ונמכרו בחו"ל. אהרליה שמי ודני קרמן הוציאו את סדרת ספריהם „מה־מי־למה?" קודם כל בארצות־הברית ועכשיו, לכבוד שבוע הספר, הם עומדים לכבד את הקורא המקומי בגירסה העברית. הוצאת „מסדה" והצמד שמי (כתיבה) וקרמן (איור) יזמו את הרעיון, הציעו אותו להוצאה הניו־יורקית „סטרלינג" וזו הזמינה מהם עשרות אלפים, שנמכרו בהצלחה בארה"ב. משראתה „מסדה" כי טוב החליטה, כי הדרך השאלות מהמי־למה־איזה־זמתי והתשובות על שאלות אלה, יכולה להצליח גם בעברית והיא מוציאה אותה לאור לקראת שבוע הספר הבעל"ט. שמי וקרמן שואלים שאלות כמו: מה השעה עכשיו, מה טוב בכאב, איזה בגד הכי מחומם ועוד ועוד. שאלה טובה, כידוע, היא מחצית הדרך לתשובה מוצלחת.

אסטרונאוטית

זוהי ד"ר מיי ג'מיסון, האשה השחורה הראשונה שנבחרה ל„ביה"ס" לאסטרונאוטים. ג'מיסון, העומדת להיכנס בקרוב לאימונים המפרכים, מנצלת את הזמן שנותר למנוחה בשמש של לוס אנג'לס. החדשות הפתיעו גם אותה, ולדבריה, היא עדיין מחכה שה„שוק" יעבור.

אביו, בנו

ראש עירית ירושלים טדי קולק יעניק היום את עיטור עמית ירושלים לראש עירית שטוטגארט, ד"ר מנפרד רומל, בנו של פילדמרשל ארווין רומל. העיטור מוענק לו על פועלו למען ירושלים ותרומתו הרבה בתחומי החינוך, התרבות והבריאות. ד"ר רומל, אשר ביקר פעמיים בעבר בירושלים, הוא חבר הקרן לירושלים. בגרמניה, במסגרתה פעל רבות לבניית מרכז הבריאות בשייח ג'ארח, אירגן לאחרונה את הופעת להקת הבלט משטוטגארט במסגרת פסטיבל ישראל והיה מעורב בעשרות ארועים למען ישראל וכירתה. ההחלטה להעניק לרומל את העיטור נתקבלה בהנהלת העיריה ואושרה ללא התנגדות במועצת העיר, למעט צבי רזין, מסיעת „ירושלים אחת", שנמנע.

יורם לוי

עוצר חדש

סגן שר האוצר, ח"כ עדי אמוראי, הצטרף כנאמן של האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ ונרתם לסייע במרץ לאגודה, שהוקמה לפני מספר שבועות על ידי בוגרי תנועות הנוער בישראל. כך הודיע ח"כ [illegible], יו"ר האגודה, שציין כי אישי ציבור רבים הביעו לאחרונה ענין בסיוע לאגודה בקידום מטרותיה וכי הולכת ונוצרת חבורה של בוגרי תנועות הנוער המאכלסים עמדות מפתח במשק, בתרבות ובכלכלה הישראלית, המסייעים לאגודה. בין האישים שהביעו את נכונותם לסייע לאגודה ישנם שרי ממשלה, חברי כנסת ואישי ציבור רבים.

מי ומי

יאיר עמיקם התמנה לתפקיד ראש ענף קישור לעתונות ביחידת דובר צה"ל. עמיקם בא במקומו של סגן אלוף יצחק מוניק, המיועד להיות עורך עתון „במחנה". עמיקם, לשעבר הכתב הצבאי של „ידיעות אחרונות", שימש עד כה כראש מדור כתבים צבאיים ביחידה.

★ ★ ★

בישיבתה הראשונה של המזכירות החדשה של סניף ת"א של האגודה לזכויות האזרח בישראל נבחר עו"ד שמשון שה־בר (בתמונה) ליו"ר הסניף, במקום ד"ר יורם דנציגר, עו"ד, שכיהן בתפקיד במשך השנתיים האחרונות. בסניף ת"א חברים כ־380 חברים. בשנה החולפת טיפל הסניף בכ־70 תלונות במקרים שהיתה בהם פגיעה בזכויות האזרח, וערך פעילות חינוכית (ימי־עיון, הרצאות, קבוצות דיון, משפטים מבויימים) במסגרות חינוכיות מגוונות.

★ ★ ★

משה כהן (בתמונה) – יו"ר דור ההמשך במפלגת העבודה – נבחר ע"י לשכת מפלגת העבודה כיו"ר הועדה לתעשיה וטכנולוגיה במפלגת העבודה הישראלית.

כל מה שרצית לדעת

לכל הסקרנים המעוניינים לקרוא בעיון על השתלשלות הפרשה האיראנית, תהיה מעתה הזדמנות לעשות זאת בעברית. הוצאת „דליה פלד" הזדרזה ואף הספיקה להוציא לאור, לקראת שבוע הספר, חוברת המביאה את רוב החומר שנכלל בדו"ח ועדת טאואר, שחקרה את הפרשה בוושינגטון. בחוברת, בעריכת העיתונאי אילן פפיר, גם כמה פרטים עסיסיים על מעורבותם של הישראלים יעקב נמרודי, דוד קמחי, אל שווימר ועמירם ניר, ועל מורכבות העסקות הכספיות הסיבוכיות שהיו כרוכות במכירת הנשק לאיראן.

יחזי מלמן

ברידג'

מאת ארנונה שמאן

משחקי מבחן, לקראת אליפות אירופה שתערך בחודש אוגוסט בבריטון, נמשכים, כשבכל סוף שבוע שבה מחולקות עשרות רבות של ידיים. את היד הבאה שיחקה מרים מינץ, שחקנית צמרת ותיקה, שאינה משתתפת קבועה במשחקי המבחן, ושימשה הפעם כשחקנית מחליפה.

	♠ 7 6 ♥ 8 ♦ A J 10 3 2 ♣ A Q 10 6 2	
♠ 10 5 ♥ K 5 3 ♦ Q 9 8 ♣ K 9 8 5 4	צפ מז מע דר	♠ J 4 2 ♥ A J 9 6 4 2 ♦ 7 4 ♣ J 3
	♠ A K Q 9 8 5 ♥ Q 10 7 ♦ K 6 5 ♣ 7	

מחלק: צפון
פגיעים: אף אחד
ההכרזה:

צפון	מזרח	דרום	מערב
1 דיאמונד	---	2 ספייד	------
3 קלאב	---	3 דיאמונד	----
3 ספייד	----	4 בלי שליט	----
*5 הארט	---	6 ספייד	----

* שני אלופים

מערב הוביל באלוף הארט, ולאחר שמזרח השליך את השלישית, המשיך בקלאב וקלף נמוך כזמין

משחקי מבחן

להמשיך בצבע נמוך, בעוד שקלף גבוה מזמין להמשיך בצבע גבוה – במקרה זה בדיאמונד, הכרוז זכה באלוף המשיך במלכה קלאב, כשמזרח מכסה במלכה, והכרוז חתך את הלקיחה. הכרוז ראה שכדי מפסידים בהארט (שאפשר לחתוך אותם) ומפסיד בדיאמונד, או שעליו לגלות היכן המלכה דיאמונד.
הכרוז שיחק הארט, שנחתך בדומם, חזר לידו בספייד, והמשיך את הספיידים עד למצב הבא:

	♠ ---- ♥ ---- ♦ K J 10 ♣ 10 x	
♠ --- ♥ K ♦ Q 9 8 ♣ 9 8	צפ מז מע דר	♠ --- ♥ J 9 6 ♦ 7 4 ♣ ----
	♠ 8 ♥ Q ♦ K x x ♣ ----	

מרים שהחליטה לוותר על היתוכים ועקיפות בוצעה דווקא כשיטת הלחץ (המעצבנת את היריבים חסרי האונים), וכששיחקה את השמינית ספייד, והשליכה עליו דיאמונד מהדומם, נותר מזרח במצב עגום, אם ישליך את המלך הארט, ימשיך הכרוז במלכה הארט, ישליך עליה את הקלאב שבדומם, והחוזה מבוצע כשמערב משליכה את הדיאמונד הקטן מידה על ה־10 קלאב שבדומם. לעומת זאת אם ישליך מזרח קלאב, יוגבהו הקלאבים שבדומם, ואם ישליך מזרח דיאמונד, יוגבהו הדיאמונדים שבידי הכרוז, בכל מקרה החוזה מבוצע.

הסקס משגע את אמריקה

(סוף מעמוד 7)

שהישראלים והישראליות יותר תופשיים בהתנהגותם המינית מן האמריקאים. ההבדל הוא שהסקס באמריקה הוא חלק מן השיטה הכלכלית. כן, הקפיטליסטית. הקשר אינו כמו בין הפיל והשאלה היהודית אלא הרבה יותר ברור, ישיר. הסקס הוא משאב, מוצר, ובחברה שבה הערך העליון הוא עשיית רווחים, מהר והרבה, סקס הוא מוצר שקל מאוד להצליח בהפצתו.
זה מתחיל בפרסומת. אין צורך להיות חבר בארגון פמיניסטי כדי לראות עד כמה הפרסומת האמריקאית היא סקסיסטית. השימוש במין (הנשי כמובן, שוהרי החברה עדיין נשלטת על־ידי גברים), הגידורי, הוא אחד האלמנטים הבולטים בפרסומת ובתרבות של אובר־סטיימנט הוא נעשה תמיד בצורה קיצונית.
כיצד, למשל, מתחרות תחנות הטלוויזיה השונות במאמציהן למשוך קהל צופים למשחקי הטלוויזיה? אחת השיטות הנפוצות היא גודל השדיים ועומק חשיפתם, של הבחורות המשתתפות במשחק, אלה שמסובבות את אותיות התשבץ או את גלגל המזל. במשך כל המשחק אין הן פותחות את הפה. די אם הן בלונדיניות ועומדות בפישוק רגליים. החברה הצרכנית, שעיקר מאמציה הוא לשפר יותר ויותר את צורות השיווק, כדי להגביר את הצריכה ולהעלות את הרווחים, אינה בוחלת בשום אמצעי, והגירוי המיני הוא אמצעי אדיר.
גם הנשים עצמן רואות בסקס דרך לגיטימית לעושר ולתהילה. מדוע זה לגיטימי לעשות כסף מידיים מוכשרות, ממוח מבריק ולא מירכיים מעוצבות? האמריקאי המצוי אינו שואל איך עשה חברו את הכסף. הוא מתעניין רק כמה הוא עשה. משום כך יכול היה קנדי הזקן לייסד שושלת אצולה ופראנק סינטרה להיחשב לפילנטרופ ותם לב. מי זוכר את רוחי האלכוהול או הקשר עם המאפיה? בשום כך איש גם לא התפלא כש„פנטהאוז" הציע למזכירתו של קולונל אולי נורת', המעורב בפרשת אירנגייט, חצי מיליון דולאר תמורת צילום עירום בירחון. אף לא תמורת ראיון בלעדי ובו גילויים חושפניים על הפרשה. תמורת צילום בלבד. מסכנה דונה ראייס ממיאמי. היא אמנם הביאה לפרישת הארט מהמירוץ לנשיאות, אבל לה הציע „פנטהאוז" רק 300,000 דולאר. מה יש? הגוף שלה פחות יפה? לא בדיוק. אבל היא בלאו־הכי שחקנית ומודליסטית לעת מצוא, ואילו מזכירתו של נורת' היא פקידה במועצה לבטחון לאומי. מה שהופך את הסקס שלה למגרה יותר. על־פי העיקרון הידוע של הגזירה המתערטלת.
מה שמוציא את אמריקה מדעתה הוא הפער. הפער בין השימוש הבוטה, הגלוי התוקפני, בסקס, ככסאב חברתי לגיטימי, לבין עקרונות החיים הפוריטאניים למדי של המשפחה האמריקאית. על המסך? בשליל הסבועונים והירחונים? בלילה, על גבי האקרן בחדרים בבתי־מלון המהוגנים ביותר? בבקשה. אבל לא בחיים הציבוריים. אם שנות ה־60 ביטלו כמה נורמות נוקשות של סגפנות מינית, באה מגיפת האיידס של שנות ה־80 והחזירה לאמריקה ערכים ויקטוריאניים. אלא שהפעם אין משתמשים באלוהים ובכתבי הקודש אלא בניסוחים מדעיים: הדרך הבטוחה ביותר להימנע ממוות על־ידי נגיפי האיידס היא לקיים יחסי מין מונוגמיים. רק עם האשה. ורצוי בבית.
אז פלא שבחברה קרועה כזו אף אחד לא מוכן לפרגן לחיילי המארינס, לג'ים בייקר או לגרי הארט?

מרפאת שיניים
„מגדה"
עזרה ראשונה מ־8 בבוקר עד 12 בלילה כולל מוצ"ש ומוצאי חג מ־24־18 ת"א אלנבי 66 טל. 660391, 660048

מכרז
מוסד צבורי **מציע למכירה**
רכב מסוג **וולבו** שנת ייצור 1983
בדבר פרטים יש לפנות לטלפון 03־264987 בימים א' עד ה' בין השעות 10.00 – 12.00.
את ההצעות יש לשלוח אל ת.ד. 16478 תל־אביב. תאריך אחרון להגשת הצעות 30.6.87.
אין אנו מתחייבים לקבל ההצעה הגבוהה או כל הצעה שהיא.

פרגוד תעשיות בע"מ
הודעה על כינוס אסיפה כללית מיוחדת
ניתנת בזה הודעה על כינוס אסיפה כללית מיוחדת של החברה, ביום שלישי, 7 ביולי 1987, במשרדי החברה ברח' אורט, אזור התעשיה, נתניה, בשעה 12.00 בצהריים.
על סדר היום קבלת ההחלטה הבאה:
לאחד את הון המניות של החברה לקבלים חדשים. הון המניות הרשום של החברה יהיה 1,000,000 ש"ח בחולק ל־1,000,000 מניות בנות 1.־ ש"ח כ"א.
במקודת הדירקטוריון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שורקות"
מועצה אזורית באר־טוביה 83701
מועצה מקומית קרית־מלאכי 83131
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן החוק)
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מועצה אזורית באר־טוביה הגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה „שורקות" (להלן הועדה) בקשה להתרת שימוש חורג דהיינו סלילת דרך שדה בצומת לחוף הים ניצנים, הקמת חוף רחצה ומבנים זמניים הכוללים סככות צל, סככות לשירותים, וסככות לשרותי הצלה.
הדרך עוברת בגושים: 200 2776 161 162 2009 2005 2006 2024 2001.
התנגדות להתרת שימוש החורג הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה במשרדיה במועצה האזורית באר־טוביה.
ניתן לעיין בתכנית במשרדי הועדה במועצה האזורית באר־טוביה בימים א.ג.ה. בין השעות 8.00 – 12.00.
יעקב בוק
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה עמק־חפר
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה עמק־חפר בקשה לשימוש חורג לנגריה בקרקע חקלאית בגוש 8152 חלקה 1 במושב חניאל כל מי שיש לו התנגדות למתן הבקשה הנ"ל רשאי להגיש לועדה את התנגדותו המנומקת בתוך 14 יום מפרסום הודעה זו.
ע. רגבי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עמק־חפר

התזמורת הפילהרמונית הישראלית 50

חידוש מינויים המנוי לעונת 1987/8 נמשך (חידוש בהנחה עד כמה)

קונצרט למנויים מס' 10
דניאל בארנבוים
מנצח
זמרים ומקהלה
תל־אביב, היכל התרבות
סדרה א: יום ה', 18.6.87 (8 בערב)
„ביטואי פיגרו"
סדרה ב: מוצ"ש, 20.6.87 (9 בערב)
„דון ג'ובני"

קונצרט לנוער מס' 6
תל־אביב, היכל התרבות.
יום א', 21.6.87, בי"ס אחה"צ
איתה הדי
מנצח
דן חלוי
בנן קלרנית
בתכנית מיצירות:
מוצרט, צ'ייקובסקי, קורסאקוב ופרוקופייב

קונצרט למנויים מס' 10
דניאל בארנבוים
מנצח
זמרים ומקהלה
תל־אביב, היכל התרבות
סדרה ג: יום ב', 22.6.87 (8 בערב)
„כך עושות כולן"
סדרה ד: יום ג', 23.6.87 (8 בערב)
„נישואי פיגרו"

פילהרמוניקה
קונצרט מס' 6
זובין מהטה
מנצח
אנה רוזנבלבסקי
אוה סקראמוביקי
כנורות
ולמונן צ'יינרה
פסנתר
המקהלה הלאומית „רינת"
בהדרכת סטנלי ספרבר
בתכנית מיצירות:
באך, פורלי ושוברט
תל־אביב, היכל התרבות
יום ד', 24.6.87, 8.30 בערב

קונצרט למנויים מס' 10
דניאל בארנבוים
מנצח

זמרים ומקהלה
תל־אביב, היכל התרבות
סדרה ה: יום ה', 25.6.87 (8 בערב)
„דון ג'ובני"
סדרה ו: מוצ"ש, 27.6.87 (9 בערב)
„כך עושות כולן"
סדרה ז: יום א', 28.6.87 (8 בערב)
„נישואי פיגרו"

קונצרט למנויים מס' 7
תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
סדרה ה: יום ב', 29.6.87
זובין מהטה
מנצח
יצחק פרלמן
כנר
התכנית:
מוצרט: קונצרטו לכנור מס' 3
בר וקנר: סימפוניה מס' 8

קונצרט למנויים מס' 10
דניאל בארנבוים
מנצח
זמרים ומקהלה
תל־אביב, היכל התרבות
סדרה ח: יום ג', 30.6.87 (8 בערב)
„דון ג'ובני"
לתשומת לבכם החזרה הכללית לאופרה „נישואי פיגרו" תתקיים היום בשעה 10.30 (ולא כפי שפורסם תחילה) אתכם הסליחה.

דבר ספורט

חרדה עברה על רמת־גן לפני שהצטרפה לבת־ים בדרך לליגה הארצית

מאת שמואל קליגר

הפועל בת־ים אלופת ליגה א׳ דרום והפועל רמת־גן מהליגה הארצית קיבלו ציון „עובר״; הפועל מרמורק הנציגה האחרת מהליגה הארצית ומכבי חדרה אלופת המחוז הצפוני של ליגה א׳ קיבלו ציון „נכשל״ – אלה התעודות המסכמות שניתנו אתמול בתום טורניר משחקי המבחן לליגה הארצית.

מלכתחילה היה ברור שרק תוצאות בלתי צפויות ימנעו בעד הפועל רמת גן ובת־ים מלמלא את מטרתם המוצהרת. השתיים נהנו מפער נקודות שהבטיח עונה בארצית, לא רק במקרה של תוצאת תיקו, אלא גם במקרה של הפסד בתוצאה מינמלית של שער אחד.

מבחנים
הטבלה הסופית

קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
1. בת־ים	3	2:5	7
2. רמת־גן	3	2:3	4
3. חדרה	3	5:4	4
4. מרמורק	3	7:4	1

הפועל בת־ים עשתה את המלאכה על הצד הטוב ביותר כאשר ניצחה את הפועל מרמורק 1:2 וסיימה ראשונה בטורניר המבחנים בעוד שרמת גן נכנעה לקבוצה המפתיעה של מכבי חדרה 1:0, אך לחמה ומנעה מהחדרתים כיבוש שערים נוספים. זה הספיק לרמת גנים ולאוהדיהם ביציעים.

כדורגלני בת־ים שופכים מים על מאמנם בזירנו לכבוד העליה לארצית

הפועל בת־ים 2 הפועל מרמורק 1

הפועל בת־ים בליווי קולני של אוהדיה הרבים הוכיחה אתמול בנצחון נאה על הפועל מרמורק כי היא בדרך הנכונה. לא רק ניצחון נאה על קבוצת הפרבר הרחובותי אלא גם תצוגה משכנעת על כר הדשא. רק ברורך גם לא נסתיים מפגש זה בנצחון מכריע של ארבעה שערים לפחות לטובת הבתימים שמלכתחילה עלו לכר הדשא בתחושת בטחון שנבעה מהישגיהם הקודמים בטורניר.

במיוחד עורר רושם חיובי התלכיד של בת־ים. המכונה פעלה היטב ללא חריקות כשהכדור מונע מאגף אחד למישהו ביעילות מידבית ושחקני ההגנה מאיר בדג׳יני ומשה עובדיה נצבו בפני מצבי הבקעה קודרים חרשים לבקרים.

לא נקפו דקות רבות ושחקני בת־ים רמזו בפתיחה סוערת על מטרתם המוצהרת. בדקה השניה היה זה מאיר בן גיגי שהחמיץ את השער וחמש דקות מאוחר יותר החמיץ נחום מקרוב. בדקה ה־20 באה בת־ים על שכרה פרי עמלה: אבי אוהד בעט אלכסונית אך השוער הדף לרגלי מאיר בדג׳יני שהרשית מקרוב. עכשיו תמונת הסיכויים נראתה ברורה יותר מאי פעם שכן על שחקני מרמורק הוטלה עתה מטלה ללא נשוא: להבקיע שלושה שערים ללא מענה. ספק אם מישהו משחקני מרמורק האמין בזה.

אפילו אחרי שער השוויון הרחובותי המצויין בדקה ה־30 מבעיטה אווירית מרצלונת של צבי אבידוב לא היו התרגשויות מיוחדות ביציעים. שער של משה עובדיה בדקה ה־38 נפסל מסיבה תמוהה.

המחצית השניה היתה מיותרת מבחינות רבות באשר הרחובותים לא האמינו עוד בכוחם והכל היו עסוקים מה יהיה במשחק השני. שבע דקות לסיום עוד הצליח הרחובותי פנחס שכטר לבעוט לידי השוער אך זה היה הסוף של מרמורק בליגה הארצית וההתחלה של בת־ים במסגרת זו. השחקנים נשאו על גבם את המאמן המאושר אריה בזירנו ולאחר מכן הריפו את המשטח בריצה מלווים בשאגות שמחה של אוהדיהם הרבים והשמחה לא ידעה גבול.

★ הפועל בת־ים: מרקוביץ, יוסי נחום, דרייפוס, אלמולינו, אוחיון, בדג׳יני, יומלביץ׳, רובין (מוחרן), נמני, משה עובדיה, מקייני (אבי שלום).

★ הפועל מרמורק: ליבנר (בקשי), ברמטר, צדוק, בסון, פרידמן (שורץ), תמיר, פנקס, אבידוב, שכטר, שעובי, שקרי.

שפט צבי שריר 2,500 צופים באצטדיון רמת־גן.

מכבי חדרה 1 הפועל ר״ג 0

81 דקות של חרדה עברו על שחקני הפועל רמת גן ועל אוהדיהם הרבים עד שיכלו להביט איש בפני רעהו ולהצהיר בפנים מיוזעות ותיזורות: להתראות בעונה הבאה בליגה הארצית.

מכבי חדרה נתנה מאבק מצויין לרמת־גנים שהחלו את המשחק בעמדת פיגור בן שער. כבר בדקה הרביעית רמזו החדרתים על כוונותיהם כשהבלם המוצק וגבה הקומה רוני וייצמן בעט מטווח של 30 מטרים לזווית השער אך השוער הרמת גני גילרדי הדף בזינוק מרהיב. נקפו עוד חמש דקות ואותו שוער מצויין פגע בחדרתי נחום יצחק בתוך הרחבה. השופט הורה על הנקודה הלבנה ורוני וייצמן בעט את בעיטת העונשין מהנקודה הלבנה ללא רופי. 0:1.

גם בהמשך היו שחקני חדרה עדיפים ביזום ההתקפות אך לסיכון ממשי של השער הגיעו רק לעיתים רחוקות בשל משחק לחמה ללא פשרות של שחקני ההגנה של רמת־גן. באותן דקות שבה את העין וגם את הלב שחקן מצויין של חדרה העונה לשם יעיש סוויסה. כל בעיטה, כל מסירה של האיש תאווה לעיניים. זהו שחקן מחונן שמקומו בקבוצת צמרת של הליגה הלאומית ולא במשחקי מבחן לארצית.

בדקה ה־77 בעט המחליף של רמת־גן ירון זהבי למשקוף. הסיום מצא נסיונות נואשים של חדרה להבקיע שער נוסף שאמור היה להעלות את חדרה לליגה הארצית אך החמצות של גולן (81) ושל אלחדד (83) היו בעוכרי הקבוצה הסימפטית שתיאלץ להופיע עוד עונה בליגה השלישית.

★ מכבי חדרה: דייתני, איילה, צורי כהן, וייצמן, אברג׳ל, גולן, חיים קרקסוני, ... אלחדד, סבג, ... סויסה, נחום יצחק (הרוש).

★ הפועל ר״ג: גילרדי, ביטנר, ארזי, כהנר (פונדקי), קריינ׳, אוסובסקי, גילרוביץ, צדוק, פרץ, זוהר (זהבי), נומדר.

שפט יצחק ברייצוק לעיני 2,500 צופים ברמת־גן.

גביע הנוער להפועל חיפה

קבוצת הנוער הפועל חיפה זכתה אתמול בגביע ירושלים בכדורגל, לאחר שגברה במשחק הגמר על מכבי פ״ת 2:4.

להפועל חיפה הבקיעו רן סער, יעקב לוי, יעקב שוורץ ואריה גולד. למכבי פ״ת הבקיע את שני השערים אסי ברשמנץ.

יו״ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, שאול סוחרי, העניק את הגביע לקפטן המנצחים.

בני־נצרת לליגה א׳

קבוצת הפועל בני־נצרת ממחוז צפון א׳ בליגה ב׳, העפילה אתמול לליגה א׳, לאחר שניצחה במשחק הקובע את מכבי עכו 0:2.

המשחק אתמול בדלית־אל־כרמל קוים לאחר ארבע דחיות של משטרת ישראל. לעכו הספיק תיקו, אך הנצרתים היו נמרצים וחלוציים יותר. אוהדי הקבוצה סחפו את נצרת כולה לחגיגות עד לב הלילה.

טניס

במשחקי הליגה הלאומית לנשים גברה מכבי ת״א על הפועל ת״א 0:3. יצויין שהפועל ת״א הופיעה ללא שחקניות הצמרת שלה. שתי הראשונות, אילנה ברנר ויעל שביט עושות בתחרויות בחו״ל ואילו הנה כרמי הייתה חולה.

16 קבוצות קטרגל יאבקו מהערב על 45.000 ש״ח

מאת שמואל קליגר

עוד לא יבשה הדיו מעל דפי עונת הכדורגל בליגה ובגביע וכבר מתחילים הערב המשחקים בארבע אולמות ברחבי הארץ, שיכתירו בסיומם את אלופת ישראל בקטרגל. באליפות משתתפות 16 קבוצות שחולקו ל־4 בתים. עשר קבוצות נמנות עם הליגה הלאומית והיתר מהליגה הארצית.

בכל אולם יהיו 4 משחקים, כאשר שתי קבוצות בבית יתמודדו זו נגד זו ולאחר מכן הקבוצה המנצחת מס׳ 1 והמנצחת השניה נגד המפסידות.

דרבי תל־אביבי בין קבוצות מכבי תל־אביב וביתר תל־אביב ימקד הערב את מירב העניין במשחק שיהיה באולם העירוני בראשון לציון. שמשון תל־אביב והפועל רמת־גן יתמודדו במפגש מוקדם.

באולם במלחה תפגוש בית״ר ירושלים את מכבי יבנה ולאחר מכן יתמודדו הפועל לוד ומכבי שעריים.

באולם רוממה בחיפה יתמודדו מכבי חיפה ובית״ר נתניה ולאחר מכן יתמודדו מכבי נתניה והפועל חדרה.

באולם בחולון ישחקו מכבי פתח תקווה והכח רמת־גן ובמשחק השני ישחקו בני יהודה והפועל תל־אביב. תחילת המשחקים בשעה 18.80.

לאלופה מובטח פרס כספי בסך 45,000 שקלים.

2 מדליות זהב לגרשון באליפות הנוער בא״ק

האתלט עופר גרשון היה אתמול הבולט ביומה הראשון של אליפות ישראל לנוער עד גיל 19 באתלטיקה קלה הנערכת בהדר יוסף. גרשון מבאר־שבע זכה בשתי מדליות זהב, בהדיפת כדור ברזל – 41.70 מ׳ ובזריקת דיסקוס – 45.41 מ׳.

יתר הזוכים במדליות זהב: ריצת 100 מ׳: יואב שרון (הפועל ירושלים) 11.07 שניות לפני צחי מגר מהפועל ת״א. מחוץ לתחרות מקרב הבוגרים ניצח דורון שיטרוק ממכבי ת״א – 10.99 שניות.

ריצת 110 מ׳ משוכות: אריק ... 51.22 שניות. 400 מ׳ ... מורלי (הפועל ירושלים) 49.56 שניות.

1500 מ׳ – איתי להריא (הפועל עומר) 3:58.37 דקות. קפיצה משולשת: אלדד בדארי (מכבי חיפה) 13.60 מ׳. מחוץ לתחרות: יוסי גולינסקי (באר־שבע) 51.43 מ׳.

נערות

100 מ׳ – אורית פרידלנד (הפועל ת״א) 12.53 ש׳ הקדימה את חברתה ורד סמואל 12.92 ש׳. מחוץ לתחרות, בקרב הבוגרות: אידיס גלעד מהפועל ת״א 12.30 ש׳.

100 מ׳ משוכות: יעל פיגלמן (מכבי חיפה) 15.59 ש׳.

זריקת דיסקוס: צילה אשר (מכבי ת״א) 28.76 מ׳.

הדיפת כדור ברזל: צילה אשר (מכבי ת״א) 12.12 מ׳.

קפיצה לגובה: נאוה ... (מכבי חיפה) 1.64 מ׳. מחוץ לתחרות בבוגרות: ... 1.67 מ׳.

400 מ׳: אפרת שם־טוב (אס״א ת״א) 1:00.30 ד׳.

1500 מ׳: פביאן גרינברום (עמק חפר) 5:09.02 ד׳.

האליפות תימשך היום החל מ־18.30 באיצטדיון הדר־יוסף.

כדור־מים

במשחקי הליגה הלאומית בכדורמים זכתה הפועל גבעת חיים בשני נצחונות והיא ממשיכה להוליך בראשות הליגה הלאומית. לגבעת חיים חזר בסוף השבוע ואף שיחק בהצלחה השחקן של סגנונית, ששהה השנה באיטליה שם השתתף בקבוצה מהליגה הלאומית, קבוצת פורי, שזכתה להצלחה רבה. גבעת חיים גברה אתמול במשחק המרכזי על אס״א ת״א 5:13. בגבעת חיים הצטיינו של סגנונית (חמישה שערים) וארנון פלג (ארבעה שערים). לאס״א הרבה להבקיע אהוד אחיאם – שני שערים. במשחק נוסף גברה ביום שישי הפועל גבעת חיים על עמק הירדן 5:9.

שייט

שלושה צוותי שייט יוצאים מחר למערב גרמניה, שם ישתתפו בשבוע קיל ולאחר מכן באליפות העולם. השלושה הם: אדיר ואלדד עזרא, רן ורן סורסקי ושמשון ברזמן ואיתן פרידלנדר. השלושה משתתפים בדגם 470, שהוא דגם אולימפי ועבורם ישמשו התחרויות מבחן כמעט סופי לקביעת הצוותים שייצגו את ישראל במשחקים האולימפיים.

אופניים

תמיר אשל מגלגלי העץ גבעתיים ניצח ביום שישי במרוץ אופניים, שנערך באזור רמלה לטרון וצומת נחשון, לאחר שעבר 34 ק״מ בזמן של 57.57 שניות. שני הגיע מהרצליה – 58.59 דקות ושלישי הגיע אסף גולדשטיין מראשל״צ. במרוץ אחר שהיה אתמול סביב כבר המדינה בת״א ניצח דרור עוזרי מגלגלי העץ הרצליה, שעבר ארבעה ק״מ בזמן של 7.21 דקות.

ג׳ודו

קבוצת הג׳ודו של הפועל פ״ת זכתה אתמול באליפות ישראל לקבוצות, שנערכה ברמת השרון. בסיכום הכללי זכתה פ״ת בחמישה עשר נצחונות בקרבות אישיים וזכתה בסיכום ב־150 נקודות.

מאגי: חבל שלי עזב

מאת משה כהן

„אני מאוד מצטער שלי ג׳ונסון לא ממשיך לשחק במכבי״, אמר ביום שישי קין מאגי, שנטל חלק באימון קבוצתו, מכבי ת״א.

את האימון ניהל כרגיל, יאיר שרון, שהביע אמש שביעות רצון מכושרם של השחקנים. מיקי ברקוביץ המשיך להתאמן ברצינות רבה וכמוהו, וילי סימס. שני שחקני נבחרת אס״א, ליאור ארדיטי ורוני שוורצמן נעדרו מהאימון.

במכבי מצפים בקוצר רוח לבואם של המועמדים לחזק את הקבוצה. יתכן, כי כבר היום הם יטלו חלק באימון הקבוצה. לו סילבר עצמו ממשיך להתכונן במרץ רב לקראת המשחק ובמכבי מקווים לראותו בכושר טוב בעת המשחק, שיערך ביום רביעי.

וייצמן מחדרה מכניע ב„פנדל״ את שוער ר״ג גילרדי אך ה־0:1 לא הספיק

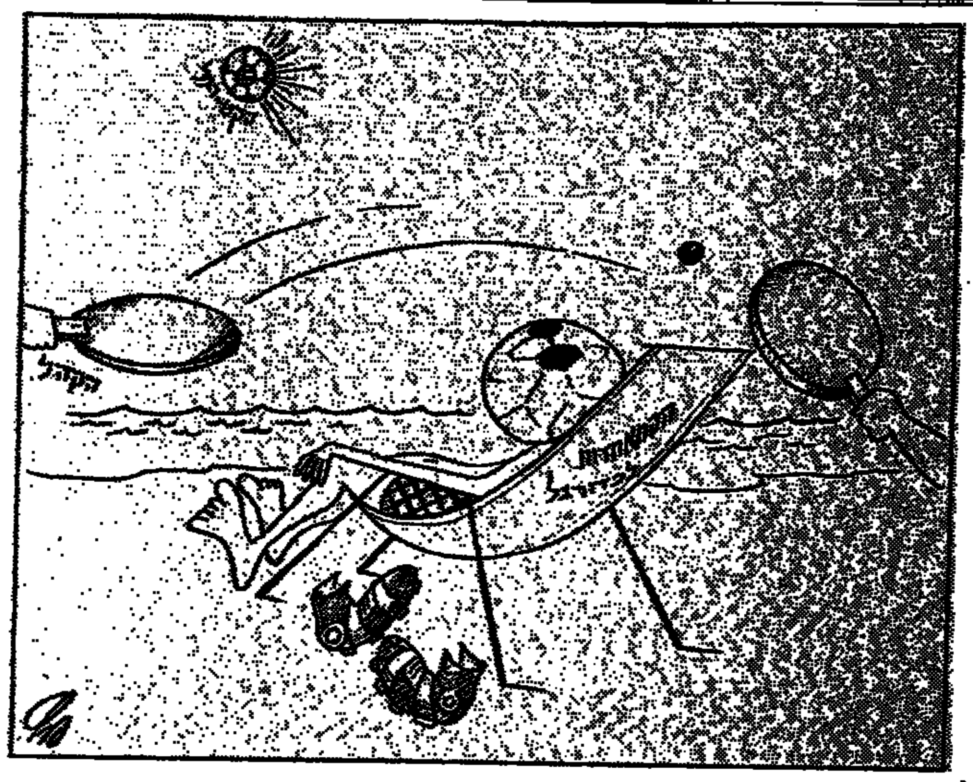

קונורס „שרף״ את הדשא ועלה לגמר בלונדון

הטניסאי האמריקאי ג׳ימי קונורס בן 34 הפגין יכולת מרשימה בטורניר היוקרתי בקווינס קלאב בלונדון כשניצח במשחק חצי הגמר את האוסטרלי פאט קאש הצעיר ממנו ב־13 שנה בשתי מערכות מרתקות 6:7, (8–6), 4:6. במשחק זה ביצע קאש שישה כדורי איים.

ברבע הגמר ניצח קונורס את הגרמני אריק יילן 4:6, 4:6. קודם לכן ניצח יילן את הישראלי מאנסדורף 4:6, 6:3 ו־6–3.

קאש הפתיע בנצחון על המדורג מספר 2 השבדי סטיפן אדברג 6:7 וסיים מאיוס הכבנה מאשתקד גבר על ראמש קרישנאן מהודו 2:6 3:6. כידוע אלוף הודו ישחק בחודש הבא נגד ישראל בגביע דיוידס. משחק חצי הגמר השני בין סים כאיוס מארה״ב ובורים בקר הופסק במצב של 1:2 בגלל גשם. קודם לכן גבר בקר על האמריקאי דייב פייט 4:6 6:7. בחצי גמר הטורניר בבולוניה ניצח השבדי קנט קרלסון את האיטלקי פאולו קאנה 1:6 0:6. הוא ישחק בגמר נגד הספרדי אמיליו סנשז שגבר על הארגנטינאי מארטין חייטה 3:6, 0:6.

האחים מקנרו שותפים לזוגות

ג׳ון מקנרו שזכה פעמיים באליפות בווימבלדון ישחק הפעם במשחק הזוגות עם אחיו פאט בן ה־23 הצעיר ממנו בחמש שנים על כך מסר אביו של השניים. ג׳ון מקנרו נקנס לפני כמה ימים בעשרת אלפים דולר על שנטש את המגרש במשחק גביע האומות בדיסלדורף בחודש שעבר. הוא אמור היה לשחק באדינבורו סקוטלנד אולם הודיע כי לא יבוא לשם עקב פציעה ברגלו וינוח בביתו עד שייצא לווימבלדון, התחרויות שיחלו בעוד 9 ימים.

לייקרס אלופה אבל הנצח הערב בביתה

אלופת העולם בכדורסל בוסטון סלטיקס צימצמה את הפער בסדרת הגמר בפלייאוף בליגת האנ.בי.איי, כשניצחה את לוס אנג׳לס לייקרס במשחק החמישי ביניהן וצמצמה את הפער ל־3:2 לזכות הלייקרס, הזקוקה לנצחון נוסף מתוך שני המשחקים הנותרים כדי לזכות בתואר. המשחק השישי ייערך הערב בלוס אנג׳לס. הטלויזיה הישראלית תעביר את המשחק בשידור ישיר החל מהשעה 23.30.

באירופה מפטרים גם מאמנים מצליחים

מאת שמואל טל

אצלנו זה בודאי לא היה יכול לקרות. ג׳ון מורטימר, מאמנה האנגלי של קבוצת בנפיקה הודח מתפקידו ימים ספורים אחרי שהקבוצה ניצחה את יריבתה העירונית ספורטינג (1:2) בגמר הגביע והשלימה זכיה ב„דאבל״.

דובר מטעם המועדון דיווח אמנם כי הוסכם על דעת שני הצדדים לסיים את החוזה כבר עתה למרות שלמורטימר נותרה על פי החוזה עוד שנה בבירת פורטוגל. אולם למאמן עצמו יש הסבר אחר לפיטוריו. בשיחה עם עיתונאים הסביר מורטימר בן ה־52: „נאלצתי לנקוט בצעד זה מפני שאיני יכול לעבוד עם אנשים שאינם רוצים לעבוד איתי״.

בנפיקה קבוצת הפאר של הכדורגל הפורטוגלי איבדה בשנים האחרונות הרבה מזוהרה ואשתקד הפסידה את האליפות ליריבתה העיקרית פורטו, שהוכתרה בסוף החודש שעבר כאלופת היבשת. אולם השנה חזרה הקבוצה לעצמה, הפגינה יכולת טובה וזכתה כאמור בשני התארים.

הזכיה בגביע בפעם ה־21 בתולדות המועדון הושגה בזכות כוכבה דיאמנטינו, שהבקיע את שני השערים לרשת ספורטינג.

מורטימר נמצא בחבורה טובה של מאמנים שהביאו לקבוצותיהם את תואר האליפות והתפטרו. כזה הוא אודו לאטק מאמנה של באיירן מינכן, שיסים אחרי שהוביל זו פעם נוספת (שלישית ברציפות) באליפות הבונדסליגה, הודיע על סיום עבודתו.

נראה שהסיבה הסופית שמנעה את המשך פעילותו של לאטק בבאיירן היא כשלונה בגמר גביע אירופה לאלופות.

התפטרותו של לאטק פינתה את הדרך ליופ היינקס, מאמנה של בורוסיה מינשנגלאדבאך, שיטול בעונה הבאה את שרביט האימון של האלופה.

הערב בפיראוס משחק גמר אליפות אירופה בכדורסל

הקהל העלה את יוון לגמר מול הרוסים

מאת ישראל פז
מיוחד ל„דבר״

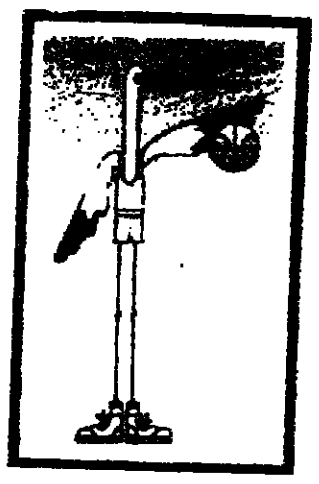

יוון נגד ברה״מ בגמר אליפות אירופה בכדורסל. לא להאמין איך קהל אוהדים אחד מסוגל להשפיע על יכולתן של נבחרות עילית כמו איטליה ויוגוסלאוויה. האמינו לי שאילו לא היתה נערכת האליפות בפיראוס הייתה יוון במקרה הטוב נאבקת בבית 5–8.

אוהדי בית״ר ירושלים יכולים לעבור קורס אצל היוונים. גם בשעת המשחק ובודאי שאחריו. הרחובות מלאו אנשים חוגגים ומשתוללים. אלפי מכוניות עברו עד שעות הבוקר המוקדמות ברחובות אתונה בצפירות מחרישות אוזניים אחרי הנצחון הדרמאטי על יוגוסלאוויה. השאגות: „הלאס, הלאס״ תוך כדי הנפת דגלים הרעידו את הלילה. אנשים פשטו את חולצותיהם ונופפו בהם. אקסטזה המונית.

כדורסלני יוון ברחו בניידות משטרה, כדי שלא יאכלו אותם מרוב אהבה. אלפיים שוטרים היו באולם בעת המשחק. קצין משטרה אמר לנו: „לא ציפינו לנצחון, אבל חששנו והתכוננו לחגיגות״. באולם המשחקים הייתה האוירה סוחפת.

אפילו שרת התרבות של יוון, מלנה מרקורי קפצה ורקדה ביציע המכובדים, כשהיא לבושה בדים ירוקים, נועלת נעלי ספורט ומנופפת בדגל יווני. לידה ישבה ועודדה בקולי קולות, אשת ראש הממשלה. בלבוש אלגנטי ואילו שר החינוך קפץ כבעל הגדר ורץ לחבק את השחקנים בתום המשחק.

עם תום המאבק נשארו 17,000 הצופים באולם וערכו פסטיוואל ססגוני, תוך שירה מידי פעם. ביציעים נראו זרנוקי שמפניה. גם אנו נרטבנו מהמשקה שנשפך כמים.

הערב תשתדל ברה״מ, שכבר ניצחה את יוון בשלב הראשון במשחק צמוד 66:69 לגבור על הבייתיות היוונית, שלדברי הפרשנים שווה 20 נקודות. מה שבטוח יהיה שמח.

יוון ניצחה שוב את יוגוסלאוויה

„מה באמת אירע במשחק בין יוון ויוגוסלאוויה? הפתיחה הייתה מהממת. הצופים לא ידעו כיצד לעכל את הפתיחה היוונית הסוערת. אליל הצופים בדקות הראשונות היה היווני בן ה־23, קריסטודולו, שקלע שלוש סלי שלוש נקודות תוך שש דקות.

יוון הובילה כבר 12:25, אבל במצב של 19:28 חל מפנה מפתיע קיצוני. היוגוסלאווים חזרו לעצמם ותוך משחק יעיל בהתקפה הם קלעו 21 נקודות רצופות – 28:40. הקהל היווני השתתק. ליוגוסלאווים היתה הזדמנות להגדיל את יתרונם במחצית – 35:45.

יוגוסלאוויה הגדילה את יתרונה בפתיחת המחצית השניה – 39:52. העסק נראה גמור. לפתע, שוב חל מפנה. היוונים כאילו יצאו מקברם. הם נישאו על כנפי נשרים. בהתלהבות רבה בסיוע הקהל וביתר התלהבות. ניקו גאליס שקלע במחצית הראשונה רק שמונה נקודות, החל לצלוף מכל מצב.

היתרון היוגוסלאווי נמחק ויוון פרצה קדימה. יוגוסלאוויה הגדולה התבוככה. הענק היווני, פאנאיוטיס פאסאלאס בן ה־24 (2.13 מ׳) שהיה גרוע במחצית הראשונה הסתפר והיווה את הגורם לתפנה. היוגוסלאווים עם פטרוביץ הגדול איבדו את הכיוון. לא הייתה להם תשובה להתלהבות היוונית. באמצע, צ׳וביץ׳ נראה בסיום כיואש על הספסל.

שפטו וורניק מישראל ומאניני מצרפת. ליוגוסלאווים היו טענות חריפות על שיפוטו של וורניק.

★ נקודות ליוון: גאליס (30), קריסטודולו (18), יאנאקיס (14), פאלוס (11), ואנדריטיס (8).

★ נקודות ליוגוסלאוויה: דראזן פטרוביץ (22), גרבוביץ (14), דיבאץ ופטקאוויה (9 כ״א), צ׳בבציצ׳אנין (9), אלכסנדר פטרוביץ (4), קוקוץ (3), ראבנקוביץ (2), וראנקוביץ (1).

יום גרוע לספרד במשחק מול ברה״מ

משחק חצי הגמר הראשון היה משחק ילדים לעומת זה שהתרחש בדרבי בין יוון ויוגוסלאוויה. ספרד במשחק גרוע ביותר, כשלה מול היעילות של ברה״מ. השלישייה, בארצוליניס (תגלית האליפות), חומיצ׳יוס וולקוב צלפה ללא רחם לסל הספרדי. היעיל ביותר היה חומיצ׳יוס, שקלע חמישה סלי שלוש נקודות.

הספרדים היו בהלם מול ההגנה הנמרצת של ברה״מ. הצלף הספרדי, סאן־אפיפניו, שנשמר היטב, קלע רק 11 נקודות. עד כמה היתה ספרד חלשה בהתקפה יעיד אחוז הקליעה מתוך שלה – 45 אחוז ובעונשין – 68 אחוז.

הרוסים טיילו ברוב שלבי המשחק ונצחונם לא הוטל בספק. היום ינסו חומיצ׳יוס וחבריו לגבור גם על הקהל היווני.

שפטו סטיבס וקוטלכה.

★ נקודות לברה״מ: ברצוליניס (26), חומיצ׳יוס (20), וולקוב (15), ולסרס (14), טיחוננקו וסקאצ׳ניקו (11 כ״א), פאגרסקין (6), טארקנוב (4), באבנקו (4), גובורוב (2).

★ נקודות לספרד: חימנז (20), מרגל (15), סולוזבבל (14), רומאי (11), סאן־אפיפניו (11), ארבגה (7), מרטינו (7), סיביליה (6), כונזברד (5).

היום האחרון באליפות

16: איטליה – גרמניה (6–5)
20: ברה״מ – יוון (הגמר)

הניחוש הנכון

1.	אלמונה גיים – ריצ׳מנד	1
2.	מיין – סאמבורי	1
3.	דוקאסטר – ריגבוד סיטי	2
4.	נוקס סיטי – אלביון	1
5.	הרדנינג – מלבורן דרום	1
6.	אוזר – אופנרן פארק	1
7.	באלגה – קבשורן	2
8.	פריבגאל – אתנה	2
9.	ספהוזר – קינגסור	1
10.	סבירלינג – בייווטר	1
11.	קבבלבאק – ודבול	2
12.	ליון גרבג׳ – סאליסבורי	2
13.	פרה הלס – אוזרי	x
14.	מורנג – פולניה	x

בעבר הצדיעה אירופה לשני ישראלים

מאת משה כהן

„מעט מאוד שחקנים באירופה זוכים לכבוד כזה וזה דבר מאוד יפה״, אומר טל ברודי, שהיה השחקן הישראלי השני, שנבחרת אירופה ערכה לכבודו משחק הוקרה.

ברודי מדבר בהתלהבות רבה על הופעתו במדי נבחרת אירופה ועל משחק הפרידה. כרגיל, ברודי נשאר „ג׳נטלמן״. הוא מסרב למתוח ביקורת על כשלון הנבחרת הלאומית ומדבר באופטימיות על הצפוי לכדורסל הישראלי.

ש: מתי שיחקת בנבחרת אירופה?

ת: בשנת 1978 במשחק מול ריאל מאדריד. זה היה יפה. לא חשבתי על זה יותר מדי.

ש: כיצד חשת במשחק הפרידה שנערך לכבודך?

ת: זה היה כבוד מאוד גדול עבורי, כיוון שהדבר היווה עבורי סיום של קריירה. מעט מאוד שחקנים באירופה זוכים לכבוד כזה ואין ספק, שזה אירוע מאוד יפה.

ש: זה היה האירוע הבולט ביותר בקריירה שלך?

ת: לא. הנצחונות של מכבי על הרוסים והזכיה בגביע אירופה היו הרבה יותר מרגשים.

ש: מה לדעתך קרה לנבחרת ישראל באליפות אירופה?

ת: אין לי ספק שיש לנו נבחרת מאוד טובה. הם התחילו ברגל שמאל את המשחק מול הולנד וזה גרם לכל הצרות. הופתעתי מרוח הלחימה של השחקנים הצעירים ואני מאוד מעודד מיכולתם.

ש: אם כך, אתה אופטימי לגבי עתיד הנבחרת?

ת: אין לי ספק שהנבחרת יכולה להגיע בעתיד להישגים. צריך לזכור שביוון הנבחרת גילתה יכולת שווה לכל יריבותיה ורק חוסר ניסיון היה בעוכריה.

ש: בעת שרותך בנבחרת שחקנים קיבלו כסף עבור הופעתם?

ת: לא זכור לי דבר כזה. לדעתי השחקנים צריכים לשחק בשביל הנבחרת.

„כשהוזמנתי לשחק בנבחרת אירופה הייתי בעננים״, מספר תנחום כהן־מינץ, שהיה השחקן הישראלי הראשון שזומן לנבחרת מכובדת זו וגם היה הישראלי הראשון שנבחרת אירופה קיימה לכבודו משחק פרידה.

כהן־מינץ היווה במשך שנים את הסמל המסחרי של מכבי ת״א. השחקן הגבוה (2.04 מ׳) היה ידוע ביעילותו הרבה מתחת לסלים. הצטיינותו לא מנעה ממנו להצליח בשרותו הצבאי. כהן־מינץ השתחרר מצה״ל בדרגת אל״מ. במהלך שיחתנו לא ניתן היה להתעלם מהאירועים האחרונים שקרו בכדורסל הישראלי.

ש: כיצד הרגשת כשזימנו אותך לשחק במדי נבחרת אירופה?

ת: זאת היתה הפעם הראשונה ששחקן מהארץ זומן לנבחרת אירופה. הרגשתי בעננים, כיוון שלבחירות שבמסגרת הקבוצתית לא היו לנו הישגים היה ביטוי ליכולתי האישית.

ש: לכבוד מי שיחקה אז נבחרת אירופה?

ת: בשנת 1964 נערכו חגיגות במועדון ריאל מאדריד ובמסגרת זו נערך המשחק. אני חושב שהצגתי במשחק זה יכולת טובה. כעבור שנה זומנתי שוב לשחק בנבחרת אירופה, אבל לא הצלחתי להגיע לבחקה בפולין, משום שהייתי בשליחות אחרת.

ש: מה חשת בעת משחק הפרידה לכבודך?

ת: המשחק נערך 3–4 שנים לאחר פרישתי מפעילות (בשנת 1975). הכבוד היה גדול, אבל לא הייתי בכושר משחק ולמעשה כבר הייתי מחוץ למסגרת קבוצתית. שיחקתי בקושי רב. אבל האירוע מאוד ריגש אותי.

ש: כשחקן עבר מצטיין בנבחרת ישראל, מה לדעתך קרה לנבחרתנו באליפות אירופה ביוון?

ת: היו דברים לא תקינים כבר במשחק נגד ההולנדים. אני לא יודע אם הבעיה היתה של שחקני חוץ, אבל לנבחרת היו שני שחקנים גבוהים וטובים. קשה להבין מה קרה בדיוק לנבחרת.

ש: מיקי ברקוביץ יכול היה לסייע לנבחרת?

ת: יתכן. מיקי וארואסטי הם שחקנים בעלי ניסיון עשיר, שהיו יכולים לסייע.

ש: מה דעתך על מה שקרה בין ברקוביץ לבין גומבי?

ת: אני לא יודע מה בדיוק קרה ביניהם. כיום העיתונות מכסה כל צעד ואבידה של השחקנים. אין ספק, כי הקבוצה מחפשת את הכותרות והסנסאציות.

ש: אז העיתונות אשמה בריב ביניהם?

ת: את זה לא אמרתי. אני פשוט לא יודע בדיוק מה קרה.

ש: פורסם ששחקני הנבחרת מקבלים כספים נכבדים עבור הופעתם. בזמנך איך זה היה?

ת: בזמן שלי לא היו הדברים כאלה. כיום הזמנים השתנו. השחקנים מחליפים קבוצות כמו להבנות ומשחקים איפה שמשלמים יותר.

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

פסק זמן

מאת אהרן להב

ההופעה המבישה ביוון בגלל ההכנה הלקויה

ליל החרבות הארוכות, הלילה שאחרי ההפסד לפולין, בו נפרצו הרצועות הלשון של דורון ג'מצ'י בקיתון של שופכין על מיקי ברקוביץ' – עוד יהדהד ימים רבים בדפי ההיסטוריה של הכדורסל הישראלי. הקפטן הטרי של נבחרת ישראל לא בחר במילים בהתקפתו שלוחת הרסן על עמית למקצוע, שבמשך שנים ארוכות היה סמל הכדורסל שלנו באירופה. איך אמר עליו המאמן היהודי־רוסי הוותיק אלכסנדר גומלסקי: תגידו למיקי כי אותי סילקו החוצה. גם לו יש עוד סיכויים.

היתה בכך יותר מאשר סתם אמירה. גומלסקי, כמו רבים אחרים, לא הבין כיצד יכולה ישראל לוותר על שחקן כל כך מנוסה כמו מיקי ברקוביץ', כאשר שורותיה דלילות וכוחה אינו במותניה. אמנם לא על שחקן אחד בונים נבחרת, אך הוויתור הקל של המאמן צבי שרף ושל הועדה המקצועית באיגוד הכדורסל על ברקוביץ' מלמדת הרבה על הדרך והצורה בה הוכנה נבחרת ישראל למשחקי אליפות אירופה בפיראוס.

פרשת מיקי, שהחלה למעשה עוד בשורות מכבי ת"א, היא רק אפיזודה אחת מן הדרך בה הוכנה הנבחרת למשחקים אלה. היא הוקמה בתנופה בזמן הקצר שנותר מסיום הופעותיה של מכבי ת"א בגביע אירופה ועד לטורניר בפיראוס, כאשר משחקי מבחן כוררים במסגרת כשחקני הפועל הי"13 משמשים אמות מידה ליכולת של השחקנים כתלכיד.

★ ★ ★

הנצחון המוחץ על נבחרת צ'כיה בפתיחה קצת הריץ את הדם לראש של השחקנים ולכמה כלי תקשורת אשר סברו, כי ישראל עומדת לכבוש את גג אירופה. אבל אחר כך באו שורה של הפסדים צורבים ומבישים, ששלחו את שלנו לקשיים ולדרג ב' הלא מכובד. אנו מסכימים עם אלה האומרים שזה רק ספורט ולא צריך להכריז ימי אבל לאומי, אבל צריך להגיד את האמת, כי ההכנה הקצרה של הנבחרת עם מאמן שהיה נתון רובו ככולו לקבוצתו מכבי ת"א ואחר כך לספיחי המריבה "המשפחתית" בתוך מכבי ת"א, לא יכולה היתה להניב תוצאות אחרות.

בספורט אין ניסים. כגודל ההכנה לקראת כך גודל האכזבה. הזמן לגיבוש היה קצר, פרישת ברקוביץ' וההשלמה עם כך היתה טעות והגרוע מכל צף ועלה: אי אפשר להרכיב נבחרת, שרובה ככולה חייבת להיות תוצרת כחול־לבן, משחקנים שברוב ימות השנה מתייבשים על ספסלי המילואים, יהיה גובהם אשר יהיה, ולחמישיות כוררים את השחקנים האמריקאים. נסיון במשחקים, ובעיקר בטורנירים מפרכים כמו אליפות אירופה, לא רוכשים מצפייה בסרטי וידיאו של משחקי נבחרות אחרות. זה טוב כשמדובר בשחקנים מנוסים שכל הנדרש מהם בוידיאו זה להכיר את תנועת היריב.

בשום פנים אין לבוא בטענות לשחקנים הישראלים ה"ירוקים". הם עשו ככל יכולתם שכמובן לא הספיקה. האחראים לנבחרת בנו על היכולת של שני הגבוהים תוצרת ארה"ב – לאבאן מרסר שהוא העוד והאורי לאסוף – שתפס עונה טובה במכבי. אבל שני אלה הגיעו לנבחרת עייפים מעונה מפרכת וכשל כוחם להרים לבד את המשא ואז בא ה"ברוך" הענקים שלנו פליישר ושטיינהאואר מתכווצים מלוא קומתם על ספסל המילואים, כי שום בעל מקצוע לא מוכן לקחת סיכון ולשתפם במשחק.

★ ★ ★

הדוגמה הבולטת ביותר היתה במשחק נגד איטליה, שהיה אחרון בשרשרת ההפסדים הבושה לפני המשחק המכריע עם פולין. על משחק זה נאמר עוד לפני שריקת הפתיחה כי הוא לא חשוב במדרג לשמונה המקומות הראשונים, אפשר להפסיד אותו ולשמור את הכוחות למשחק המכריע נגד הפולנים. אמנם היה לצפות, כי המאמן ויועציו יטילו למערכה "בשר תותחים" כדי שהחמישיה הראשונה תאגור כוח וכל שחקני הספסל ישתתפו במשחק זה על חשבון כל תוצאה, תהיה אסטרונומית.

אבל מסתבר כי המוניטין של המאמן צבי שרף ועוזרו רני כהנא חשובים פי כמה מכל חישוב אסטרטגי. כי הפסד גבוה יטיל צל על המוניטין שלהם ולזאת המאמנים אינם מוכנים ואז מתקבלת התמונה המזעזעת, שגם עם הטובים מפסידים בהפרש של 20 נקודות ולמחרת "נשרפים" מידי הפולנים. האם זו גישה מקצועית?

הלקח העיקרי מאליפות אירופה ביוון חייב להיות בשינוי הגישה לאימון נבחרת ישראל. לא עוד הבנות הלכוריסטיות והסתמכות על אמריקאים שבאקראי רשומים כאזרחים ישראלים. על איגוד הכדורסל להחזיק גרעין גדול של שחקנים ישראלים בסגל קבוע עם מאמן משימתי כל ימות השנה. כל אלה שישבו על הספסל ביוון חייבים לשחק הרבה ביחד מול קבוצות ונבחרות זרות בכל רגע מזדמן. כי בלי נסיון בינלאומי רצוף ומאסיבי אי אפשר להפוך שחקני ספסל בליגה ליהפך בין לילה לשחקני מפתח בנבחרת כשאפילו לכאלה כמוטי דניאל, ארי רוזנברג, עדי גורדון ודורון שפע היה קשה לעמוד במשימה.

★ ★ ★

והערה לכל אלה בכדורסל הישראלי שנוטלים על עצמם את מלאכת ההסברה המקצועית לצד השודרים. לא יתכן שהפרשנים, שהם כולם מאמנים, לא יראו בדיוק כמונו, כי הנבחרת אינה משחקת כראוי ולא יגידו חד־משמעית מה לא בסדר, למה לא דופק ומה צריך לשנות אם בכלל יש עוד סיכוי. היו משחקים, כאשר היריב הוביל ב־8 – 10 נקודות הפרש לטובתו ושעון הזמן מראה דקה וחצי לסיום ושלנו מתנהלים על המגרש כמו "עגלות" – מפיח עוד הפרשן תקוות שווא מעל גלי האתר ובמקום לצייר את התמונה האמיתית ולמתוח ביקורת של פרשן – הוא עוד מוסיף למרוח צבע, כאילו לא די לנו מברבורי המיומנים של השדר.

מן הראוי שהרדיו והטלוויזיה לא ייעזרו בעתיד בפרשנים מאמנים, שאינם מעזים למתוח ביקורת, כי כולם חברים המתבשלים באותו סיר לחץ ובמקומם יישבו מול המיקרופון ברי סמכא בכדורסל, שאינם תלויים ואינם חייבים לא למאמן, לא לאיגוד, לא לקבוצות ולא לשחקנים אלא לקהל ההדיוטות, שרוצה לשמוע למה מתרחשת הבושה לנגד עיניו.

תעודת עניות לאיגוד הטניס

ההחלטה השערורייתית לבטל את משחקי הליגה הלאומית בטניס – חייבת להדליק אור אדום אצל כל מי שהענף יקר לו, לא רק באור הגבוהות של משחקי המקצוענים וגביע דייוויס, אלא בבסיס התשתית הכלל ארצית, שבלעדיה אי אפשר לקיים פעילות סדירה בשום ענף ספורט המכבד את עצמו.

בישראל נהוגות ליגות בכל משחקי הכדור. הליגות הם סם החיים לעלית שממנה צומחים הטובים והאלופים. משחקי ליגה מסודרים מוכיחים ניהול מסודר ודאגה של המוסד האחראי לקידום המשחקים. לצערנו לא כך הם פני הדברים באיגוד הטניס. אין זו הפעם הראשונה שהאיגוד נאלץ, למשל, לשתף תשע קבוצות בליגה הלאומית (ואגב תמיד עם מועדון הכרמל חיפה) בגלל אי הקפדה על תקנון ועדת ליגה וגביע. הפעם גם אי רצון כולל מצד ראשי הענף להגן בפני בית משפט אזרחי על גזר דין שניתן על־ידי בית הדין העליון של האיגוד.

איגוד הטניס לא שלח פרקליט מטעמו להתגונן בפני התביעה של מועדון הכרמל שלא לרדת לליגה הלאומית והכוונו שהתוצאות לא איחרו לבוא: לפתע תשע קבוצות בליגה הלאומית, רישום כפול של שחקן; הסכם בין שני מועדונים שמשום מה מחייב את האיגוד וגורר אחריו החלטה על הקפאת הליגה מצד חברי הנהלה אינטרסנטים ממכבי צפון וחוסר אונים של יו"ר האיגוד בגלל התלות באותם חברים.

★ ★ ★

רוב מועדוני הטניס בארץ לוקחים את הפעילות בליגה הלאומית וגם בליגות האחרות ברצינות רבה. יש מועדונים המתחזקים כדי עונה בשחקני רכש ומשלמים במיטב כספם. גם העונה נעשו כמה רכישות והיה סיכוי לליגה יפה. אלא שאיגוד הטניס אינו עוזר. הוא מרשה לשחקנים הבכירים כמו עמוס מנסדורף, גלעד בלום, שלמה גליקשטיין ועוד לשוטט בעולם הגדול, למרות שצימצמו את מספר סופי השבוע של משחקים לחודשיים בשנה כדי לתת אפשרות לכוכבים להיות חופשיים עשרה חודשים בשנה. אבל כשהאיגוד לא אוסר יציאה בזמן הליגה – יורד המתח והליגה מאבדת מערכה.

בכוונת הליגה להפגיש את הטובים עם המבטיחים כדי שאלה יפרו את אלה, ירכשו נסיון ויהיה לצעירים אתגר לגבור על כוכב וללמוד ממנו. אבל כשהמועמד הזה מתבוסס סר העניין מן הליגה והמשחקים מתקיימים כדי לצאת ידי חובת התקנון וכמעט בכל סוף עונה נוצר איזה פלונטר, שנפתר בדרך לא דרך עד שבאה השערוריה.

דחיית הליגה לחודש ספטמבר וביטול המשחקים שכבר התקיימו היא סטירת לחי למאבק הספורטיבי שעשו קניאי רוב הקבוצות. לספורט הלבן, השואף לשלמות, זה לא מתאים ומהווה תעודת עניות לאיגוד הטניס הישראלי.

ישראל חזרה 16 שנה לאחור לאחר הכשלון המכאיב ביוון

יש לחזור לשיטות התחכום שהפתיעו בעבר את היריבים • אין לקיים מבחן עם אותן נבחרות שהן יריבות באליפות • כל שחקן שהיה שותף לנשירה לדרג ב' חייב לתת כתף לתקן את הפאשלה • הבעיה העקרית היא בגבוהים ובמשחק הצוות • אילו שיחק ג'מצ'י עם ברקוביץ היינו מפיקים יותר תועלת

ג'מצי: יורש העצר

מאת ישראל פז
מיוחד ל"דבר"

מבט על הופעת נבחרת ישראל בכדורסל באליפות אירופה. לא נבכה עוד על חלב שנשפך. למעשה כבר נאמר הכל. המטרה: לתקן את המעוות ולחזור לדרג א'. זה לא פשוט. אי אפשר למחוק את הדברים במחי יד.

בשבילי היתה האליפות הי"14, אחת העצובות. ידענו ימים יפים באליפויות אירופה. עם שינוי השיטה מי יודע אם נחזור בעתיד לצמרת. כיום נוצר פער רציני בין הנבחרת לבין נבחרות העלית. לישראל אמנם נבחרת צעירה, אבל הבעיה שלנו תהיה בגבוהים. כל המדינות מצמיחות ענקים. לנו, כמדינה קטנה, קשה מאד יהיה להתמודד בשטח זה.

חושבני שנצטרך לשנות את שיטות העבודה שלנו, לחזור לשיטות התחכום, כאשר ידענו עם החומר האנושי המוגבל שיש לנו להפתיע יריבים. אני נזכר בימי אלברט חמו, כשהפעיל את האחורית הלוחצת והותיר יריבים רבים פעורי־פה. אמנם קשה מאד להפתיע כיום בכדורסל: צריך להשקיע מאמצים ומחשבה כדי לנצל ביעילות מירבית את החומר שיש לנו.

המקום הי"1 [illegible] רב עוצמה לכדורסל הישראלי בזירה הבינלאומית, חזרה 16 שנה לאחור,

לסוף שנות ה־60 תחילת ה־70. השאלה היא, כמובן, אם נדע – כמו אז לשוב לדרג הבכיר באירופה.

אז ניצלנו היטב פרצות בתקנון פיב"א. ניצלנו את ההתאזרחות של הכדורסלנים האמריקאים והפתענו את אירופה, כאשר בשנת 1979 זכינו בטורניר במקום השני. הישג זה נראה לנו כיום חלום רחוק. ובאמת, אין לנו סיכוי, במצבנו הנוכחי, לחלום להתקרב אליו.

לגבי הכדורסל הישראלי, המציאות היא קשה ותמורה. כולם תמימי דעים שצריך לעשות מאמץ עליון לשוב למסגרת הבכירה. לכן, אסור לנו להשתעשע בשינוי קיצוני של ההרכב בזמן הקרוב. כל שחקן שהוריד אותנו לדרג ב' חייב לתת כתף לתקן את הפאשלה.

הבעיה של ישראל היתה במשחק הצוות. קיוויתי שההכנה תניב פרי ונראה נבחרת צעירה ולוחמת. הרגיז אותי מאוד, כאשר הכדורסלנים התייחסו בשיוויון נפש למה שקורה. לא היתה זו נקודה אופיינית לנבחרות העבר, כאשר שחקנים עלו למגרש למלחמה ללא פשרות. זה היה אחד הגורמים להצלחות העבר.

ירידת המוטיבציה וחוסר יכולת ללחום, אלה גרמו לנסיגה. בלחימה אפשר לתקן קלקולים, בלעדיה אי אפשר להתגבר על חולשות איכותיות. בעתיד כדאי גם להמנע לשחק עם נבחרות יריבות באירוע קרוב.

אין ספק, כי צרפת, הולנד ופולין למדו היטב כיצד להתגבר על חולשות ישראליות. כאשר נפגשנו עימן בפיראוס, ניצלו יריבות ישראל את הידע שצברו.

כיום רק נותר לנו ללמוד מהמשגים. לא לדבר על הסקת מסקנות, אלא גם ליישם הלכה למעשה. דיבורים בלבד יהפכו לברבורים ללא תועלת מעשית. כך יצא כשלוננו בהפסד כפול ובנזק בלתי ניתן לתיקון.

ישראל קיימה באליפות פיראוס שבעה משחקים. היא ניצחה בשניים. בראשון את צ'כיה – 83:99 ובאחרון את רומניה – 87:97. בין שני נצחונות אלה נחלנו חמישה הפסדים רצופים. לפחות ארבעה מהם היו בלתי מחויבי המציאות. במשחקים אלה, נגד הולנד (61:60), גרמניה (112:107 לאחר הארכה), פולין (83:77), וצרפת (96:93), היינו יכולים וחייבים לנצח. רק במשחק אחד נגד איטליה – (99:79) לא היה לנו סיכוי. אילו הצדקנו רק חלק מהתקוות בארבעת משחקי ההפסד, היינו נראים אחרת.

הדרוג 1–8 הוגש לנו על מגש של כסף ואנו זרקנו אותו. ישראל פעלה למעשה עם שני שחקנים גבוהים – לאבאן מרסר והארווי לאסוף. העומס עליהם היה אדיר. שניהם שיחקו כמעט לכל אורך המשחקים. איציק כהן הוכנס רק מידי פעם. לעומת זאת היתה תרומתם של עופר פליישר ותומר שטיינהאואר אפסית. הם פשוט לא שותפו ולא זכו לאשראי מספיק ממאמנם, צבי שרף.

השעות הנוספות שעברו מרסר ולאסוף גרמו להתמוטטותם בכמה משחקים. שניהם לא היו טובים בהתקפה. תרומתם – 158 נקודות יחד. לעומת זאת היטיבו לפעול בקליטת כדורים חוזרים (מרסר –69 ולאסוף 64).

בעיה לא פחות חמורה יש לישראל ברכזים. חן ליפין ועדי גורדון אינם מספיק יעילים. במקום להניע את המכונה ביעילות ובמהירות, הם הזכירו לי רכזים בשנות ה־50. אז היה סגנון המשחק שונה לחלוטין. אי אפשר לכדרר בלי סוף בכדורסל המודרני. הרכזים של היום קולעים מטווחים ארוכים ומשיגים סלי שלוש נקודות.

עמוד התווך של הנבחרת היה דורון ג'מצ'י, שקלע בשבעה משחקים 222 נקודות (ממוצע של 32 נקודות למשחק). ג'מצ'י הוא ללא ספק אחד מהקלעים הטובים באירופה. שחקן עם יד זהב. אילו שיחק עימו מיקי ברקוביץ, וזאת מבלי להכנס לריב המפורסם בין השניים, היתה ישראל מפיקה הרבה יותר תועלת.

ארי רוזנברג מצא חן בעייני, בגלל לחימתו. זהו כדורסלן לוחם ומסור היודע לעודד גם מהספסל. חבל שחבריו לא למדו ממנו להלהיב. דורון שפע היה מאופק מאוד במשחקו. אפשר להפיק ממנו הרבה יותר. מוטי דניאל לא נוצל. בשני המשחקים כלל לא שותף. נראה, כי שחקן זה נפגע מוראלית מאי שיתופו ואיבד מבטחונו. לדעתי היה צריך לתת לו להתאושש מהפתיחה הרעשה שלו.

הצעיר נדב הנפלד הוא שחקן עתיד. הוא בעל יכולת וידע. להערכתי עוד נרווה ממנו נחת. העובדה שישראל נזרקה לאחור ולא השיגה את מטרתה, פגעה בשחקנים והציגה כמה מהם באור קודר. כל אחד מהם חש שלא הצדיק את [illegible] מאוכזבת ומאוכזב.

ומי לא בא...
מיכאל

בנבחרת הכדורסל של ישראל [illegible]

שבעת משחקי ישראל בפיראוס במספרים

	זמן משחק	זריקות שדה	אחוז	עונשין	אחוז	3 נקודות	אחוז	ריבאונדים	הגנה	התקפה	איבוד כדור	נקודות
ג'מצי	4:11.17	145–81	56	40–32	80	55–28	50	12	7	5	8	222
מרסר	4:09.50	83–43	52	22–11	50	—	—	69	47	22	10	97
רוזנברג	2:16.54	50–25	50	5–5	100	30–12	40	13	12	1	7	67
לאסוף	3:58.26	67–27	40	16–7	43			64	48	16	10	61
שפע	1:39.53	32–16	50	4–4	75	4–3	75	11	7	4	4	39
גורדון	2:11.56	32–15	47	4–1	25	7–2	25	22	16	6	8	33
הנפלד	41.50	13–8	62	8–7	87	3–2	66	5	4	1	1	25
ליפין	2:09.46	30–9	30	10–6	60	6–1	16	9	8	1	3	25
דניאל	1:03.06	20–9	45	6–5	83	2–1	50	9	'6	3	3	24
כהן	1:01.24	9–5	56	6–2	33			18	13	5	1	12
פליישר	17.56	9–3	33	1–1	100			5	4	1		7
שטינהואר	2.43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
	—	490–241	49	122–81	66	108–49	45	237	172	65	55	612

השושבין

כך ייעשה לשושבין: נמני מונף על כתפי האוהדים לאחר הבטחת העליה

מאת שמואל קלינגר

שידוך יפה אינו רק בין בעל לאשה. לפעמים, שידוך מוצלח יכול להביא ל"חיי נישואים" מאושרים, לא רק במשפחה, אלא גם באגודת כדורגל. זהו הסיפור המוצלח של השידוך בין הפועל חולון מהליגה הארצית וצפריריים חולון מליגה א'. כל אחת מהן בנפרד לא הצליחה לצוף מעל פני הליגה שלה, אך הצירוף החדש הביא את העיר חולון לשערי הליגה הלאומית.

השושבין הוא המאמן מאיר נמני. בן 39. לשעבר קשר דינמי ומסור במדי מכבי ת"א ונבחרת ישראל. את השאפתנות והנאמנות למשחק העביר בהצלחה לחניכיו.

קבוצת הכדורגל של הפועל חולון עמדה על סף התמוטטות. הנהלת האגודה, בראשות המזכיר מיכאל לפרדון, השליכו את כל יהבם ומשאביהם לקבוצת הכדורסל, שהפכה לקבוצת הייצוג מס. 1 של העיר, כשהחלום להפכה לקבוצת הייצוג מס. 1 של המדינה.

למרבה הפרדוכס, היתה זו דווקא קבוצתו של כישקה – שהיה חלוץ־כוכב הפועל חולון בכדורגל בשנות ה־70 – שעמדה על סף התהום. כישקה נודע אז בזריקות החוץ האדירות שלו, שסייעו לחולון להעפיל אז בראשונה לליגה הלאומית יחד עם שפרינגר וקליין. לפרדון, שלא במתכוון, כמעט "זרק" הפעם לתוך את "הבאר ממנה שתה מים"...

לפני פתיחת עונת 1985/86 התאחדה הפועל עם קבוצת צפריריים והחלה את הדרכה המשותפת בליגה הארצית.

על תקופת היווצרות האיחוד מספר המאמן נמני: "לפני שנתיים החלה הקבוצה החדשה של צפריריים חולון ברגל שמאל. בהדרכת המאמן אריה רדלר השיגה הקבוצה רק נקודה אחת בארבעה משחקים ודורגה במקום הלפני אחרון.

קיבלתי פניה מחבר הנהלה. היתה לי פגישה עם משה שכרן ושלמה סלמה. לקחו אותי ללפרדון שהמליץ עלי. אני מבקש לציין שבאותה עת, הקבוצה היתה עדיין מפורדת. האיחוד עדיין לא הצליח. היו ויכוחים רבים ברחוב הספורטיבי ובתוך הקבוצה.

צריך לזכור, שהשחקנים שייצגו את הפועל חולון היו עם האף למעלה. הם חשבו שמגיעות להם זכויות יותר על פני הקבוצה מליגה א', שהתקשו להשתלב באיחוד.

הלכתי על העסק והשקעתי בו הכל".

איך איחד נמני את שני העצבים השבורים? הוא נזכר: "קיימתי המון שיחות עם השחקנים. היה פה עניין פסיכולוגי. דיבורו על כבוד. אלה מהליגה הארצית הרגישו יותר בבית. למרות הכל, הצלחתי ליצור תלכיד שהיה מורכב ב־60 עד 70 אחוזים מבוגרי חולון הארצית.

שחקנים מהפועל חולון כמו באיר יעקבי, משה בליאס, האחים ג'יל וקובי דיתונ', ארז שקרקה, ליאון [illegible] השתלבו יחד עם שחקנים מצפריריים כמו מריקו ברבורן, יוסי עמרמי ומשה דילבר בתוספת לרכש שהוצלח מהפועל ת"א כמו השוער יעקב ביטון, אריה באיר ובני דבדי – כל אלה יצרו בתכן לתלכיד כצוין, שהסתפר מרגע לרגע. הם סמרו בכבוד על ההצלחות כלהלן".

אחרי שנתיים מוזרות, שהעלו את חולון מפי התהום אל הליגה הלאומית, מרשה לעצמו נמני לטפוח על שכמו ולאמר: "ידעתי לאחד את הקבוצה. כאמן צריך להיות חזק כאר. להחזיר בשכבות ברזל ולשמור על הדבר. זה לא היה קל".

צפריריים ייצגה את שכונת תל־גיבורים ואילו הפועל חולון את מרכז העיר. "כאילו היו בהתאחדות בני־יהודה ומכבי ת"א. זה מה שקרה בחולון", מדגים נמני.

מתי התחלת להאמין שתעלו לליגה הלאומית, שאלתי את נמני. "הסיפור לא התחיל בעונה הנוכחית. צריך לזכור שגם בעונה החולפת שאפנו להתברג בין שלושת הראשונות ואשתקד עלו שלוש קבוצות לליגה הלאומית. היו חסרות לנו שתי נקודות.

גם העונה האמנתי שנעשה את זה. ההכנה היתה יוצאת מן הכלל. עבדתי עם מאמן כושר. היינו קבוצה מעניינת ביותר. ניצחנו בבית ובחוץ. בחלק מן המשחקים הצגנו יכולת אף יותר טובה ממרבית קבוצות הליגה הלאומית. תיפקדנו טוב".

בהמשך התוודה נמני: "אני מכיר את השחקנים שלי. הם לא שחקני הקבוצה שלי, אלא מייצגים את הסגנון שלי. הם מוכשרים ולדעתי בעונה הבאה בליגה הלאומית תהיה לנו קבוצה צעירה ביותר אך טובה. אני מאמין בשחקנים. אני מאמין שיכולו להבקיע שערים נוספים".

סיפור אישי. נוסטלגיה. "לא אשכח את אותו יום מר ב־1973", אומר מאיר נמני. "כאשר שיחקתי במדי נבחרת ישראל נגד דרום־קוריאה במוקדמות גביע העולם באיצטדיון רמת־גן, נחתתי תוך דיוק לא מוצלח על מכסה של בפורה ונפצעתי קשה ברגלי".

נותחתי ועברתי טיפולים. ה"קאם־באק" שלי לכדורגל כבר לא היה מוצלח. אמנם, בסוף שנות ה־70 וה־80 המשכתי לשחק במדי מכבי ת"א. מוטל'ה ספיגלר דחף אותי להמשיך לשחק למרות הפגיעה הקשה. עוד הספקתי אפילו לשחק 8 משחקים במדי בית"ר ת"א בעונת 1982, אבל זה כבר לא היה זה ואז החלטתי לעבור לאימון".

נמני שיחק 26 משחקים בינלאומיים ומשנת 1968/9 שיחק במדי מכבי ת"א ללא הפסקה. "אז אימן אותנו יעקב גרונדמן והיה המנהל המסור והבלתי נשכח חיים "לייבר" לייבוביץ ז"ל. למדתי מהם רבות. אני מצפה לייסם זאת".

לסיום מדגיש נמני את ה"אני מאמין" שלו. "אני אוהב לעבוד על תוצרת בית. לייצר שחקנים. אני פשוט אוהב את זה. קח למשל, שחקן כמו מריקו ברבורן, שהיה שחקן בד"ע, והתגלגל מקבוצה לקבוצה עד שהגיע לצפריריים וגם אצלי לא שיחק בתחילה. עבדתי עליו המון ולא אשכח את הדמעות. היום מריקו הוא חלוץ מצטיין".

על הצפוי לקבוצתו בעונה הבאה בליגה הלאומית אומר נמני: "זו תהיה קבוצה שתתקבע יותר בליגה הלאומית ותציג כדורגל חיובי. קבוצה בהצעדות בליגה שלא תהיה אפיזודה חולפת".

מאיר נמני
מאמן חולון

כדרורים / ניסן פרידמן

מי צריך פנדלים במשחק גמר גביע

בני טבק שיגר את בעיטת הי"11 האחרונה לרשת ומכבי ת"א זכתה בגביע המדינה. בחדר ההלבשה של מכבי ת"א התערבבה השמפניה בזיעה. חבר הנהלה אמר "כמה אכזרי לגמור ככה בפנדלים", כשחיוך של אושר שטף על פניו.

בחדר ההלבשה של מכבי חיפה דממת נכאים. חבר הנהלה מלמל בייאוש: "כמה לא צודק להפסיד ככה בפנדלים". את התחושה הזו הביעו גם אוהדים הצופים נייטראליים בגביע.

האמנם הכרחי לסיים משחק גמר בפנדלים? משחק שמסתיים בתיקו, גם לאחר 30 דקות הארכה, מצביע על העובדה ששתי הקבוצות היו שוות ושקולות לחלוטין במשחק זה. כך קרה בין שתי הקבוצות הללו בשנת 1962. המשחק הראשון בר"ג נסתיים בתיקו 0:0. במשחק החוזר בירושלים ניצחה חיפה 2:5 וזכתה בגביע היחיד שלה עד כה.

בגביע אסיה לנבחרות נוער נהגו לחלק את הגביע לשתי הקבוצות. גם נבחרת ישראל היתה שותפה לכך. וחצי שנה לכל קפטן. לא ביצעו את התהליך ה"אכזרי" של בעיטות הכרעה מ־11 מ'.

באנגליה נוהגים לערוך משחק חוזר, במקרה שהראשון מסתיים בתיקו. רק אם המשחק השני מסתיים בתיקו לאחר 120 דקות, ניגשים השחקנים לביצוע הפנדלים.

נהוג להשתמש בצורת ההכרעה הזו בטורנירים, בהם הזמן דוחק, ואין אפשרות לדחות משחקים ולשנות את כל הלוח. אם כי, באליפויות עולם קודמות נהגו גם לערוך משחקים חוזרים.

במקסיקו, למשל, הלינו רבים על הדחתה של בראזיל. נבחרת שלא נוצחה באף משחק בטורניר וסיימה את משחק רבע הגמר בתיקו 1:1 (120 דקות) מול צרפת, "עפה" בגלל שרגלם של זיקו וסוקרטס הוותיקים, לא היו מאופסות באותה שניה גורלית של שיגור הכדור מהנקודה הלבנה.

מעמד הפנדלים הפך לאהוב הצופים בישראל. אולי, משום שמרבית המשחקים עצמם משעממים בשל נקיטת "טקטיקה" גביע על־ידי המאמנים. יחד עם זאת, ישנה הסתייגות ברורה מצורת ההכרעה האכזרית הזאת.

הגמר האחרון בין מכבי ת"א למכבי חיפה חשף את שני הצדדים של המטבע. מחצית ראשונה דלה. שתי הקבוצות שיחקו במערכים סגורים ומבוקרים עד כדי פיהוק. שער אחד במחצית השניה פתח את העסק והעניק למשחק תנופה רבה.

הסלמה במאבק היו שני השערים האחרונים, של ארמלי בבעיטת יעף ובעיקר של דריקס במספרת נדירה. הצופים, המשתוקקים זה זמן רב לכדורגל ישראלי מרתק, שפשפו ידיהם בעונג, כשהקרב הגיע לשיאו. פנדלים.

אבל, לאחר ההחטאות האומללות של מרילי וארמלי ושער הנצחון של טבק, עלו התנגדות מהלב. אכזרי לסיים מפעל גביע בצורה כזו. יש לערוך משחק חוזר.

מכבי חיפה: לוזרים או סתם חסרי מזל?

עדיין מכבי חיפה. האם זוהי מגמה חדשה, ביש מזל או רק צירוף מקרים? מאז זכתה הקבוצה בשני כתרי אליפות רצופים, קשרו לה הילת זוהר. חיפה זינקה לצמרת באורח מרשים.

הרבה מים זרמו בירדן ומכבי חיפה הספיקה כבר להפסיד שלושה תארים נוספים בדקות האחרונות של משחקי ההכרעה. אם זה לא מקרי, נראה שהקבוצה הפכה במהירה מסויימת למפסידנית. לקבוצה שאינה עומדת ברגעי לחץ גורליים.

נהוג היה לבקר כך את בית"ר ירושלים. בית"ר זכתה בדור הזה בארבעה גביעים ובתואר אליפות אחד. מכבי חיפה בשני כתרי אליפות, אבל, שימו לב לשלושת כשלונותיה בשנים האחרונות:

גמר הגביע 1985: מכבי חיפה מול בית"ר ירושלים. במחצית הראשונה [illegible] ארמלי לקחה. מלקוב והחוגל מחמיצים מצבים של מאה אחוז. במחצית השניה [illegible] דקה 86, אוהדיני נמצא ומקבל כדור מעבר לקו. שירו [illegible] לאהוגה, שלא משאיר כל סיכוי לרן. 0:1 לבית"ר ואוהלאי מניף את הגביע.

משחק העונה 1986: כל ההכרעה צונה במשחק בין מכבי חיפה להפועל ת"א. למכבי מספיק תיקו כדי לזכות בכתר השלישי ברציפות. הפועל, בהדרכת שוויצר, חייבת לנצח להרוץ עליה.

מחצית ראשונה מתנהלת בשליטת מכבי. ארמלי ורוזנטל מחמיצים מצבים מצויינים מול השוער הפירון. סליאם. במחצית השניה איזון כוחות. דקה 85: סיני שולח את לבראו לרחבה. "אני נראה בנבדל". שריר מתעלם והכדור ברשת. 0:1 התואר של הפועל.

גמר גביע 1987: משחק די צדדי. 0:0 בהפסקה. 2:2 בסיום. 3:3 בהארכה, לאחר שארמלי העלה את חיפה ליתרון 3:2, אולם 7 דקות מהסיום משווה דריקס. בדקות אלה נוהגת חיפה לספוג שער חובה.

בפנדלים לא מצליחים שני ותיקים מנוסים כמרילי וארמלי להבקיע. אבי רן לא יכול להשיג את הגביע למכבי ת"א.

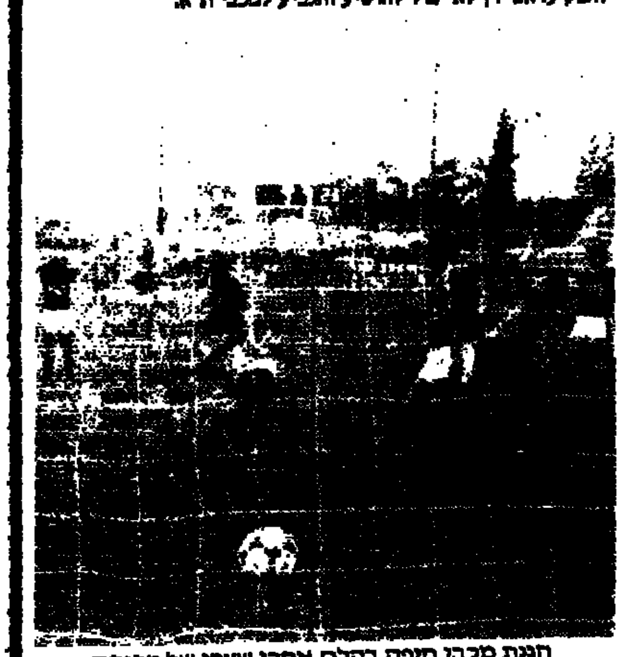

הגנת מכבי חיפה בהלם אחרי שערו של דריקס

ארבע גדולות ביקרו כאן בעונה החולפת:

אצלם בלטו המחליפים ואצלנו – הנעדרים

נבחרת ישראל בכדורגל התייצבה למשחק מול בראזיל, ללא שלושה מכוכביה. אורי מלמיליאן, אלי אוחנה ודניאל ברייליובסקי הפצועים חזו בהפסד 4:0 מהצד. בעונה האחרונה ביקרו בישראל ארבע נבחרות מהצמרת העולמית, ארגנטינה, בראזיל, מערב־גרמניה ואנגליה כשאפשר להוסיף גם נבחרת אירופה טובה כרומניה.

אנגליה הופיעה עם הרכב חזק. המצטיין בשורותיה היה הקפטן בראיין רובסון, שאף הבקיע את צמד שערי הנצחון – 2:1, לפני הביקור בארץ ולאחריו היה רובסון פצוע ורק בצורה פלא שיחק כאן.

שאר שלוש הגדולות, שיחקו בהרכבים חסרים. העובדה הבולטת: דווקא השחקנים המחליפים הצטיינו. מלמיליאן התבטא באחד הבקרים באחרונה: אצלנו תמיד בולטים החסרים. לא צריך להרין הפסד בהסתר או בהיעדרו של בישוח אחד, תמיד יש 11 על המגרש. כך חושב שחקן גדול באמת.

בראזיל: האחרונה לבקר כאן היתה בראזיל. החלוץ הנפלא, קאריקה, היה סרוב להעבירה לנאפולי האיטלקית. מחליפו, שחקן אלמוני בשם, הבקיע צמד שערים והצגן בישורים מצויינים.

מערב־גרמניה: בהרכבה החלודיקמאן, קלאוס אלופס, נפצע זמן קצר לפני המשחק בארץ ונפלה הביתה. מחליפו, צעיר בלום הדברים נאום, שיחק נפלא והבקיע את השער היחיד ההשווה. מתאוס הוסיף מהנקודה הלבנה ברגל לי־3:0.

ארגנטינה: נכון, המאסטרו מארדונה היה פה. אבל, המצטיין במשחק היה בחור אלמוני בשם אלבירה. הוא החליף את החלוץ הקבוע ואלדנו, ששיחק עם ריאל מדריד בגביע אירופה. אלבירה הבקיע שלושה, אבל זה לא היקנה לו מקום בהרכב. במקסיקו לא עלה על הדשא.

התחום הפרוץ של הרפואה החלופית

רב העוסקים באקופונקטורה, הומיאופתיה, בכירופרקטיקה וכו' אינם רופאים מוסמכים ופועלים בחלל ריק מבחינה משפטית

מאת דנקה הרניש

משרד הבריאות כורע תחת העומס של „ריבוי ...יפות", בעיקר בתחום התקציבי ויחסי העבודה ...ערכת, ואינו מתפנה לטיפול בהתפתחותה ...רועה של הרפואה החלופית (אלטרנטיבית). בשנים האחרונות עדים אנו לתופעה שיותר ויותר אנשים, המאוכזבים מסיבות אלה או אחרות מן הרפואה הקונבנציונאלית, מחפשים את ישועתם בהומיאופתיה או בריפוי באמצעות צמחים, בדיקור במחטים, בכירופרקטיקה ועוד. יש רק מעט רופאים מוסמכים, שאימצו את האסכולות של הרפואה החלופית, אולם בשטח פועלים רבים שמכנים את עצמם „מרפאים", ללא כל הסמכה וללא כל פיקוח.

שני אירועים שאירעו לאחרונה ממחישים היטב מצב זה: ב„בית טבע" באשקלון ניתן לחולי סרטן טיפול בדיאטות חמורות, ובבתי־חולים באיזור המרכז אושפזו שלושה חולים עם דלקת כבד זיהומית, לאחר שקיבלו טיפול של דיקור במחטים אצר מרפא שהשתמש באותו מזרק ללא חיטוי נכון.

„התברר לכאורה שעסק ברפואה אדם שלא הוסמך לכך" — כך מגיב ראש שירותי הבריאות במשרד הבריאות, ד"ר משה משיח, על המקרה שאירע ב„בית טבע". „כנראה מנחים חולים להפסיק את הטיפול הרפואי שקיבלו אצל רופאים מוסמכים". הוא מוסיף, כי כרגע מעיין היועץ המשפטי של המשרד בשאלה, אם המלצה להפסיק טיפול רפואי יכולה להיחשב גם היא לעיסוק ברפואה; אם יגיע למסקנה חיובית, פירוש הדבר שרק רופא רשאי לעשות כן.

היועץ המשפטי של משרד הבריאות טרם סיים את בדיקתו, ובינתיים המשרד כמעט שאינו נדרש לסוגיה זו של טיפול חלופי שלא על־ידי רופאים מוסמכים, פרט למקרים חמורים ובעקבות תלונות ישירות של אנשים שנפגעו על־ידי טיפולים כאלה. השגשוג הנוכחי בכל תחומי הרפואה האלטרנטיבית מצריך התערבות פעילה הרבה יותר. צריך לערוך בדיקה מעמיקה של השיטות הנהוגות בתחומים השונים של הרפואה החלופית ולקבוע בבירור, מי מוסמך לעסוק בתחום זה. על־פי החוק הקיים היום, המוסמך הוא רק רופא בעל רשיון, אולם המצב בשטח שונה. לא החוק קובע אלא הביקוש.

הממסד הרפואי בארץ שולל את התיאוריות המנחות ביסוד הרפואה החלופית בטענה, כי אין להן שום הוכחה מדעית. עם זאת יש גוונים שונים של שלילה. למשל, מנהל המחלקה האונקולוגית במרכז הרפואי „שיבא" בתל־השומר ד"ר פיטר רט אומר, כי אין לו התנגדות שחולי סרטן ינסו דיאטה טבעונית, ובלבד שטיפולים אלה יבואו כתוספת לטיפולים המקובלים, ולא במקומם. „החולים שמפסיקים טיפולים כימותרפיים או רדיותרפיים מסתכנים" — מזהיר ד"ר רט. לעומת זאת אומר פרופ' דן מיכאלי, מנהל המרכז הרפואי בתל־אביב ולשעבר מנכ"ל משרד הבריאות, כי על־פי כל מה שידוע לו, העוסקים בריפוי סרטן באמצעות דיאטה טבעונית גורמים לאנשים נזקים חמורים. „הם מתחזים לרופאים ומעודדים אנשים שחלו במחלות ממאירות להפסיק את הטיפול התרופתי המקובל. אנשים הגיעו למצב של רעב כתוצאה מהדיאטות האלה ומאזן הנוזלים שלהם נפגע בצורה חמורה". גם חסידי הרפואה הקונבנציונאלית מוכנים להודות, שהיו מקרים של שיפור במצבם של חולי סרטן שעברו למשטר של דיאטה טבעונית, אבל הם מסבירים, כי בכל מחלה ממארת יש שלבים של נסיגה ושל התלקחות מחודשת של המחלה. היו גם מקרים שהחולים הנהיגו דיאטה טבעונית לאחר טיפולי כימותרפיה או לאחר שהגידול נצרב בעזרת חומרים כימיים או נכרת בניתוח. את השיפור שחל במצבם זוקפים המרפאים בשיטות הטבעוניות לזכותם, אולם מייצגי הרפואה המקובלת פוסלים אפשרות זו מכול וכול. בתחומים דרמאטיים פחות מאשר אונקולוגיה דעות המומחים מתונות יותר. יש אורתופדים, למשל, שרואים תועלת רבה בשיטת „ההתעמלות הטבעית", המבוססת על הפעלת השרירים הטבעיים לצורך הסדרת בעיות גב, בין היתר.

כאשר חולה נרפא לאחר שעבר טיפולים בשתי השיטות — קשה לקבוע איזו שיטה היא שריפאה אותו. מה שידוע הוא, כי אלפים מן הסובלים מכאבי גב או מכאבי מפרקים פונים היום לרפואה האלטרנטיבית, וכך גם מספר רב של הסובלים ממצבי דכאון או מבעיות פסיכולוגיות שונות.

שיטת הטיפול האלטרנטיבית היחידה המקובלת היום, פחות או יותר, על הממסד הרפואי בארץ היא שיטת הדיקור במחטים — האקופונקטורה. כאן צריך להבחין בין שתי שיטות: שיטת הדיקור הסינית, ושיטת הדיקור המדעית, שכבר נעשתה לחלק בלתי־נפרד מן הרפואה הקונבנציונאלית. האקופונקטורה הוכרה על־ידי משרד הבריאות כמקצוע קדם־רפואי.

מעמד של מקצוע קדם־רפואי קיבלה גם הכירופרקטיקה. שיטה זו, שפותחה עוד במאה ה־19, מבוססת על התיאוריה שקיים קשר ישיר בין עמוד השדרה למערכת העצבים, קשר העשוי להיות בעל השפעה בשמירה על הבריאות. בארה"ב פועלים היום 16 בתי־ספר גבוהים לכירופרקטיקה, המוכרים על־ידי משרד הבריאות האמריקאי ומקנים לבוגריהם, לאחר שש שנות לימודים, תואר דוקטור לכירופרקטיקה. הכירופרקטיקה נמנעת מן השימוש בתרופות ומניתוחים. הטיפול בפגמים, הנגרמים על־ידי לחץ של חוליות עמוד השדרה על העצבים, הוא ידני; מטרתו להחזיר את החוליות למקומן ועל־ידי כך להסיר את הלחץ מן העצבים ולהשיב את הגוף לתפקוד תקין.

שיטה רפואית חלופית נוספת היא ההומיאופתיה, הגורסת שחומר מסוים הגורם סימפטומים פתולוגיים מסוימים באדם בריא יכול לרפא אותם סימפטומים עצמם או דומים להם באדם חולה, כאשר הוא ניתן בכמויות זעירות. לרשות ההומיאופתים עומדים כ־3,000 חומרים שונים שמקורם בצמחים, בתמציות של בעלי־חיים ובמינרלים. מחומרים אלה מכינים תרופות בצורת נוזל, כדורים, אבקות או משחות. שיטה נפרדת היא ריפוי באמצעות צמחים בלבד. העוסקים בריפוי בדרך זו רגילים בשימוש מצומצם ביותר ובמשך זמן קצר מאוד בתרופות המורכבות מתערובות של צמחים או חלקי צמחים, המותאמות באופן אינדיבידואלי לכל חולה. תרופות צמחיות נמכרות גם בבתי־מרקחת, ללא מרשם של רופא.

הזרם הגואה של הפונים לרפואה החלופית הפך אותה לעסק רווחי ביותר, ובהיעדר כל תשתית חוקית ופיקוח, כל בעל יוזמה והעזה מסתדר יפה. יש בארץ רק שמונה דוקטורים לכירופרקטיקה מוסמכים, שקנו את השכלתם בחו"ל, אך בצידם פועלים כירופרקטיקאים רבים ללא שום השכלה רפואית רשמית. מצב דומה, ואולי אף גרוע יותר, שורר בכל יתר התחומים של הרפואה האלטרנטיבית. פציינטים רבים יחסית אומרים שנעזרו, אחרים טוענים שבזבזו כספם לשווא, ויש גם שניזוקו.

הרפואה החלופית נהנית היום ממעמד שווה לזה של הרפואה הקונבנציונאלית רק בהודו ובסין. בארצות המערב המצב שונה, נוכח היעדר הוכחות מדעיות מספיקות על סיבה ומהותה של הרפואה האלטרנטיבית. עם זאת יש מספר מדינות במערב, כמו בריטניה למשל, שם מתיר החוק לטפל בחולים בשיטות הרפואה החלופית גם לאנשים שאינם בוגרי בתי־ספר לרפואה, בתנאי שיעמדו בקריטריונים מסוימים. מצב זה עדיף, ללא ספק, על המצב השורר בארץ. מוטב לכלול את הרפואה האלטרנטיבית במסגרת החוק והפיקוח מאשר להשאיר שטח זה פרוץ לחלוטין.

רבבות אנשים בישראל אלרגיים לאבקת פרחים

אם תתקבל הצעתו של פרופ' יואב וייזל מן המחלקה לבוטניקה של אוניברסיטת תל־אביב, יודיעו בטלוויזיה, בסיומה של מהדורת החדשות, לא רק על תחזית מזג־האוויר, אלא גם על תחזית הפריחה של הצמחים האלרגניים — צמחים הגורמים תגובות אלרגיות אצל חלק מן הציבור.

נורית קינן ערכה, בהנחייתם של פרופ' וייזל ושל ד"ר אריבה שומר־אילן, אף היא מן המחלקה לבוטניקה, סקר של תכולת אבקת פרחים באוויר במרכז הארץ, במשך העונות השונות. החוקרת מצאה, כצפוי, כי הריכוזים הגבוהים ביותר של אבקת פרחים באוויר מופיעים בעונות הפריחה העיקריות — האביב והסתיו. ואמנם באותן עונות יש עליה ניכרת בשכיחות קדחת השחת, שהיא המחלה המובהקת ביותר שסיבתה אלרגיה לאבקת פרחים.

בדיקת רישום סיבות המחלה הזאת בתיקים הרפואיים מלמדת, שהצמחים האלרגניים העיקריים במרכז הארץ הם דגניים, זית, לענה ובדוש, כלומר הן צמחי תרבות והן צמחי בר.

כן התברר במחקר שגם מינים מסוימים של צמחי נוי שמגדלים אותם בעציצים בתוך הבית ומינים מסוימים של אלה, שהם צמחי בר מבוזקים, עשויים להיות אלרגניים — דבר שלא היה ידוע עד כה לא בישראל ולא בארצות אחרות. במחקר השתתפו יותר מ־70 מתנדבים, רובם אנשים הסובלים בעונת הפריחה ממחלות אלרגיות כגון קדחת השחת, נזלת והפרעות בדרכי הנשימה העליונות, ומקצתם אנשים בריאים. המחקר נערך בקיץ, כאשר עונת הפריחה היא בשפל וגם כל הנחקרים האלרגיים היו בריאים. אלה ואלה עברו בדיקת תגובה עורית למיצויים של גרגרי אבקה מארבעה מיני אלה — אלת המסטיק, אלה ארץ־ישראלית, אלה אטלנטית ואלה אמיתית. תגובה אלרגית הופיעה אצל 40% מן החולים, בעוד כל הבריאים — כלומר אלה שבעבר לא נרשמה אצלם שום תגובה אלרגית לאבקת פרחים — עברו מבחן זה ללא שום תגובה.

מחקר דומה נערך בנבגי שרכים. כל המתנדבים שהשתתפו במחקר זה טיפחו שרכים בבתיהם במשך שלוש שנים רצופות לפחות לפני־כן. נמצא כי כמחצית מן החולים שנבדקו היו רגישים לפחות לאחד ממיני השרכים. התגובות האלרגיות היו חזקות במיוחד לשערות שולמית ולשרכיה.

על סמך מחקרים אלה ואחרים אומד פרופ' וייזל את שיעור האנשים האלרגיים לאבקת צמחים או לנבגי צמחים ב־5% עד 15% מכלל האוכלוסיה. כדי לצמצם את התגובות האלרגיות

גרגר אבקה של אלת המסטיק

מסוג זה מציע החוקר, כאמור, לפרסם באמצעי התקשורת תחזיות פריחה, שיאפשרו לאנשים אלרגיים להימנע מחשיפת יתר בעונות הקריטיות. כן הוא מציע לאתר את גורמי האלרגיה העיקריים בישראל בין צמחי הבר, צמחי החקלאות וצמחי הנוי ולהימנע מטיפוח הצמחים האלימים ביותר מביניהם בסביבת מגורי אדם, כדי להקטין את הזיהום הסביבתי באלרגנים אלימים וכך לחסוך סבל מרבים מתושבי ישראל.

הרי־געש — או פגיעתם של כוכבי שביט

לאחרונה מתגבשת תיאוריה חדשה להסברת הכחדתם של הדינוזאורים ושל בעלי־חיים ימיים לפני כמה עשרות מיליוני שנים.

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

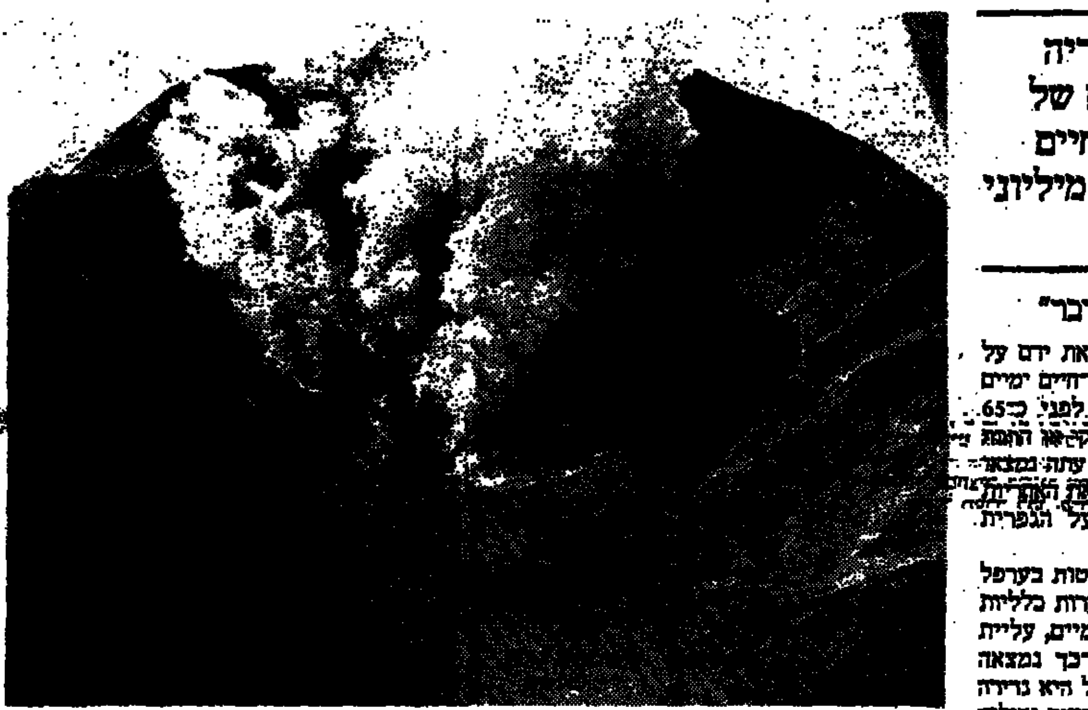

האם ענני הגפרית שהיתמרו מהרי־געש אחראיים לשואות האקולוגיות הקדומות?

רוב המדענים כבר הספיקו לסמוך את ידם על התיאוריה שהדינוזאורים, יחד עם בעלי־חיים ימיים מסוגים שונים, נכחדו מעל האדמה לפני כ־65 מיליון שנה עקב פגיעת מטאוריט ענקי או התנגשות [illegible] בכוכבי־שביט בכדור־הארץ: והנה דווקא עתה נמצאו מערערים על תיאוריה זו והם מטילים את האחריות להשמדה ההמונית על הרי־געש ועל הגפרית שפלטו מלועותיהם.

שנים רבות היו סיבות ההכחדה לוטות בערפל. המדענים לא יכלו אלא להעלות השערות כלליות ובלתי־מבוססות בדבר שינויים אקלימיים, עליית פני המים וכיוצא באלה. אבל אחר־כך נמצאה הישועה במתכת אירידיום, שבדרך־כלל היא נדירה בכדור־הארץ, אלא שהיא נתגלתה בריכוזים גדולים יחסית בשכבות גיאולוגיות מאותה תקופה קדומה. וכיוון שמתכת זו מצויה בשפע גם במטאוריטים, נולדה התיאוריה של ד"ר וולטר אלווארז מאוניברסיטת קליפורניה בברקלי, וזה עיקרה: „תוספות" האירידיום מקורן במטאוריט ענקי או בכוכב שביט שפגע בכוכבנו. בעקבות ההתנגשות זו התמרו ענני אבק ועשן, בדומה לאלה שצפויים במקרה של מלחמה גרעינית, הללו הסתירו את עין השמש וכך נתחוללו השינויים באקלים ובצמחיה שהביאו עימם את ההכחדה ההמונית.

בתחילה לא נמצאו מהלכים רבים לתיאוריה זו, עד שב־1984 איששוה שני מדענים מאוניברסיטת שיקאגו וגם הרחיבו אותה במקצת. על סמך גילוין של שכבות האירידיום טענו השניים, כי לא פגיעה יחידה של שביט היא מקור הרעה, כי אם ממטרי שביטים חוזרים ונשנים במחזוריות של כ־26 מיליון שנה. נותר רק למצוא את הסיבה הגורמת לנשירות המוניות כאלה של שביטים במרווחי זמן קבועים: אולי כוכב־שבת בלתי־ידוע, אולי כוכב־לכת בלתי־ידוע, או שמא זעזוע מחזורי בגלקסיה שלנו, שביל החלב.

גם תיאוריה זו התקבלה בעין יפה, אבל בשנה האחרונה רבו המפקפקים בנכונותה. קבוצת מדענים חישבה ומצאה, כי אין להסביר את ההכחדות בממטרים קבועים של כוכבי שביט, כי במקרה זה צריך היה לצפות לכמויות גדולות הרבה יותר של אירידיום מאלה שנתגלו בפועל. ייתכן אמנם, שהיה כוכב שביט בודד שהכחיד את הדינוזאורים, אבל קשה לשער שעניין לנו עם תופעה קבועה, מחזורית.

אבל אפילו תיאוריה „מרוככת" זו נתקלה בהתנגדות. אילו פגע כוכב השביט ביבשה, מן הדין שיותיר אחריו מכתש ענק — וכזה לא נמצא עד כה. אפשר אמנם שהשביט נחת בים. אבל אפילו הסבר זה נראה מפוקפק למדי. יש גם גיאולוגים שטוענים, כי הדינוזאורים נמצאו בכי רע עוד לפני־כן. הכחדתם לא באה במכת פתע, כי אם בהדרגה ונמשכה אולי 10,000 שנה. זאת ועוד: מדוע שרדו מאותה תקופה הרת גורל יונקים ונחשים, צפרדעים ורוב הצמחים?

על רקע זה התגבשה בעת האחרונה תיאוריה אחרת, המטילה את האשם בפעילות געשית. הרי געש, גורסת תיאוריה זו, פלטו במשך אלפי שנים כמויות גדולות של גפרית לתוך האטמוספירה וזו ירדה אחר־כך על כדור־הארץ בצורת גשם חומצי. גם נמצא האיזור שבו התרחשה, לפי ההשערה, התפרצות רבתי זו במועד המתאים: „מלכודות דקאן", שהן איזור גדול במערב הודו, בין הערים היידרבד ובומביי, המכוסה סלעי בזלת, כלומר סלעים שנוצרו עקב התמצקות של לבה מותכת. ד"ר וינסאן קורטיליו מן המכון לגיאופיסיקה בפריס קבע, שגילן של „מלכודות" אלה הוא 66 מיליון שנה והוא טוען, כי פליטת הלבה נמשכה במשך כחצי מיליון שנה. לעזרתו של ד"ר קורטיליו נחלץ גם ד"ר ריצ'ארד סטתרס ממכון גודארד של נאס"א למחקרי חלל, אשר התחקה אחר תוצאותיה של התפרצות לבה שאירעה בלאקי שבאיסלנד ב־1783: כמויות הגפרית של הר־געש זה, שהוא אמנם צנוע מאוד בהשוואה ל„מלכודות דקאן", פגעו ביבולים החקלאיים של איסלנד והביאו עימם חורף קר במיוחד. נמצאו מדענים נוספים שהביעו דעתם בזכות תיאוריה זו. הללו טענו, כי הכחדתם ההדרגתית והסלקטיבית של הדינוזאורים רומזת בכיוון של התפרצות, ולא של התנגשות.

זאת ועוד, טוענים חסידי התיאוריה החדשה. לא יהיה זה נכון להתמקד בדינוזאורים דווקא. בעלי־חיים גדולים אלה היו מועטים ממילא ולכן לא היה דרוש הרבה כדי שייכחדו כליל. התמורה הדרמאטית האמיתית היא היעלמותם של יצורים ימיים רבים. חסידי התיאוריה הגעשית סוברים כי הפלנקטונים, למשל, הוכחדו בעקבות התחמצנות האוקיינוסים שבאה עם פליטת ענני הגפרית מהרי־הגעש: כאשר החומציות במים עולה מעל לרמה מסוימת, נוצר מחסור בפחמת סידן (גיר), החיונית ליצורים זעירים אלה כדי לבנות את קונכיותיהם. ודאי לא מקרה הוא, מוסיפים מדענים אלה, שההכחדה היתה מועטת ביותר בסוג מסוים של זואו־פלנקטונים — פלנקטונים מעולם החי — שקונכיותיהם אינן מורכבות מפחמת סידן.

ועוד גורסים ה„וולקנולוגים": ייתכן שההכחדה של רוב הפלנקטונים ושל יצורים ימיים אחרים באה גם בעקבות ירידת הטמפרטורה של המים, עקב ענני הגפרית שהסתירו את השמש.

נותרה, כמובן, בעיית המחזוריות של הכחדות המוניות מדי 26 מיליון שנה בקירוב. [illegible] בשכבות העליונות של כדור־הארץ, הנשארות קבועות במקומן גם כאשר קרום כדור־הארץ נע מעליהן, הן נוצרות כנראה עמוק בגלימה הנמצאת מתחת לקרום. ייתכן שבאחד הימים יוכלו הגיאולוגים להוכיח, שהנקודות החמות האלה מגיעות להתחממות־יתר אחת ל־26 מיליון שנה.

אולם חסידי תיאוריית ההתנגשות אינם ממהרים להיכנע. הם מוכנים להודות, שהתפרצויות של הרי־געש והגשם החומצי יש בהן לכאורה הסבר מניח את הדעת להכחדתם של בעלי־חיים מסוימים, אך לא לגרגרי הקוורץ הדחוסים המצויים יחד עם שכבות האירידיום, מה גם שמלכודות דקאן אינן משופעות במיוחד בגרגרים כאלה. מדענים ממחלקת הסקר הגיאולוגי של ארה"ב בדנוור שבקולוראדו טוענים, כי קשה להניח שגרגרי הקוורץ האלה מקורם בהרי־געש, מהיותם גדולים מדי, פזורים מדי וערוכים באופן סדירותי במעט. תפרוסת כזאת רומזת יותר להתנגשות מאשר להתפרצות געשית, אומרים גיאולוגים אלה.

תיאוריית ההתנגשות עדיין לא מתה, איפוא, אך היא גם לא הוכחה בצורה חד־משמעית, ממש כשם שגם התיאוריה הגעשית זקוקה עדיין לראיות נוספות. פילוסופים מסוימים בעת החדשה גורסים, כי השקפותיהם של מדענים מעוצבות לא מעט בהשפעת סביבתם החברתית. אם כך הדבר, ייתכן שהדוגלים בחיסול הנשק הגרעיני תומכים בתיאוריית ההתפרצות, בעוד האקולוגים, המרבים להתריע על זיהום האוויר, מבקשים את ההסבר להכחדת הדינוזאורים בגשם החומצי.

חרקים קדומים במצבורי פחם

מחלקת החרקים היא, כידוע, המסועפת ביותר בעולם החי: היא מונה הרבה מאות אלפים, ואולי יותר ממיליון, של מינים שונים. אבל מחלקה זו היא מן הפחות מוכרות מבחינת התפתחותה, ולו משום שכמעט לא נתגלו עד כה מאובנים של חרקים קדומים. עד לאחרונה היה כל הידע בתחום זה מבוסס בעיקרו על ממצא דל למדי, של 20 מאובני חרקים שנתגלו לפני זמן רב באיזור הפחם של מורביה שבצ'כוסלובקיה.

בשנים האחרונות [illegible] לחקר החרקים הקדומים, הודות לכריית פחם באגן הרוהר שבמערב־גרמניה. נתגלו שם כ־50 מאובנים של חרקים מעידן הקרבון התחתון, לפני כ־325 מיליון שנה, וכן מעידן הקרבון העליון. רוב המימצאים היו כנפיים וחלקי גוף קטנים, אך פה ושם גם חרקים שלמים כמעט.

חלק ממאובני החרקים נתגלו בסלעים בעלי גרגרים דקים. באיזור שהיה מכוסה בעבר מי חוף רדודים, יחד עם שרידים של צמחים או שרידים של בעלי־חיים ימיים. מכאן מסיקים החוקרים, שהחרקים נסחפו מבתי הגידול שלהם אל הים אם על־ידי נהרות שעלו על גדותיהם ואם על־ידי סערות. התיאוריה השניה נראית סבירה יותר, הן משום שהמאובנים שנתגלו היו משומרים היטב יחסית, והן משום שבאיזור לא נמצאו עדויות של ממש למשקעים של נהרות.

חוקרי המאובנים מסווגים את החרקים הקדומים האלה לשלושה סוגים עיקריים. הסוג הראשון כולל זבובים בעלי כנפיים משונצות, שהיה להם גם זוג נוסף של כנפיים, אבל מנוונות. הם יכלו להניע את כנפיהם העיקריות רק מעלה ומטה ולא לקפלן אחורה, והמומחים משווים אותם למסוסים דו־כנפיים ישנים. מכאן שיכולת הטיסה שלהם היתה מוגבלת למדי והדעת נותנת, שעיקר תנועתם היתה בצורת ריחוף, ולא טיסה ממש. מוטת הכנפיים של חלק מחרקים אלה הגיעה ל־16 ס"מ. [illegible] אחד של חרק ענקי מתקופה מאוחרת יותר, שמוטת הכנפיים שלו הגיעה ל־65 ס"מ. נראה כי חרקים אלה ניזונו ממציצת מוהל מצמחים.

הקבוצה השניה כוללת, בין השאר, שפיריות, עם פיות דמויי צבתות, כדוגמת השפיריות של ימינו — דבר הבא ללמדנו שהשפיריות היו חרקים טורפים כבר בשלב מוקדם זה של האבולוציה. נראה שטרפם העיקרי היה זבובים מן הקבוצה הראשונה שהוזכרה לעיל. חלק מן השפיריות היו ענקיות, עם מוטת כנפיים עד 32 ס"מ, כלומר, יותר ממה שאפשר למצוא היום באיזה חרק שהוא.

הקבוצה השלישית כוללת מאובנים של חרקים שהיו, כנראה, אבות־אבותיהם של פשפשים, ציקדות, חרגולים וחרקים דומים בני זמננו.

בכלל אפשר לומר, שהממצאים החדשים מאגן הרוהר מלמדים על התפלגות של החרקים למשפחותיהם ולסוגיהם השונים כבר בשלב מוקדם מאוד של האבולוציה.

מיתקן אזהרה נגד מות עריסה

לאחר הצמצום הדראסטי של תמותת התינוקות במדינות המפותחות עקב מחלות זיהומיות ואחרות נותר בהן, כגורם הראשון במעלה של תמותת תינוקות בגיל שבועיים עד שנה, מה שקרוי „מות עריסה": התינוק הולך לישון כשהוא לכאורה בריא לחלוטין, ותוך כדי שנתו הוא מפסיק לנשום ונפטר. אין זו תופעה שכיחה במיוחד, כדי שניים עד שלושה מקרים לכל אלף תינוקות בגיל זה. עד כה לא נמצא לה הסבר וגם אין יודעים כיצד למנוע אותה.

הנס קורנהובר, נוירולוג באוניברסיטת אולם במערב־גרמניה, ועוזרו קארל רנר פיתחו לאחרונה מיתקן הבא להעיר את התינוק שחדל לנשום ואת הוריו. מיתקן זה מכיל סוללה חשמלית ולולאה פלסטית קטנה שמניחים על בטן התינוק, מתחת לחיתול. הלולאה מכילה חוט חשמל מלופף, המשמש כסליל לחשמל מוקרה. נשימת התינוק מרימה ומורידה בהזוריות את הסליל, משנה את צורתו — ועקב כך גם משתנה עוצמת הזרם החשמלי הנוצר בו. כל עוד הנשימה תקינה, שינויי העוצמה של הזרם החשמלי המושרה בסליל הם מחזוריים. ואולם ברגע שהתינוק חדל לנשום, נעשית עוצמת הזרם בסליל קבועה. במקרה זה מופעל אוטומטית ויברטור חשמלי, ששמים אותו באחד הגרביים של התינוק. תנודות הויברטור מעירות את התינוק משנתו ויש סיכוי שהוא יחזור לנשום. הויברטור גם משמיע, ליתר בטחון, קול אזעקה שתפקידו להעיר את ההורים.

מיתקנים דומים משווקים בארה"ב כבר זה מספר שנים, אלא שרובם פועלים רק כאשר הם מחוברים לרשת הכללית ואז קיימת הסכנה שלא יפעלו במקרה של הפסקת חשמל. זאת ועוד: המיתקנים האמריקאיים עוקבים אחר נשימת התינוק בצורה לא־מהימנה במיוחד, למשל על־פי תנועת המזרן של התינוק.

לפי אומדן הממציאים הגרמנים יעלה המיתקן החדש כ־800 דולר, אם ייוצר בייצור המוני.

חסידי „מלחמת הכוכבים" ששים על מצבור גדול של מתכת נדירה

כאשר ב־1871 בנה מנדלייב את המערכת המחזורית של היסודות הכימיים, לפי משקלם האטומי ותכונותיהם הפיסיקליות והכימיות, נאלץ להותיר מראש קיומם של מספר יסודות שטרם נתגלו באותה עת, כדי שמערכת זו תהיה ערוכה כהלכה. במרוצת השנים נתגלו היסודות המשוערים האלה ונתמלאו ה„חורים" שהשאיר מנדלייב; היתה בכך ההוכחה הניצחת לגדולתו של הכימאי הרוסי.

שלושה יסודות כאלה, כולם מתכות, נתגלו שנים ספורות לאחר פירסום הצעתו המהפכנית של מנדלייב. אלה הם היסודות הקרויים על שם הארץ (או האיזור) של מגליהם: ב־1875 הגליום (ע"ש גליה, שמה של צרפת בפי הרומאים); ב־1879 הסקנדיום (ע"ש סקנדינביה); וב־1886 הגרמניום. הגליום והגרמניום הם יסודות סמוכים (מס' 31 ו־32 במערכת המחזורית), ואילו הסקנדיום הוא בעל משקל אטומי קטן יותר; מספרו האטומי הוא 21. שלושת היסודות האלה נדירים מאוד, דבר המסביר את גילויים המאוחר יחסית. תפוצת הסקנדיום והגרמניום בקרום כדור־הארץ היא 7 חלקי מיליון, והגליום נדיר עוד יותר. הסקנדיום מופק בכמויות זעירות כתוצר לוואי בשעת זיקוק אורניום. צריכת היסוד הזה ב־1985 בעולם כולו היתה פחות מ־100 ק"ג. בעיקר השתמשו בו לייצור נורות בעלות עוצמת אור גדולה מאוד (של זרקורים, למשל) ועוקבים רדיואקטיביים לגילוי מצבורי נפט.

והנה לאחרונה נתגלה מצבור של סקנדיום במחוז פינמרק שבצפון נורווגיה תוך חיפושים אחרי עפרות אורניום. משקלו כחמש טונות, ואין זה הרבה לגבי מתכת „רגילה", אבל זוהי כמות אדירה לגבי מתכת נדירה כמו סקנדיום. ערכו הכספי של מצבור זה נאמד ב־800 מיליון דולר, או 160 דולר לגרם — כמחירו של זהב, בקירוב. אגב, גיאולוגים נורווגים משערים, כי גם ברה"מ גילתה לאחרונה מצבורים גדולים של סקנדיום בחצי־האי קולה, הסמוך למחוז פינמרק, אלא שהסובייטים לא פרסמו על כך דבר.

גילוי זה בא בדיוק בעיתו. לפני כארבע שנים זיהה צוות סובייטי־גרמני משותף תרכובת המכילה סקנדיום, שנחשבת כמתאימה לייצור לייזרים רבי עוצמה. המשך המחקרים בחומר זה הכפיל ושילש את הביקוש למתכת נדירה זו בארה"ב, שעד כה הסתפקה באספקה של 15 ק"ג לשנה. ויליאם קרופקה, מנהל המחקר בלייזרים של המצב המוצק במעבדה הלאומית לורנס־ליברמור בקליפורניה, אומר כי מינרלים המכילים סקנדיום יחד עם גדוליניום וגליום — אף הם יסודות כימיים נדירים — מפיקים לייזר בעוצמה גדולה פי כמה וכמה מזו של לייזרים מקובלים המבוססים על מינרלים של איטריום ואלומיניום. ואמנם הללו לייצר לייזרים מסוג זה לצורך המחקרים בהפקת אנרגיית ההיתוך הגרעיני, בזכות יכולתם להפיק דחפים קצרים וחזקים מאוד של חום להזנסת כדוריות זעירות של דויטריום וטריטיום, שבהתמזגותם משחררים אנרגיות אדירות.

לייזרים רבי עוצמה דרושים, כידוע, גם ב„מלחמת הכוכבים", והרי סיבה נוספת, ואולי עיקרית, לאמריקאים ללטוש את עיניהם אל המצבור הגדול של סקנדיום שנתגלה עתה בפינמרק. יצוין בקשר לכך, שממשלת נורווגיה מסתייגת מוחלטת מ„יוזמת ההגנה האסטרטגית" של הנשיא רייגן.

סכנה לתפקוד המיני עקב אלכוהול נשקפת גם לנשים

מאת ד"ר אריאל אוקסהורן

במחזה „מקבת" קובל שוער שיכור, כי האלכוהול „מגביר את התשוקה אך נוטל את הכושר". ואמנם הנזק שגורמים משקאות חריפים לכוח הגברא ולייצור הזרע בגבר ידוע זה מאות שנים, ולא פעם משפחות נהרסות בגלל התמכרותו של הבעל־האב לטיפה המרה. הפגיעה בכוח הגברא נגרמת הן מהרעלת מערכת העצבים על־ידי הכוהל והן בגלל עליית הרמה של ההורמון הנשי אסטרוגן אצל רוב הגברים השתיינים. כ־70% עד 80% מן האלכוהוליסטים סובלים מניוון אשכים, מאובדן מלא או חלקי של התשוקה המינית ובעיקר מזקפה לקויה או מהיעדר גמור של זקפה. במקביל נצפתה בגברים השתיינים ירידה ניכרת בתנועתיות של תאי הזרע, באיכותם ובריבוי ריר דביק (שמקורו בגירוי בלוטת הערמונית על־ידי הכוהל), שאף הוא פוגם בפוריון, מאחר שהוא חוסם את תנועת תאי הזרע.

והנה לאחרונה נמצא, שגם חיי המין של נשים נפגעים על־ידי השפעתו של האלכוהול, כפי שדיווחו ד"ר חמיד האדי ועוזריו מבית־הספר לרפואה בג'ורג'ה, ארה"ב, בכתב־העת „סקר על מיילדות וגינקולוגיה". החוקרים מצאו בניסויים בבעלי־חיים, שהכוהל מצמצם את זרימת הדם בדפנות הנרתיק (נרתיק) ובכך הוא פוגע ביכולת הנרתיק להגיב למגע מיני, מפני שהריר המאפשר את חדירת אבר המין של הגבר מיוצר על־ידי בלוטות שתפקודן תלוי באספקת דם סדירה ושופעת. יתר־על־כן: חולדות שלמזונן הוסיפו אלכוהול במשך שבוע בלבד סבלו מניוון גמור של השחלות, ההצטרבות הרחם. גם כאשר החוקרים נתנו לחולדות רק מנה חד־פעמית, אך גדושה, של אלכוהול בסמוך למועד ההזדווגות, הרי אצל חלק מן החולדות שהתעברו נסתם העובר ברחם — תהליך המקביל להפלה אצל בני־אדם.

מידע חדש זה והפרסום במקביל (ממקורות אחרים) על קשר אפשרי בין צריכת משקאות חריפים ובין סרטן השד מלמדים, כנראה, שמשקאות חריפים מזיקים באותה מידה לבני שני המינים, אפילו במנות קטנות הנלגמות לעת מצוא במסיבות חברתיות. נזכיר גם שקיימת עליה מתמדת במספר הנשים השמות עיניהן בכוס, על רקע קידומן החברתי והמקצועי.

זקנים בריאים אינם שוכחים

רווחת הדעה כי ככל שאדם מזדקן, כן נפגם כושר הזכירה שלו, לפחות לגבי מאורעות שאירעו באחרונה, מה שקרוי הזכרון הקצר. דעה זו נכונה בוודאי לגבי חלק מן הקשישים, ולא רק לגבי אלה הלוקים במחלת אלצהיימר, אלא גם לגבי מי שסובל, למשל, מיתר לחץ־דם. אבל כאשר הזקן הוא בריא, נשמרים בעינם לפחות היבטים מסוימים של זכרונו.

זוהי המסקנה של אליזבת קוס ועמיתיה מן המכון הלאומי לזקנה של ארה"ב. כארנבות ניסוי שימשו להם 60 גברים בגיל 20 עד 85 — כולם במצב בריאות מצוין, לאחר ניפוי כל הגברים שסבלו ממחלה זו או אחרת (בגברים בגיל 60 ויותר הגיע שיעור הניפוי ל־60% עד 80%), משכילים ופעלתנים. תוצאות המחקר משקפות, איפוא, לא יכולת ממוצעת, אלא את הגבול העליון של כושר זכירה.

החוקרים בדקו שני סוגים של כישורים שכליים, שעל־פי מחקרים קודמים נפגמים עקב ההזדקנות: הכושר המילולי והכושר החזותי־מרחבי. לבדיקת הכושר המילולי נתבקשו הנבדקים, למשל, לזכור סורה של מלים שהושמעו באוזניהם או למסור תמצית של סיפור. קוס ועמיתיה מצאו, כי בבחן זה לא נפלו הזקנים במאומה מן הצעירים. לא כן בבדיקת הכושר החזותי־מרחבי. למשל, כאשר הראו לנבדקים תמונה מסובכת ואחר־כך הם התבקשו לצייר אותה על־פי הזכרון, היו הישגיהם של הצעירים טובים בהרבה מאלה של הזקנים.

נמצא איפוא, שהפגיעה היא רק בהיבטים מסוימים של הזכרון. החוקרים נוטים לדעה, כי הפגיעה בכושר לזכור תמונות ולשחזרן נובע מירידה ביכולת הריכוז ומהאטת עיבוד המידע החזותי במוח, בזכירת מלים או משפטים, לעומת זאת, אין צורך בתהליך זה של עיבוד, וגם הצורך להתרכז קטן יותר. כן ייתכן שהמשימות החזותיות־מרחביות מצריכות גם מוטיבציה גבוהה יותר, שאף היא פוחתת עם הגיל.

לסיכום, סבורים החוקרים, שכאשר זכרונו של אדם זקן נפגם בצורה חמורה, אין זאת בגלל עצם היותו זקן רגיל, אלא בגין מחלה כלשהי.

هكذا من الاصل

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

הטרגי־קומדיה של כרמן

התרחשות הטראגית של „כרמן" תעבור מחר מירושלים אל „מולדת הטראגדיות" יוון, שם ימשיך דון חוזה, לפי הוראותיו של פיטר ברוק, לקטול שתי נפשות נוספות (זוניגה וגארסיה), מלבד כרמן, הנרצחת על־ידו כנודע באופרה המקורית של ביזה. תוספת זאת, במספר הקרבנות, איננה השינוי היחיד המביך ביותר בליברית של מיילאק והלוי (לפי מרימה), שהרשו לעצמם פיטר ברוק וז'אן קלוד קארייר, בגירסה המרוכזת והקודרת, מבית־היוצר של המרכז הבין־לאומי ליצירות תיאטרון (צרפת).

אמת ונכון – „הטרגדיה של כרמן" היא תיאטרון במלוא מובן המילה. יצאתי מההצגה מלא רשמים עזים מהביצוע המקורי והמעניין, מעיצוב הבמה, מהמשחק המשכנע ואפילו משירתם של כמה מהמשתתפים.

יש להניח שקוראים רבים לא השיגו כרטיסים ולא היו בין „ברי המזל" שקיבלו מקום בתיאטרון. אם הם נמנים על מעריצי ואוהבי המוסיקה של ביזה – תנוח דעתם. אין סיבה להתאכזב. הטורפדו ששיגרו ברוק וחבריו, לעבר האופרה של ביזה, גרם לנזקים (חלקיים ומביים) במוסיקה שנשמעה מרוסקת ומעוותת, בעיבוד „הקאמרי" של מריוס קונסטאן. חובבי מוסיקה רבים לא היו מאושרים להאזין לצלילי ביזה לאחר הפגיעה הקטלנית. אבל אין חשש לגורל האופרה המקורית – היא תמשיך להפליג בביטחה במרחבי הזמנים, בכל קצות תבל, גם בעתיד.

אני מעז לגלות ברבים, שאיני מצטרף לשירת ההלליה לגירסה של ברוק וידידיו. לא הייתי אחד מאלה שיצאו מההצגה נפעמים, המומים ומחושמלים. נהיר לי שבהבהרה זו אני שם נפשי בכפי ומקים עלי את הנלהבים שיצביעו עלי כעל אחד מאותם חובבי־מוסיקה חסרי תקנה, אטומים ושמרנים, שאינם פתוחים לחידושים.

יצאתי מאוכזב ממה שעוללו למוסיקה של ביזה, ב„רם קר" וללא הצדקה מספקת. אני אוהב ומעריץ מרי, את האופרה הנפלאה של ביזה, כדי שאגיד אמן ל„טרגדיה של כרמן".

במרכז ליצירות תיאטרון הגשימו, במידה מסוימת, את משאלתם של מבקרים וחלק מהקהל, לאחר הבכורה הפושרת של „כרמן" (במארס 1875). כלומר – להוציא את הילדים, הפועלות בבית־החרושת לסיגריות, הצוענים, החיילים ומבריחי המכס, בקיצור את כל אותן המקהלות הצבעוניות המקוריות שהיו משום חידוש, על במת האופרה, באותם ימים. דרישות שדיכדכו את ביזה ותרמו לא מעט לכישלון של „כרמן" בפאריס, שבועות מספר לפני מותו של המלחין. במיוחד מטרידים אותי אישית הקולות הצורמים, של מומחים למיניהם, המרמזים כאילו עבר הקלח על האופרה של ביזה. כאילו די, כביכול, בקטעים הגבוהים השיאיים ששובצו בגירסה של ברוק. קולות אלה עלולים להטעות מאחר ו„הטרגדיה של כרמן" איננה „כרמן" של ביזה ואף לא תחליף לה. יצירתו של ברוק היא, למעשה, מעין אופרה חדשה, המבוססת על המוסיקה של ביזה, שעובדה והותאמה מחדש. גם הליברית, כאמור, עובדה מחדש – עם תוספות, קיצורים ושינויים משמעותיים. לפיכך אין מקום בכלל להשוואה בין ההפקה של ברוק לבין „כרמן" של ביזה. ברוק עצמו הסביר שאין הוא רואה בגירסה התיאטרונית שלו פרשנות חדשה, לאופרה של ביזה, אלא משהו חדש לחלוטין. אכן, הוא שיווה ליצירתו תוכן של תיאטרון חי ומרתק.

אבל גם „כרמן" של ביזה מסוגלת להיות מרתקת ושופעת חיים. מעידות על־כך הפקות חדשות הצגות מדי עונה. ביזה אינו זקוק לשיפוצים ולתיקונים. יש כאלה הטוענים שהמוסיקה שלו נוטה לראוותנות, ארוכה, עם נופך מוגזם של פולקלוריות וציוריות.

קשה להסכים לטענה זו. ראייה לכך הסרט המקסים, של הבימאי פראנקו רוסי, שהתמודד בהצלחה יתרה עם הנוסח המקורי ויצר סרט־אופראי משכנע, ריאליסטי ויפה להפליא. בלי קיטש. סרט שאינו מרגיז או מביך. כמה קטעים מלהיבים ואהובים, מהיפים שחיבר ביזה (כמו הפרלוד למערכה הרביעית, נגינת־ביניים לפני הקורידה) נמחקו כליל אצל ברוק.

לסיכום – לא די בצרות ובאכזבות שהיו מנת חלקו של ביזה בחייו והנה 112 שנה לאחר מותו ממשיכים להתנכל לו. האופרה הפופולארית שלו, בגירסתה השלמה והמקורית, תאריך ימים גם לאחר שהטרג־קומדיה של ברוק תיעלם ותישכח.

ישראל דליות

„מרתון בטהובן" בסיום הפסטיבל

הערב יגיע פסטיבל ישראל לסיומו ב„מרתון בטהובן", שייערך באולם הנרי קראון, החל מהשעה 19.00. התכנית, שתימשך כארבע שעות, תכלול כמה מיצירות בטהובן להרכב קאמרי ולתזמורת סימפונית. בחלק א' – סונטה לצ'לו ולפסנתר, השמיניה לכלי נשיפה. בחלק ב' – שתי אריות קונצרטיות לסופראן ולתזמורת, הקונצ'רטו החמישי לפסנתר „הקיסר", הפתיחה „קוריולאן" והסימפוניה השביעית.

בין המבצעים: הסולנים – הזמרת אדה מזור, הפסנתרן ג'רום לבנסל והצ'לן דייוויד גרינגאס עם הסינפונייטה הישראלית בניצוח מנדי רודן. הקונצרט נערך במסגרת הסדרה „חוויית בטהובן" של הסינפונייטה והוא ישודר במלואו בשידור ישיר ב„קול המוסיקה".

מפגש של חוקרי ספרות וקולנוע – ביום עיון שייערך היום באוניברסיטת ת"א

הקולנוע הישראלי נטה בתקופה האחרונה להיסמך על השראה מהספרות המקומית. מחקר הספרות כאן מפותח לאין ערוך ממחקר הקולנוע ועל כן יש במפגש חוקרים משני התחומים משום הנחת אבן פינה בפיתוח תשתית מחקרית רחבה של הקולנוע הישראלי. מחקר כזה הוא בסיס חיוני להתפתחות עשייה קולנועית משמעותית רציפה וגם כלי לבחינת התנודות הערכיות בחברה ובתרבות.

האוניברסיטה הפתוחה, בשיתוף החוג לקולנוע וטלוויזיה באוניברסיטת תל אביב מציעים היום, משעות הבוקר, יום עיון מרתוני תחת הכותרת „דמות האחר – סטריאוטיפים ושבירתם בספרות ובקולנוע". ארבעה מושבים משובצי נכבדים, יזונו באספקטים שונים של הכותרת הזו. מהרו נא לבניין „מכסיקו" שבקמפוס התל אביבי למושב הפתיחה בראשו עומד ד"ר ג'אד נאמן, שיפתח (ב־9:45) דיון בהשתתפות שלוש גברות מרתקות: ד"ר מיכל פרידמן (שתדבר על האשה בקולנוע הישראלי, תחת הכותרת „דיוקנה של נעלמת"), ד"ר לילי רתוק (על האשה בסיפורת הישראלית) וענת זנגר (על התפתחות היסוד הנשי בקולנוע הישראלי). לאחר הפסקה קצרה ידונו מיכל פרידמן (יו"ר), ד"ר המוטל בר יוסף („הנשים ומה שמאחוריהן ב'שלושה ימים וילד' – הסיפור והסרט"), וד"ר נורית גרץ („שתי נשים – 'מיכאל שלי' ו'עתליה' – הספרים והסרטים").

הדיונים יימשכו גם לאחר הפסקת הצהריים. הפעם תהיה נורית גרץ יו"ר דיון מבטיח בהשתתפות ג'אד נאמן („דרגה אפס בקולנוע"), ד"ר אלה שוחט („'סאלח שבתי' ו'פורטונה': אידיאולוגיה של מזרח ומערב"), פרופ' הלל וייס („שבירת הסטריאוטיפ הספרדי ב'מלכר' וב'קופסה שחורה'") ונתמן אינגבר (על „תבניות נרטיביות בסרט הישראלי הפופולרי"). בראש הדיון האחרון (15:45), יעמוד מיודענו ד"ר יגאל משיח ובו ידונו פרופ' מנחם פרי („הערבי כמטאפורה בספרות העברית בשנים האחרונות"), ד"ר נסים קלדרון („האחר בקולנוע של יצחק 'צפל' ישורון") וד"ר עדי אופיר („בניית זהות עצמית והרחקתו של האחר"). הארוע כולו יסתיים בהקרנתו (מתוכנן ל־17:15) של „חיוך הגדי", סרטו של שמעון דותן על פי ספרו של דויד גרוסמן.

אמיר רותם

הערב – טקס הענקת פרס מוגרבי

כמדי שנה יסתופפו הערב היוצרים הנרגשים, בני משפחותיהם, אנשי המקצוע ויותר מזה סקרנים שוחרי חידושים, לטקס חלוקת פרסים לסרטים המצטיינים שהופקו השנה בחוג לקולנוע שבאוניברסיטת תל אביב. הפרס המרכזי נושא את שמו של גבי מוגרבי ז"ל והוא מוענק מטעם ההתאחדות ענף הקולנוע בישראל. הפרס, בסך 2000 דולר, יוענק לסרט המצטיין. פרסים כספיים יחולקו גם לסרטים שבמקום השני והשלישי, וכן לבמאי, לצלם, לעורך, למוסיקאי, לתסריטאי ולשחקנים המצטיינים. הפרסים הנוספים מוענקים מטעם משפחת מוגרבי וקרן התרבות אמריקה־ישראל.

תשעה סרטים הגישו מועמדותם השנה. ועדה (לילי תנוך, מוטי קירשנבאום, יצחק שאולי ודליה שפירא) בראשותו של נתמן אינגבר, מבקר ומורה בחוג, בחנה את הסרטים, שהוקרנו פומבית בשבוע שעבר, ואבחנותיה יקבלו פומבי רק הערב, ממש כמו בטקסי הפרסים הגדולים שבארצות הים. שלא כמו בשנה שעברה, אין השנה מועמד ודאי ורוב היבול שווה ברמתו. הקהל הרב, שהתייצב להקרנה המוקדמת, התחלק, על כן, למחנות אוהדים להוטים. יש בין הסרטים גם כמה נסיונות אמיצים ליצור קולנוע מעניין ופתוח קונבנציונאלי. אם נותרו כרטיסים, מומלץ לבקר הערב במוזיאון תל אביב (20:30) ולהציץ בבחירת העתודה.

א.ר.

יורי אהרונוביץ' ביטל הופעותיו עם תזמורת ירושלים

המנצח יורי אהרונוביץ' נאלץ לבטל מחמת מחלה את הופעותיו, בשבוע שעבר, כמנצח אורח עם התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור. אהרונוביץ' חש ברע לאחר חזרה עם התזמורת, באולם הנרי קראון ולפי עצת הרופאים ביטל את שני הקונצרטים שנועדו לו. נגני התזמורת סיפרו שבמהלך החזרה הופיע באולם עו"ד יחזקאל בייניש ומבלי לבקש רשות מהמנצח מסר לתזמורת פרטים על השינויים במעמדה בעתיד ועל הזמנתו של המנצח לורנס פוסטר, ממונטה־קרלו, לשמש כיועץ־מוסיקלי זמני לתזמורת. עו"ד בייניש שימש כיו"ר הוועדה המיוחדת שנתבקשה על־ידי רשות השידור להסיק מסקנות ולהמליץ המלצות לגבי עתיד התזמורת.

אהרונוביץ' כיהן בעשר השנים האחרונות כמנהל המוסיקלי של התזמורת העירונית בקלן והיה בתקופה של שבע שנים, עד לעונה הנוכחית מנצח ראשי ומנהל מוסיקלי של הפילהרמונית בשטוקהולם. הוא אחד המנצחים המבוקשים כיום על־ידי תזמורות סימפוניות מובחרות, באירופה, ובארה"ב. בשנים האחרונות ניצח אהרונוביץ' על התזמורת הסימפונית ירושלים בהתנדבות, ללא שכר – לפי בקשתו.

שני הקונצרטים שנדחו יתקיימו השבוע בניצוחו של דייוויד רוברטסון עם הסולן, הכנר הצעיר, גיל שחם (16) שינגן את הקונצ'רטו השני בסול מינור מאת פרוקופייב. שחם ביצע את הקונצ'רטו הזה לפני שבועיים, ב„רויאל פסטיבל הול" בלונדון, בניצוח אהרונוביץ'.

עוד בתכנית – הפתיחה „מאסקאראדה" מאת נילסן וה„שחרזאדה" מאת רימסקי קורסקוב.

ישראל דליות

ב„מפגשים", סידרת קונצרטים של אמנים מהתנועה הקיבוצית ואמנים אורחים תתקיים הערב בגלרית הקיבוץ ביפו העתיקה תכנית עם המלחינה ציונה לירון מקיבוץ שפיים. ישתתפו: הגר שקד (זמרה), עדי וחיים אסנר (נגינה). הקונצרט מאורגן מטעם ארגון המלחינים של ברית התנועה הקיבוצית והמדור למוסיקה בקיבוץ הארצי התק"ם. הכניסה ללא תשלום.

תקליט רוק
הנסיך הגדול

"Sign 'O' The Times", פרינס. הפקה, עיבוד, כתיבה וביצוע: פרינס. 1-925577 BAN 2. תוצרת „החברה הכללית למוסיקה", ישראל

בשבוע שעבר היה באיטליה (בתמונה משמאל, בפתיחת סדרת קונצרטים במילאנו). אל מדשאות הפארק שלנו יגיע, מן הסתם, רק בערוב ימיו. הנסיך הקטן ממיניאפוליס, הוא שפוקד היום על שמש הרוקדים מתי לזרוח, הוא שמצייר את הציורים שאנחנו צריכים לפענח. אם נקפיד לבחון את תשע שנות הקאריירה המתועדת שלו, נמצא שמהרגע הראשון ידע להשכיב את חברות התקליטים על גבן. אילו היו נשות הסנטורים מתאגדות כבר ב־1978, היו יכולות לדרג את הטקסט של „רך ורטוב", מתוך תקליטו הראשון, גבוה ברשימת מטרות החזית לשמירת תום הנוער האמריקאי. אחר כך כבר ניגש, מעשה יום יום, לטפל ביחסים רב מיניים, פנים משפחתיים, פעילות שלא כדרך הטבע ושאר ירקות. אך פרינס אינו תשמיש מיטה. הוא חבר של מיילס דייוויס. והוא גם גאון – וזה כבר קונצנזוס עולמי. „כל ההודיה והתהילה לאלוהים" הוא חותם במעטפת הפנימית, אך על מכתבו למיילס דייוויס חתם, כזכור, במילה אחת: „אלוהים". השאלה היא למי בדיוק התכוון?

16 קטעים פזורו על גבי שתי דיסקיות ויניל, שהן תוצרתו האחרונה. גשו לחנות התקליטים הסמוכה ושימו נא לב להוראות השימוש: טלו את הדיסקית הראשונה, עליה שני הצדדים הפותחים, פיתחו את החלון האחורי ושלחוה אל הרחוב המהביל. את הדיסקית השניה יש להניח על הפטיפון, לעטוף את הנורה המשתלשלת מהתקרה בצלופן אדום ולהשיל את הבגדים. לסובב את מתג העוצמה מעט מעבר לסף הסבל המיידי ולהתמכר.

„לו הייתי החברה שלך, האם היית זוכרת לספר לי את כל הדברים ששכחת לספר לי כשהייתי הגבר שלך?..לו הייתי החברה שלך האם היית מאפשרת לי להלביש אותך" („לו הייתי החברה שלך") הוא פוער את עיני השקד ונאנק. תזמורת חתונות פורצת ב„מארש החתונה". „מהי מערכת היחסים המורה הזו בה אנו ממשיכים/ בייבי, אני פשוט לא יכול לעמוד בזה כשאת מאושרת/ יותר מזה אני שונא לראות אותך עצובה" („יחסים כחולים"). הוא שר כשהוא מלטף את ראשך בימינו והמגלב בשמאלו. נגיעות הגיטרה מזהירות, הקצב הברור כל כך מרעיד לך את מרכז העצבים. פרינס עולה משיפולי הבטן אל הצלב. „יום שחור, ליל סערה/ אין אהבה, אין תקווה באופק/ אל תבכה, הוא קרב/ אל תמות מבלי לדעת את הצלב." הגיטרה הנעימה מתחלפת בסערה חשמלית שוצפת „בקרוב, את כל צרותינו/ ייטול הצלב." מן הסתם אותו צלב המשתלשל מצוארו של הנסיך, בצילום המעטפת הפנימית.

שינה איסטון, שילה אי. וקאמיל האניגמטי־ת (בקול המוכר באופן חד משמעי את נסיכנו) זוכים לרגעים שלהם, וגם 6000 פאריסאים נלהבים, בקטע שהוקלט בהופעה חיה („זה עומד להיות לילה יפייפה"). אבל האמת על מי שבליבנו, כמונה ברצועת הסיום („מעריץ"): „אתן לכם את ליבי/ אתן לכם את נפשי/ אתן לכם את גופי/ אתן לכם את שעותי/ כל זמן שאני איתכם/ אתם איתי." דברי אלהים חיים.

אמיר רותם

70 לגילספי בעוד מיילס דייוויס מזרה האימה עושה אצלנו, חגג בניו יורק ידידו הקרוב, חצוצרן הג'אז דיזי גילספי את יום הולדתו ה־70 בתאריך הנודע – החמישה ביוני. גילספי, אחד ממוסיקאי הג'אז האהודים בכל הזמנים, מקבל את פני עוגת היומולדת בניפוח לחיים תוך נשיפה בחצוצרה המעוקמת שלו, אקט שהיה לסמלו המסחרי. בשבת שעברה נערך קונצרט מחווה לגילספי בפארק הלאומי היחיד בארה"ב המוקדש לאמנויות הבמה, בוינה, וירג'יניה.

צילום רדיו של א.פ.

לקראת שידור

„בנתיב הריעות והתבונה" – סרט על ישראל גלילי יוקרן היום ב־15.30 בטלוויזיה הלימודית

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.03 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין.
08.40 מסך לספרות (יסודי): לאן נעלמת השמש.
09.00 אנגלית ו'.
09.20 השעה שלנו: משירי מרים ילן־שטקליס (כ).
09.55 200 שנות למועצת הלול: טלטקסט.
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ד'.
10.30 פרפר נחמד: טוב לצחוק.
11.00 חשבון ה': בין המספרים הרציונליים.
11.15 צרפתית.
11.30 גיאוגרפיה: ברזיל.
12.00 ספרות: המהרות.
12.25 אנגלית ט'.
1.00 אנגלית י'.
1.30 מוסיקה: נגני פורבס הצעירים.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.03 שעת כושר.
2.15 בלי סודות: חלם 3.
2.45 הלו ישראל.
3.00 רומנטיסיזם: התקוממות הרוח.
3.30 בנתיב הריעות והתבונה: סרט על ישראל גלילי.
4.00 רחוב סומסום.
4.30 ילדת הפלא: פרק חמישי.
5.00 ערב חדש. מנחה דן מרגלית.

כללית

5.30 „אגדות שלמה המלך" – פרק שלישי.
6.00 „לאקי בר מזל" – שם הפרק: „רלטון סיטי".
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 רוצה פתרון – „העדפת בנים על בנות" (תרגום לעברית).
6.45 חידושים והמצאות – בעולם: אנרגיית השמש: על ציפורים ודבורים (תרגום לעברית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 להיט בראש – מצעד להיטים עבריים, על־פי המצעדים של רשת גימל וגלי צה"ל, בשילוב להיטי חוץ־לארץ.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 לקראת שידור.
10.50 „שושלת" – פרק 46: מגיעה שמועה שסטיבן נהרג בהתפוצצות שאירעה באתר של קידוח נפט בהונג־קונג. בלייק מחליט לנסוע לשם ואלקסיס מתעקשת להתלוות אליו. מארק מסכים לגירושין מקריסטל. אדם זועם, כאשר קירבי דוחה את הזמנתו לסעוד עמו. אביה של קירבי – ג'וזף – מפציר בג'ף לחדול מחיזוריו אחריה. פרנק דין, לשעבר גיסה של קריסטל, שב ומופיע בדנוור ומתעניין בגורלה של בתו סמי ג'ו, והחלקה בירושת בעלה סטיבן. מארק נחלץ לעזרת קריסטל, כשפרנק מאיים עליה. פאלון מבשרת לאביה, כשהוא מתקשר מאינדונזיה, שאשתו הסתלקה עם מארק.
10.40 מצב הרוח – ענייני תרבות ואמנות. מנחה ירון לונדון.
11.25 שידור ישיר מארה"ב של משחק הכדורסל במסגרת הגמר־סל בין קבוצות „בוסטון סלטיקס" ו„לוס אנג'לס לייקרס".

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – ויואלדי: קונצ'רטו בסול מינור לכינור ולתזמורת (י. פרלמן/הפיל. הישראלית); מוצארט: דיברטימנטו מס' 10 בפה מז'ור ק. 247 (להקת מוצארט מוינה/ו. בוסקובסקי); שוברט: רביעיית כלי קשת מס' 13 בלה מינור „רוזמונדה" (רביעיית ...); דביסי: סונטה לצ'לו ולפסנתר; סוויטה בסגנון עתיק לשני חלילים תצוגה וכלי קשת (הקמ. של ז'אן פרנסואה פייאר/ז'. פייר רמפאל/פירולטו).
09.00 קונצרט בוקר – צ'ייקובסקי: שלישיה בלה מינור אופ. 50 לפסנתר כינור וצ'לו; גרנדוס: תמונות רומנטיות (א. דה לארוצ'ה); פורה: שלושה שירים: „מדריגל", „רעיונות בוהב", „הבחל" (הלהקה הקולית של צרפת); ברהמס: שלישיה בלה מינור לפסנתר קלרנית וצ'לו אופ. 114 (ה. שיף, ז'אן לואי ז'ופיה); קונצ'רטו בסול מז'ור מס. 2 לצ'לו ולתז. (תז. פאריס/ז'־פייר ואלז); מוצארט: סונטה מס. 4 ברה מז'ור ק. 203.
11.57 פינת השיר – משירי שאול טשרניחובסקי.
12.00 אמנים באולפן – שולמית שפירא, פסנתר/באך־בוזוני: פרלוד כוראלי; בטהובן: סונטה ברה מינור, אופוס 31/2; דבוז'אק: הומורסקות, אופוס 101/58; ס. שפירא: זכרונות ילדות 2; ארנסקי: סקרצו, אופוס 8.
13.05 בהאזנה נינוחה – שומאן: סונטה לפסנתר (לבני הנעורים) ברה מז'ור; רספיגי: סויטה מס' 3; קורלי: קונצ'רטו גרוסו אופוס 6 מס' 8; דביסי: „אביב", סוויטה סימפונית; שומאן: רומנסות אופוס 69 (6–1) למקהלת נשים.
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – יהודה לוי: רביעייה לאבוב, בסון, נבל וכלי נקישה; אלגיה (מ. דרבינסקי); יאן רדזינסקי: מחווה למאגר (נגני תז. אוניברסיטת ת"א/המלחין); ר. מאיר שפר: אודיה מחזור שירים של רוברט שוכאן (מ. פרוסטר/הסימפ. ים רשה"ש/א. אוסטרנסקי).
16.00 מוסיקה ליום ראשון – בטהובן: מיסה בדו אופוס 86 (זמרים סולנים/המקה. + התז. הסימפונית של לונדון/ק. דייויס); אנדרו לויד ובר: רקויאם (זמרים סולנים/מקה. קתדרלת ווינצ'סטר+הקאם. האנגלית/ל. מאזל); באך: 2 קטעי מקהלה א. מתוך קנטטה 140 ב. מתוך המתאוס פסיון (מקה. המורמונים/תז. פילדלפיה/י. אורמנדי).
18.00 למי סידורה – לה פה סול.
19.00 פסטיבל ישראל ירושלים 1987 – מרתון בטהובן – הסינפונייטה הישראלית באר־שבע/מנצח: מנדי רודן – סולנים: אדה מזור (אוסטריה), סופראן; ג'רום לבנסל (ארה"ב), פסנתר; דייויד גרינגאס (גרמניה), צ'לו – סונטה לצ'לו ופסנתר; שמיניה לכלי נשיפה במי במול מז'ור, אופוס 103; הפתיחה „קוריולאן"; קונצ'רטו לפסנתר מס' 5 „הקיסר"; אריות קונצרטיות לסופרן ותזמורת.
23.00 בחוזרי יצירות – שוברט: סונטות לפסנתר.

רשת א'

15.30 השכלה ודעת לכל.
16.05 רדיו־עשרה – מגזין נוער – כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 שירים עבריים.
17.20 האוניברסיטה הפתוחה.
19.05 מחשבת ישראל.
22.05 תפוח ועץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם והפעם: „ווכחנות כאפיון משפחתי".

רשת ב'

18.06 מסיבת עתונאים.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבן דודי.
22.05 צמוקים ושקדים – מבחר שירים ביידיש והפעם: שירים מפיה של נחמה הנדל ולזכרה.
23.05 שירים עבריים.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

10.55 שירותרום.
15.05 מסע הקסם המיסתורי – „הצילו" (ש.ח.).
16.05 ארבע אחרי הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 רדיו ספורט.
19.05 רדיו רדיו וצה"ל 2.
20.05 עושים מדינה (ש.ח.).
20.05 סבבבבסים (צה"ל 2).
21.30 אוניברסיטה משודרת – הגאולוגיה של א"י – הרי גוש.
23.05 קול הג'ז הזה (צה"ל 2).
23.55 שיחת חצות – עם העיתונאית סנדר פרי.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרסים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חונה.
09.05 סלודריו.
10.05 פניני בוקר.
11.05 רגע של עברית.
11.10 שירים עבריים.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
17.10 שירים עבריים.
18.06 מנחת ערב.
18.50 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 „שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 לחקלאי.
06.30 סקירות מאמרי המערכת.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הקשת.
11.30 סע לשלום.
11.40 הודעות.
12.10 „אא בב".
12.50 כה נשמע.
13.00 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 תוצרת הארץ.
16.55 קראתי ספר.
17.05 זמן כלכלה.
17.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 זמן חצות.

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשע.
10.05 שבעים מי יודע.
11.05 בדור פורח.
12.05 רק מוסיקה.
13.05 חג לאוזן.
14.06 פונון חוזר.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן בילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 מקום טוב באמצע.
14.05 דו רה מי.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 בספורט.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע היום סוגר.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
שימו לב לשידורי F.M.

סרטים

תל־אביב

אסתר: מועדון גן עדן 9.45, 7.30, 5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
בית ליסין: הנבואה 11.15
בן־יהודה: סיפור נבו־יק 9.30, 7.15, 5.00
גורדון: נישואיה של מריה בראון 9.40, 7.30, 5
גת: סיפור מהחיים 9.45, 7.30, 5.00
דיזנגוף 1: פושע מובטל וילדה קטנה 9.50, 7.30, 5, 1.30, 11
דיזנגוף 2: שיחות מלוכלכות 9.50, 7.30, 5, 1.30, 11
דיזנגוף 3: זכרונות אהבה מפירנצה 9.30, 7.30, 5, 1.30, 11
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
דרייב־אין: מעבר לשיא 10.00, 8.00 / חצות – סקס
הוד: קוטרמן 9.30, 7.15, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): נשיקה ארוכה 9.30, 7.30, 5
חן 1: בי"ס למשמר אזרחי 9.55, 7.55, 5.30
חן 2: חנות קטנה ומסריפה 9.50, 7.45, 5.30
חן 3: אני והחברה 9.50, 7.50, 5.40
חן 4: אנשי הפח 9.55, 7.40, 5.25, 2, 11
חן 5: אל תקרא לי לבן 9.55, 7.45, 5.40, 2, 11
לב 1: נרדפי השק 9.40, 7.30, 5, 2
לב 2: בקצב השעון 9.40, 7.30, 5, 2
לב 3: מלד 9.40, 7.30, 5, 2
לב 4: חליפת ערב 9.50, 7.50, 5, 2
לימור: רחובות זהב 9.30, 7.15, 5
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים / מוזיאון: מותו של סוכן 9.30, 7, 4.30 / שואה חלק א' 1.00 חלק ב' 6.30
מקסים: סיפורים שסיפרתי לאמא 9.30, 7.15, 5
פאר (לשעבר אלנבי): משהו פראי 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: בגק 9.30, 7.15, 5
סינמה 2: חנה ואחיותיה 9.30, 7.15, 5
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
הסינמטק הישראלי:
פאר: ימים של תהילה 9.30, 7.30, 5
פריז: בטי בלו 9.30, 7.30, 4.30, 1.30, 11 / 11.30 המנגינה לעולם נשארת
צפון: שם הורד 9.45, 7, 4.30
שחף: פלאטון 9.30, 7, 4.15
תמוז – רמת־אביב: רוז 9.40, 6.45
תכלת: החנות מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5

ירושלים

אדיסון: מעבר לשיא 9.30, 7.30, 4.30
אורנע: בי"ס למשמר אזרחי 9.15, 7.15, 4.30
אורגיל 1: ללא רחמים 9.15, 7.15, 4.30
אורגיל 3: בטי בלו 9, 6.45, 4.30, 11.15
דני רוז האיש בברודוויי
אור 4: חנות קטנה ומסריפה 9.15, 7.15, 4.30, 11.15 סקס
אור 5: קרוקודיל דנדי 9.15, 7.15, 4.30 / 11.15 אמריקן פופ
אור גיל: פשעים שבלב 9.30, 7.15, 4.30
בית אגרון: מלחמה ואהבה 6.00 / מועדון ארוחת בוקר 7.30 / ורטיגו 9.30
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סיפורים שסיפרתי לאמא 9.30, 7.30
כפיר: שם הורד 9.30, 7, 4.30
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15
סמדר: שנת הדרקון 9.15, 7
עדן: פושע מובטל וילדה קטנה 9.30, 7.30, 4.30
רון: דקה לחצות 9.15, 7, 4.30
היאטרון ירושלים: בלו 9.15, 6.45

חיפה

אורה: ימים של תהילה 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: שם הורד 9.30, 7

קריות חיפה

אטמוספרה(?) אטום: הבוקר שאחרי 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור לרגל שיפוצים
חן: קרוקודיל דנדי 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.10, 6.45, 4.15
עצמון 2: שיחות מלוכלכות 9.10, 6.45, 4.15
עצמון 3: מעבר לשיא 9.30, 7, 4.30
פאר: בי"ס למשמר אזרחי 9.15, 7, 4.30
קריאוה: נערת ליווי 9.15, 7, 4.30
רון: קוטרמן 9, 7, 4.30
רב גת 1: חנות קטנה ומסריפה 9.15, 7, 4.30
רב גת 2: בקצב השעון 9.15, 7, 4.30
ספיר: הסיציליאני: הן כחולות 9.30, 7.15
סביון: בי"ס למשמר אזרחי 9.15, 7
אורות: מעבר לשיא 9.15, 7
בית העם: זכרונות אהבה מפירנצה 9.15, 7.00
היכל: פלאטון 9.15, 7.00
ציון: ללא רחמים 9.15, 7.00

אשדוד

אביב: מעבר לשיא 9.30, 7.15
אשדוד: בי"ס למשמר אזרחי 9.30, 7.15

אשקלון

אסתר: האוצר מארץ האש 9.30, 7.15
גאנה: בי"ס למשמר אזרחי 9.30, 7.15, 5
רחל: ג'ושוע אהבתי היום 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5.00

הרצליה ורמת השרון

היכל: מעבר לשיא 9.30, 7.15
כוכב השרון: חליפת ערב 9.30, 7.15
כוכב: ג'ק פלאש המקפץ 9.30, 7

עפולה

מגדל־אור: דוקטור סטריינג' לאב 9.00

חולון, בת ים

ארמון: שבטע עדין 9.30, 7.30
מגדלור: בי"ס למשמר אזרחי 9.45, 7.30
מתנ"ס קרית שרת:
כבירי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 5
רונה: מעבר לשיא 9.30, 7.30 קצנמורת: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5

טבריה

אביב: יפה בורוד 9.30, 7.15

כפר־סבא, רעננה

כוכל: אל תקרא לי לבן 9.30, 7.15
חן: מעבר לשיא 9.30, 7.15
אורות: ללא רחמים 9.30, 7.15, 5
בית ב"ל קולנוע ותאטרון: תנה האהובה 10.00, 8

לוד ■ רמלה

אורלית: סגור
נוה זית: ללא רחמים 9.30, 7.15
אודין: נער הזהב 9.30, 7.15

נהריה ■ עכו

הוד: החתן של מרפי 9.15, 7.15
רון: יוצים פשוטים 9.30, 7.15
אודיטוריום: פלאטון 6.00

נתניה

בנמורה: פושע מובטל וילדה קטנה 10, 8, 6
אסתר: מעבר לשיא 9.15, 7, 5
שרון: בי"ס למשמר אזרחי 10, 8, 6

קרית אונו

מתנ"ס: סגור

פתח־תקוה

שלום: צבע הכסף 9.30, 7
היכל 1: קוטרמן 9.30, 7.15, 4.30
היכל 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
היכל 3: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 4.30

ראשון־לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: קוטרמן 9.30, 7.15, 4.30
ג.ג. רון 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
נסקה: סגור לרגל שיפוצים
ראשון: שיפוט מהיר 9.30, 7.15
בית העם: ג'ק פלאש המקפץ 9.30, 7.15
הדר: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
חן: שיחות מלוכלכות 9.30, 7.30

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: מועדון גן עדן 9.45, 7.30
ארמון: בי"ס למשמר אזרחי 9.45, 7.45, 5.00
לילי: הבוקר שאחרי 9.30, 7.30
הדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
רב גן 1: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 2: משהו פראי 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 3: אני והחברה 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 4: חנות קטנה ומסריפה 9.45, 7.30, 5.00
שביט: מעבר לשיא 9.30, 7.30